VLAAMS NATIONAAL WEEKBLAD

WIJ

VRIJDAG 23 AUGUSTUS '91

36e JAARGANG NR. 33-34 33 fr.

ZONDAG 25 AUGUSTUS

64ste IJZERBEDEVAART

VOOR VLAANDEREN VOOR VREDE

HET EINDE VAN DE GLASNOST ?

N.V. BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103 **Tel.: 02/582.13.12**
TERNAT **02/582.04.10**

Verdeler
VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944

Diensten: verhuring lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

West Littoral

TE HUUR VOOR UW VAKANTIE AAN ZEE :
moderne app. en villa's in alle prijsklassen
Gratis catalogus op aanvraag
058 - 51.26.29
Leopold II laan 205
8670 OOSTDUINKERKE

DE PRIJSBREKER

van het goede meubel

Groenstraat 84, 2000 Antwerpen **tel. 03/236.45.31**

Open van 10 tot 19 u. Maandag gesloten

Alle trofeeën, wimpels, bekers, speldjes, badges, enz.

ESOX - STAN PHILIPS
Panorama 36
1780 WEMMEL
Tel. 02/460.68.93

Guido NUYTTENS
Longtinstraat 126
1090 Brussel

SANITAIR - ZINK
ROOFING
LOODGIETERIJ
GASVERWARMING

Tel. 426.19.39

PROMO PUZZLE

Kies zelf het onderwerp van uw puzzel

Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

FRANSSENS OPTIEK:

Silhouette
Marwitz
Rodenstock

Herentalsebaan 340, Deurne-Z.
Tel. 03-321.08.96

Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac

migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

DE VRIESE woonverlichting
baron ruzettelaan 78
8320 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050.35.74.04

GELD
Onmiddellijk te bekomen bij

FRANS VAN MOORTER
Vijfhuizen 6, Erpe
Nieuw telefoonnummer:
053/80.10.09

PVBA
J. BORREMANS-COCK & KINDEREN
Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89

Wij bouwen voor u sleutel op de deur

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesen
Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aartrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50

algemene decoratiewerken — schilderen — behangen — vloerbekledingen — parket — louverdrape — luxaflex — ....

VOOR WERELDVREDE

DE televisiebeelden uit Moskou vertonen verdraaid veel gelijkenis met deze die ooit werden gedraaid in Oost-Berlijn, Boedapest en Praag: burgers die Russische tanks beklimmen en soldaten proberen te overtuigen hun pantsers te stoppen.

De geschiedenis herhaalt zich, ook deze week. En telkens draait het vertoon rond dezelfde problematiek: de harde hand die de drang naar vrijheid en vrede het zwijgen wil opleggen. Een stap terug, weg van het beetje vrijheid dat als een frele bloem uit de puinhoop van onderdrukking telkens en overal weer de kop opsteekt.

Zoals ooit de Praagse Lente en de kreet *Svoboda* (Vrijheid) gedragen werd door Alexander Dubcek, zo verpersoonlijkte Michail Gorbatsjov de drang naar openheid: *Glasnost*.

Zoals de Praagse vrijheidsdrang in de zomer van 1968 sneuvelde zo kwam deze zomer een brutaal einde aan het beetje openheid die met Gorbatsjov was opgebloeid.

De Sovjet-leider was natuurlijk aan een titanenwerk begonnen, de ekonomie was niet langer meer wat ze ooit was geweest, de enorme bedragen die het Rode Leger voor haar gigantische bewapening opslorpte, het prestigieuze ruimtevaartprogramma dat koste wat kost wordt uitgevoerd, de oorlog in Afganistan en het op de voet houden van het leger in centraal-Europa hebben van de Sovjetunie een arm land gemaakt. En dit ondanks de enorme rijkdom van het land aan petroleum, aan mineralen, aan graan.

Maar Gorbatsjov werd ook gekonfronteerd met de steeds luider klinkende stem van de vele volkeren, de roep naar vrijheid van denken, van godsdienst, naar een gedecentralizeerd bestuur. De vraag naar geestelijk en tastbaar voedsel is van alle tijden, van alle volkeren...

Al deze elementen dwongen Gorbatsjov tot openheid die hij wou schragen door een vrije markt die voor kwaliteitsprodukten in de vrijwel lege winkels moest zorgen.

Als een bedelaar toog hij naar de aartsvijand en smeekte ontwapening af en geld, veel geld. Daarmee kocht hij het einde van de Koude Oorlog af, de val van de Berlijnse Muur, het loslaten van de satellietlanden en later de smadelijke ontbinding van Warschaupakt en Comecon.

Deze opeenvolging van nederlagen toonde het faljiet van het eens zo machtige kommunisme aan. De vrije wereld keek met bewondering en simpatie naar de man die dit had kunnen verwezenlijken. Dat de apparatsjiks dat zo niet begrepen hadden bleek deze week toen de president ,,ziek'' verklaard werd en niet meer in staat om zijn werk naar behoren te doen. Op haast dezelfde wijze als het ooit Kroetsjov was vergaan werd hij ,,met vakantie'' gestuurd, aan de dijk gezet...

Het is moeilijk voorspellen hoe de acht nieuwe leiders het roer zullen wenden, maar alles laat voorzien dat voor de volkeren van de Unie donkere tijden zullen aanbreken.

Welke toekomst staat de vrijgevochten Balten te verwachten? Op dit ogenblik is weinig bekend, de meeste kommunikatiekanalen zijn afgesloten. En wat met al die andere volkeren die van het beetje glasnost gebruik hebben gemaakt om zich onafhankelijker van Moskou op te stellen? Het ergste mag gevreesd worden.

Wat kunnen wij voor hen doen? Wellicht weinig meer dan hopen dat het gezond verstand van de nieuwe leiders het haalt op het oude beproefde middel van ,,ijzer en bloed''...

En ook al weten wij dat onze stem nietig klinkt blijft het onze plicht deze te verheffen door onophoudelijk de onderdrukking aan te klagen, onze politici in alle internationale organen waar zij zetelen aan te sporen dit in onze naam te doen. En in de naam van alle mensen die waar ook in de wereld gebukt gaan onder geestelijke en lichamelijke onderdrukking.

Wij moeten dit doen met de ervaring van het verleden. Europa, ooit het slagveld van zovele diktators, moet beter weten. Besturen met ijzeren vuist heeft nooit vrede en vrijheid gebracht, maar mensonwaardige ellende, verarming en vernedering. Heeft steeds de kiemen gezaaid voor nieuwe konflikten en weer nieuwe uitzichtloze onderdrukking.

Wanneer zondag op de bloedvlakte van Diksmuide Vlamingen van allerlei komaf en volgens eigen overtuiging en temperament zullen bidden en zingen moeten de opgeblazen meningsverschillen plaatsmaken voor solidariteit met de getergde mensenbroeders in de Sovjetunie. In de hele wereld.

Als verdraagzaamheid eerst in eigen huis kan heersen moet uiteindelijk vrede voor de hele mensheid opbloeien. Zo ook hebben de moegestreden en moegetergde Vlaamse soldaten het niet alleen voor zichzelf gedroomd maar ook voor de hele mensheid. Uiteindelijke wereldvrede was ook hun betrachting.

Als volks-nationalisten bezeert de evolutie in de Sovjetunie ons zeer diep, de bedevaart naar Diksmuide zal meer dan ooit een vredes-manifestatie zijn!

Maurits Van Liedekerke

INHOUD

8 Op Stuyvenberg sleepte de VU tegen alle verwachtingen in nog een redelijk goed resultaat uit de brand. WIJ zet de plus- en minkanten van het akkoord op een rijtje.

11 In Overijse zet schepen Marcel De Broyer zich al drie jaar in voor de woonproblematiek in de bedreigde Vlaamsbrabantse gemeente.

13 Jef Valkeniers wil zijn eigendommen alleen nog aan streekgenoten verkopen, en hoopt zo zijn steentje bij te dragen voor de bescherming van het Vlaams karakter van Vlaams-Brabant.

14 In de Sovjet-Unie greep het Komitee voor de Noodtoestand de macht. Vooral in het Baltikum vreest men het ergste. Daar moet zich ook senator Walter Luyten bevinden.

16 Nu de tanks in de Sovjet-Unie de vrijheid en de demokratie plat dreigen te walsen, wordt het motto van de 64ste IJzerbedevaart brandend aktueel. Voor Vlaanderen. Voor Vrede. Allen daarheen, zouden we zeggen.

18 Jeroom Leuridan schreef een doktoraal proefschrift over de taal van de Vlaamse soldaten aan de IJzer.

20 Rik De Dapper verhaalt hoe hij als jongeling met de melkboerinnekes Clarice en Helène naar de IJzerbedevaart fietste en klanten verloor op zijn groentenronde.

23 Op 19 juli overleed in Brugge Rik Slabbinck, de meester van de zuivere kleur.

27 In Luik grijpt ook nog wat anders plaats dan politieke moordne, schandalen en korruptie. Zoals het feest in de ,,République Libre d'Outre-Meuse'', de oude volksbuurt in de Vurige Stede.

28 Flandrien blikt terug op de enige echte grote koers van het seizoen: de Tour.

(omslagfoto R. Szommer)

WIJ

Vlaams-Nationaal Weekblad

Uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 2/217.35.10.

Jaarabonnement	**1.200 fr.**
Halfjaarlijks	**700 fr.**
Driemaandelijks	**400 fr.**
Los nummer	**33 fr.**

Verantw. uitgever:
Jaak Gabriëls,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231 ('s voormiddags) of privé, Alsembergsesteenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

BESTE IJZERBEDEVAARDER

Het weekblad WIJ heet u hartelijk welkom op de 64ste IJzerbedevaart. De redaktie maakt van de gelegenheid gebruik om u haar weekblad voor te stellen.

Uw aanwezigheid in Diksmuide zegt dat u belangstelling heeft voor alles wat in Vlaanderen leeft en beweegt. WIJ schrijft daarover, met een warm hart. Daarom zult u in ons blad wekelijks kommentaren en duiding vinden bij het politieke en sociale gebeuren, met één voet in de Wetstraat, met een andere tussen de „gewone" mensen.

Maar WIJ brengt ook informatie over de Vlaamse beweging, van gisteren en van vandaag, over kunst en kultuur, over films en boeken.

Niet eng, maar met een brede blik over de grenzen van onze Gemeenschap. Vlaanderen is geen eiland, maar een levend deel van een Europa in beweging.

Daarom ook hebben wij rubrieken als **De Overkant**, met nieuws uit Wallonië; **WIJ in Europa**, om op de hoogte te blijven van de regionalistische evolutie in ons kontinent; **Landuit**, met wereldwijde berichtgeving over de strijd die

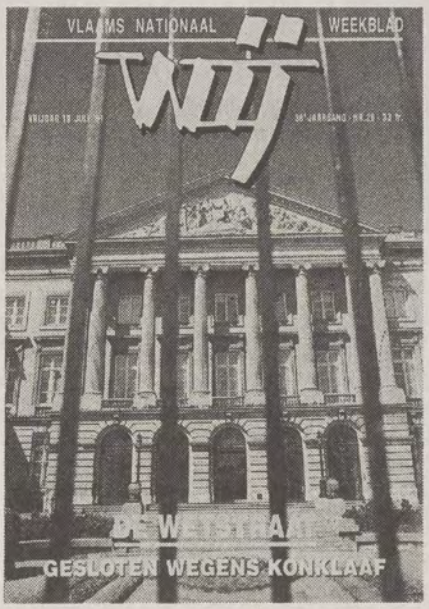

volkeren voeren om hun zelfstandigheid te veroveren...

Ons wekelijks **Omslagverhaal** brengt dan eens een dossier, dan een reportage, of een vraaggesprek, maar telkens de moeite waard om bij te houden of stof om een boom over op te zetten.

Maar WIJ volgt ook het sportgebeuren, door een kritische bril voor de suksessen en de uitwassen van de kommercie.

Bovendien kunt u in onze rubriek Wederwoord reageren op alles wat u (niet) zint of aanbrengen wat u belangrijk acht.

Dit is maar een greep uit de inhoud van WIJ, een kennismaking dringt zich op!

WEEKEINDEBREED

U wil kennismaken? Schrijf ons met onderstaande bon. Wij sturen u drie weken lang een gratis proefnummer.

U wil WIJ-lezer worden? Dit kan met een doorlopende opdracht voor slechts 100 fr. per maand of een eenmalige betaling van 1.200 fr. En u kruist aan welk boek u als welkomstgeschenk wenst.

Elke vrijdagmorgen ontvangt u dan WIJ, een weekeindebreed weekblad dat u na een paar maanden niet meer kunt missen!

ANTWOORDBON

JA, IK WIL WIJ

- ○ zend mij 3 gratis proefnummers van WIJ
- ○ zend mij een doorlopende opdracht (100fr. per maand)
- ○ noteer mij voor een jaarabonnement, ik schrijf 1.200 fr over op prk. 000-0171139-31 van WIJ

Naam: _____

Adres: _____

Handtekening:

_____

(Bon terugsturen naar weekblad WIJ, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel.)

WELKOMST-GESCHENK

(Ik kruis aan welk boek ik wens te ontvangen)

- ○ De nieuwe Walen (Guido Fonteyn)
- ○ De donkere kant van de wereld (Jan Bohets)
- ○ De dag van het slaatje (Japanse Tanka-verzameling)
- ○ Boris Jeltsin, getuigenis van een opposant (biografie)
- ○ De Nachtwacht in het donker, over kunst en ekonomie (Paul De Grauwe)
- ○ Japan, het onvoltooide experiment (L. Meyvis en W. Vande Walle)

DE HAND...

In een opgemerkt interview met *De Morgen* (16 augustus) reikt VU-VVD-voorzitter *Jaak Gabriëls* de hand naar de Nederlandse links-liberale partij D'66 van *Hans Van Mierlo*. Volgens Gabriëls vertonen de programma's van beide partijen, buiten het fundamenteel verschil dat D'66 niet met het nationaliteitenprobleem werd gekonfronteerd, *een onvoorstelbare gelijkenis, tot 80 à 90%*.

De VU-voorzitter wil samen met de Nederlandse links-liberalen het Europa van '93 in. Hij meent dat Vlaanderen en Nederland gedoemd zijn tot samenwerking in Europa indien we op kultureel vlak onszelf willen blijven. De VU-voorzitter ijverde eveneens voor een kongres voor alle Nederlandstaligen ter wereld, Vlamingen, Nederlanders, Frans-Vlamingen, Surinamers, Indonesiërs en Zuid-Afrikanen. Zo'n kongres moet in oktober plaatsvinden.

... NAAR D'66

De reakties van de Vlaamse beweging op het interview kan men gematigd positief noemen. De Morgen (17/8) noteerde volgende reaktie van voorzitter *Vandenberghe* van het IJzerbedevaartkomitee: *Het voorstel van Gabriëls, ,,die zijn partij de politieke vertegenwoordiging van de Vlaamse beweging mag noemen'', om met D'66 samen te werken kan Vandenberghe ,,alleen maar toejuichen omdat het een konkreet en realistisch voorstel is''.*

Peter De Roover van de VVB klinkt wat gematigder. Hij gaat alvast niet akkoord met de stelling dat de VU de politieke vertegenwoordiging van de Vlaamse beweging is, en ziet daarom geen graten in de samenwerking tussen de VU en D'66. ,,*De Vlaamse beweging kan als apolitieke beweging geen problemen hebben om zich tegen een links-liberale politieke koers af te zetten. Een politieke partij die als enig programma Vlaamsnationale eisen verdedigt, is immers niet meer van deze tijd''*, meent De Roover.

SOLDAAT KOEN

Onder veel mediabelangstelling ging *Koen Wauters* van de populaire Vlaamse popgroep *Clouseau* in augustus de kazernepoort van Turnhout binnen. Of liever reed. Koen werd soldaat, een belevenis die zovele Vlaamse jongens doormaken. Voor sommigen een beproeving, voor anderen een avontuur, voor de meesten veel verveling.

Soldaat Koen heeft aan zijn legerdienst nog niet veel plezier beleefd. De reden daarvoor heeft hij een beetje zelf gezocht. De soldaat gaat nl. zijn militaire dienst uitvoeren op het kabinet van minister *Dewael* (PVV). Dat schoot een aantal fans en een aantal miliciens een beetje in het verkeerde keelgat, in zoverre zelfs dat Wauters toen hij op Marktrock rondwandelde uitgescholden werd voor profiteur.

Toen maandagochtend in de USSR het Komitee voor de Noodtoestand Gorbatsjov ,,ziek'' aan zijn bed kluisterde en de macht greep, reageerde de wereld snel. VU-kamerlid Nelly Maes stond maandagnamiddag samen met de VU-jongeren reeds aan de poort van de Sovjet-ambassade te Brussel om te protesteren tegen deze ontoelaatbare staatsgreep in een land waar net de eerste vrijheid en demokratie ontlook. (foto V.D. Perrre)

Dat is natuurlijk onterecht. Het is bij de man in de straat niet algemeen geweten, maar op ongeveer elk kabinet zit wel zo'n dienstplichtige. Zoals er bvb. op de jongerensekretariaten van de politieke partijen gewetensbezwaarden zitten. Zo'n miliciens of gewetensbezwaarden zijn meestal beloftevolle jonge politici, die op die wijze kennismaken met de ,,grote'' politiek, of ze hebben hun postje gekregen dankzij het politiek dienstbetoon. Wanneer Koen Wauters bij Dewael mee zal moeten werken aan het *statuut van de uitvoerende kunstenaar*, valt daar niet meer op aan te merken dan op de miliciens bij de andere ministeriële kabinetten. Om nog maar te zwijgen van de voorrechten die heel wat topsporters-miliciens genieten.

Wel biezonder ongelukkig was de uitlating van de zanger in een interview met het *Belang van Limburg* (20/8), waarin hij zich tracht te verdedigen tegen de kritiek. Daarin stelt Wauters onomwonden: *als ik écht gewild had, en met al de konnekties die we via Clouseau hebben, dan was het geen enkel probleem geweest om helemaal niét in het leger te moeten.* Waarmee Wauters gretig meehuilt met al wie meent dat alles in dit landje bekomen kan worden, als je maar de goeie konnekties hebt.

AGUSTA

Terwijl de meeste politici nog van een welverdiende vakantie genieten, formuleerde de VU-kamerfraktieleider *Herman Candries* enkele ernstige bedenkingen bij het helikopterkontrakt dat het Italiaanse Agusta in de wacht sleepte. Eind vorige week werd immers bekend dat het prototipe ruim 100 kilogram teveel weegt.

Volgens de VU-defensiespecialist kunnen hierdoor problemen ontstaan inzake het vliegbereik of de wendbaarheid van de helikopters bestemd voor de Belgische landmacht. Agusta kreeg nu twee weken de tijd om het probleem van het overgewicht op te lossen. De regering moet eind augustus beslissen of zij op het aanbod van Agusta ingaat.

De konkurrenten van Agusta zaten intussen ook niet stil. Het Franse Aérospatiale stelde reeds een advokaat aan om zijn belangen te verdedigen. Aérospatiale wil het helikopterkontrakt opnieuw bespreken en schreef met die bedoeling reeds een brief aan defensieminister *Coëme*.

Candries wil terzake snel duidelijkheid van de regering. Als er tegen eind augustus geen oplossing is, zal Candries in de kamer een nieuw voorstel doen. De fraktieleider van de Vlaamse Vrije Demokraten grijpt daarvoor terug naar het CFE-akkoord van Parijs over de konventionele wapens in Europa. De Navo en het toenmalige Warschaupakt bereikten toen een akkoord over een belangrijke konventionele ontwapening. Het houdt o.m. in dat de Duitsers en de Amerikaanse strijdkrachten in Duitsland nu met een teveel aan helikopters zitten.

Candries wil laten onderzoeken of België niet aan zijn Navo-verplichtingen kan voldoen door toestellen in te zetten die in de buurlanden overbodig zijn. Er zouden dus Amerikaanse of Duitse helikopters gehuurd of geleasd kunnen worden. Volgens Candries zou de begroting hier wel bij varen. Het zou inderdaad al te gek zijn als de Navo in één land goede helikopters naar de schroothoop zou sturen, en in een ander land splinternieuwe toestellen zou in dienst nemen.

■ **Op een internationale Dahliawedstrijd te Bredene behaalde de Vlaming *Willy Gryson* de vierde plaats met zijn kreatie Minister Sauwens. Het is een roodgele kombinatie met oranje knop. Gryson kaapte er tevens de Publiekprijs mee weg.**

■ **Wie dacht dat de Belgische zeemacht in de Golf er maar voor spek en bonen bijdobberde, moet zijn mening herzien: er werden 280 mijnen geveegd.**

■ **De wekelijkse mispraktijk in Vlaanderen loopt volgens een onderzoek steeds verder terug. In '67 ging nog meer dan de helft van de Vlamingen elke week ter kerke. In '87 was dat al gezakt tot een kwart, en in '90 ging nog slechts 20% van de Vlamingen elke week naar de kerk.**

■ **Volgens PDM-kopman Breukink logen de renners op bevel van de ploegleiding in de affaire over de „voedselvergiftiging" die uiteindelijk tot hun vertrek uit de Tour leidde. De werkelijke oorzaak was een inspuiting uit een bedorven flesje *Intralipid*, een overigens toegelaten middel dat vetverlies moet tegengaan.**

■ **Ondanks de troepenvermindering ondervindt men bij het leger moeilijkheden om voldoende onderofficieren te rekruteren. Momenteel zouden ongeveer 2.000 funkties van onderofficier vakant blijven. Dit zou vooral te maken hebben met het ongunstig statuut en de lage wedde van de sergeants. En met het feit dat het leger te weinig vrouwen aantrekt.**

■ **Artsenleider *André Wynen*, nochtans een tegenstander van de federalisering van de gezondheidszorg, verklaarde dat die niet af te wenden is. De statistieken leggen de cijfers volgens Wynen steeds meer bloot. *„En daaruit blijkt dat de Walen meer knoeien dan de Vlamingen en het socialistisch ziekenfonds meer knoeit dan het kristelijk"*, vertelde hij aan De Standaard.**

■ **De biografie over *Martens* waar gewezen Standaardjoernalist *Hugo De Ridder* de laatste hand aan gelegd heeft, zal op 11 september voorgesteld worden door de Nederlandse kristendemokratische premier *Lubbers* en de gewezen PRL-vice-premier *Gol*.**

CELIS

Richard Celis heeft zijn ontslag aangeboden als voorzitter van het Algemeen Nederlands Zangverbond. Volgens GVA-hoofdredakteur *Lou De Clerck* wil de ANZ-voorzitter daarmee wijzen op allerhande kuiperijen die al een tijd lang bezig zijn binnen een aantal verenigingen van de Vlaamse beweging, zoals het ANZ en het IJzerbedevaartkomitee. Celis *neemt het op tegen de enggeestige bekrompenheid van die Vlamingen die met hun rug naar de toekomst en met hun gezicht naar het verleden blijven staan*, aldus De Clerck.

In een gesprek met het weekblad *Knack* weigert Celis verder op zijn ontslag in te gaan, omdat in september de interne positie van Celis binnen het ANZ opnieuw ter sprake komt. Hij wou echter wel praten over de toekomst van de Vlaamse beweging, en was zo moedig bepaald geen blad voor de mond te nemen.

Over de angst voor ekstreemrechts binnen de Vlaamse beweging bvb.: *„Ekstreemrechts wil het monopolie op het Zangfeest. Als ik Luc Vandenbossche zou vragen dan wordt die radikaal uitgefloten, wat hij ook gedaan heeft in de Vlaamse eksekutieve. Als ik Karel Dillen vraag, dan wordt die toegejuicht. Want „een linkse" kan geen goede Vlaming zijn, terwijl de rechterzijde er zelf zaken bij betrekt, die niets met de Vlaamse beweging te maken hebben."*

Celis pleit voor een nieuw OVV, met als doel het maatschappijbeeld open te trekken, en voor een gemeenschappelijk Vlaams projekt voor de Vlaamse beweging. Daarin moet o.m. de toestand van het leefmilieu aan bod komen, maar ook andere zaken, zoals de nieuwe armoede bvb. *„Ik kan niet, zoals mijn voorganger, 25 jaar de standpunten van het VEV verkondigen"* aldus Celis, *„als ik weet dat er in Brussel elke nacht zeven- à achtduizend mensen buiten slapen, dat er driehonderdduizend mensen onder het minimumloon leven, dan beroert mij dat."* In de Vlaamse Vrije Democraten zal Celis alvast een bondgenoot treffen!

CHEZ LA GENDARMERIE?

Het leger heeft het lovenswaardige initiatief genomen om elke toekomstige milicien een vragenlijst toe te sturen waarop deze zijn „wensen" mag kenbaar maken. De *Libre Belgique*, die dit trouwens ook een mooi initiatief vindt, formuleerde kritiek op deze vragenlijst, waarvan de Franstalige versie enkele taalfouten bevat. Er wordt immers o.a. gevraagd of de jongens hun dienst willen vervullen *au service médicalE ou CHEZ la gendarmerie*.

De Libre neemt dit zomaar niet, en roept de chefs van de generale staven op om hiertegen met evenveel klem te protesteren als tegen bepaalde budgettaire bezuinigingen. We kunnen de Franstalige krant maar al te goed begrijpen. De strijd voor gelijke rechten voor de Vlamingen is in het Belgisch leger immers een gevecht van tientallen jaren geweest. Maar toen had de Libre daar veel minder aandacht voor.

HET GEGEVEN WOORD

Hoewel niemand het verwachtte, toverden premier Martens, vice-premier Schiltz en de andere topministers van Stuyvenberg nog een derde faze-konijn uit de hoed. (foto M. Cels)

OP bazis van het regeerakkoord verwachtten veel Vlaams-nationalisten echter meer. Vooral het uitblijven van een rechtstreeks verkozen Vlaams parlement is een teleurstelling. Ook de VU betreurde dat zij onvoldoende steun vond voor de verwezenlijking van dit fundamenteel demokratisch en federalistisch gegeven. Toch kan men ook niet blind blijven voor de federalistische winstpunten die in het akkoord werden bereikt.

GEWIKT EN GEWOGEN

In een eerste analyse heeft de VU de positieve en negatieve punten van dit akkoord op een rij gezet. (zie kader). Zoals verwacht waren sommigen er als de pinken bij om hun kritiek te spuien. Zo bleken het duo Van Gerven-De Roover hun kommentaren te bazeren op een onvolledige tekst die nog niet door de ministerraad werd goedgekeurd. Een maneuver van de Tweekerkenstraat?

Het Stuyvenbergkonklaaf heeft, voor de VU althans, in belangrijke mate in het teken van de staatshervorming gestaan. Na de belangrijke eerste en tweede faze, waarin het federalisme in macht en middelen onomkeerbaar werd verwezenlijkt, werd elke vooruitgang in deze staatshervorming afgeremd door partijen in de regering en door eksterne omstandigheden. Dit konklaaf was dan ook het konklaaf van de laatste kans om de zogenaamde derde faze op de agenda van deze regering te plaatsen. Dat er uiteindelijk een rezultaat kwam, kan op zich een verdienste zijn.

Bijvoorbeeld is het onjuist dat de eerste rechtstreekse verkiezing van een Vlaams parlement er maar kan komen hetzij in 1994, hetzij in 1999. De tekst van het akkoord voorziet een afwijking op de vaste datum van de Europese verkiezingen. Ook werd de kwakkel verspreid, en zelfs door Dehaene gestimuleerd, dat de Franse Gemeenschapsraad inwoners uit de randgemeenten zou kunnen koöpteren in haar toekomstige raad. Hierover werd niets beslist. Ook hiervoor zal de bijzondere wet, waarin de uitvoering van de rechtstreekse verkiezing moet worden geregeld, de nodige modaliteiten en beperkingen vastleggen.

TWEE JAAR VERSPILD?

Zelfs de gezaghebbende kommentator Manu Ruys trachtte het niet-volledig uitvoeren van de derde faze in VU-schoenen te schuiven. Hij suggereerde dat de VU-politici twee jaar verspild zouden hebben. Wie echter, zoals Ruys, de politiek van nabij volgde weet dat de belangrijkste tegenkanting tegen het verder afwerken van de staatshervorming vooral uit CVP-hoek werd gestuurd. Is er protest gekomen toen de CVP-senatoren de hervorming van het ouderwetse tweekamerstelsel blokkeerden? Of toen de neo-unitarist (dixit Ruys) Herman Van Rompuy elke vooruitgang in het dossier onmogelijk maakte door een onvoorwaardelijk njet tegen een mogelijke toename van het aantal mandaten (waar de VU-studiedienst aantoonde dat we helemaal niet uitzonderlijk veel mandatarissen hebben), of tegen de overheveling van het kijk- en luistergeld naar Vlaanderen en de Franse Gemeenschap. Een njet dat de CVP tijdens het begrotingskonklaaf wel geruisloos inslikte. Evenmin wordt rekening gehouden met het feit dat de politieke werkzaamheden gedurende maanden overschaduwd werden door de Rwanda-krisis en de Golfoorlog. Manu Ruys geeft overigens geen alternatieven aan. Had de VU halfweegs moeten afhaken? Het verwijt van vaandelvlucht zou in de mond van dezelfde kritici even hard geklonken hebben. In dat geval zou er helemaal niets meer in huis zijn gekomen, noch van een (beperkte) derde faze, noch van de korrekte uitvoering van de eerste en tweede faze (en zelfs van de staatshervorming van 1980), noch van het andere, belangrijke regeringswerk waarvoor de VU tekende (begroting, depolitizering magistratuur, wapenwet, ontwikkelingssamenwerking, wet op privacy, buitenlands beleid, ...).

Het is trouwens niet korrekt te beweren dat de VU stil zou gezeten hebben rond de derde faze. Partijbestuur, partijraad, parlementsleden, kongressen... hebben de staatshervorming voortdurend aan de agenda gesteld. Tot zelfs het Vlaams Blok-blad 't Pallieterke de regeringsdeelname van de VU enkel en alleen verbond aan de derde faze. Alsof de Vlaamse Vrije Demokraten ondertussen geen ander, voor Vlaanderen en het federalisme, wezenlijk belangrijk werk verzetten.

POSITIEF

RADEN

Principe van de rechtstreekse verkiezingen in de Grondwet, dat niet voor herziening vatbaar verklaard wordt, en bijgevolg onomkeerbaar is.

Ondubbelzinnige afschaffing van het dubbel mandaat tussen lidmaatschap van de Raad en de Kamer, evenzeer onomkeerbaar.

Niet-gelijktijdige verkiezingen voor Raden en Kamer, evenzeer onomkeerbaar.

Verkiezingen zullen in principe plaats hebben samen met de Europese verkiezingen. De toevoeging, op vraag van de VU, van de woorden *in principe* aan de tekst maakt het mogelijk dat de eerste verkiezingen ook vroeger dan 94 worden georganiseerd en verhinderen dat dient gewacht tot 99 als deze datum, omwille van welke reden dan ook, niet wordt gehaald.

Geen enkele toegeving aan de franstaligen inzake ekstraterritoriaal stemrecht.

INTERNATIONAAL

Verdragsrecht wordt door de Grondwet aan de Gewesten toegekend (nieuwe verworvenheid).

In artikel 68 van de Grondwet wordt de rol van de Eksekutieve n.a.v. het verdragsrecht van Gemeenschappen en Gewesten ingevoerd.

In september wordt er door een Bijzondere Wet een regeling van de internationale betrekkingen uitgewerkt.

Onmiddellijke uitvoeringsbereidheid: begin van een echt Vlaams buitenlands beleid.

FINANCIEEL

Eigen fiskale bevoegdheid voor de Gemeenschappen om opcentiemen of *kortingen* toe te staan:
- op de personenbelasting;
- op het kijk- en luistergeld.

Hierdoor wordt definitief een einde gemaakt aan de wafelijzerpolitiek voor de gemeenschapsbevoegdheden. De franstaligen zullen bijvoorbeeld bijkomende centen voor hun onderwijs zelf moeten betalen.

NEGATIEF

RADEN

Geen datum in Grondwet, dit heeft men ons niet gegund. Niet de datum is evenwel het belangrijkste, wel de uitvoering. Hierover wil de VU geen onduidelijkheid laten bestaan: voor ons is dit 1994.

Nog een bijzondere wet voor de uitvoering nodig en bijgevolg afhankelijk van de verkiezingen en politieke wil.

RESTBEVOEGDHEID

Niet gerealiseerd. De VU heeft tevens niet echt aangedrongen omdat dit riskant is omwille van de noodzaak voor de vastlegging van de eksklusieve bevoegdheden van de federale staat in de Grondwet. Hierbij willen we een aantal bevoegdheden, zoals de sociale zekerheid, niet definitief prijsgeven voor federalizering.

DE BESTE STUURLUI

Wie verantwoordelijkheid opneemt mag zich aan kritiek verwachten. Toch moet een zekere graad van eerlijkheid worden gerespekteerd. Dezelfde kritici die nu het hoge woord voeren hebben twee jaar lang niets anders gedaan dan de aandacht van bewuste Vlamingen afgeleid naar problemen die los stonden van de diskussies in de regering: Vlaams Brabant, een anti-Europa gevoel, het separatisme...

Zij verwijten nu de VU een te zwakke onderhandelingspositie te hebben aangenomen. In een kernkabinet waar vijf van de zeven leden zwijgen of op de rem staan kan het inderdaad moeilijk onderhandelen zijn.

Dit alles betekent niet dat het Vlaams parlement nu definitief werd afgevoerd. Zich naar het publiek toe verantwoorden is moeilijker dan zich weg te steken in een regering. In de eerste plaats zal de CVP moeten uitleggen waarom zij haar gegeven woord in het regeerakkoord niet stand houdt. Ondertussen moeten de afspraken van Stuyvenberg maksimaal worden uitgevoerd. En kan ook eens nagedacht worden over hetgeen Vlaanderen morgen met het verdragsrecht in de wereld wil betekenen.

Stefan Ector

WITTE ROOK

VOOR het begrotingskonklaaf waren de verwachtingen van de meeste politieke waarnemers niet hoog gespannen. Tegenvallende ontvangsten bezorgden de regering kopbrekens. Ook de nabijheid van verkiezingen, uiterlijk op 19 januari, deed velen besluiten dat de politieke wil om moeilijke, onpopulaire besparingsmaatregelen te nemen niet bijster groot meer zou zijn. Toch kwam er witte rook. Het tekort voor de globale overheid, gewesten en gemeenschappen inbegrepen, blijft beperkt tot 405 miljard of 5,5 % van het BNP. In de laatste echte begroting van de vorige regering bedroeg dit nog 8,1 % van het BNP. Om tot dit resultaat te komen werden er tijdens het konklaaf voor 82,5 miljard fr. maatregelen genomen. Het werd een geheel van strukturele, éénmalige- en doorschuifmaatregelen. De regering schrapte uitgaven maar diende, willens nillens, ook nieuwe inkomsten te zoeken. Aan de belastingen op de inkomsten van de gezinnen wordt niet geraakt. De fiskale druk blijft konstant op 26,1 % van het BNP, bijna 15 % lager dan onder de ,,liberale'' regering.

ONDERNEMINGEN

Wel zullen sommige ondernemingen meer belastingen moeten betalen. De jongste jaren daalde de effektieve aanslagvoet voor vennootschappen spektakulair tot onder 26 %. Uiteraard zitten de fiskale spitstechnologie van grote ondernemingen en de ingewikkeldheid van ons belastingsstelsel hier voor veel tussen. Komt daarbij dat ons land vanaf volgend jaar een Europese richtlijn moet toepassen die een minderopbrengst van zo'n 16 miljard in de vennootschapsbelasting tot gevolg zal hebben. Ter kompensatie wordt het gunstige fiskale stelsel voor de koördinatiecentra verstrengd. Ook de investeringsaftrek wordt tot 0 herleid behalve voor kleine en middelgrote bedrijven die eigendom zijn van natuurlijke personen. In totaal zullen de ondernemingen 14,6 miljard meer in de staatskas moeten bijdragen. Daarnaast verwacht de regering nog 6 miljard van een verbeterde inning. Minst populaire maatregel is de geplande verhoging met 0,7 fr. per liter, van de aksijns op alle motorbrandstoffen. Toch zal de benzine bij ons niet duurder worden dan in de meeste buurlanden.

Opmerkelijk zijn de besparingen voor het leger. Zo zullen de defensie-uitgaven niet worden aangepast aan de indeks. De kredieten dalen bovendien met 1,2 miljard. In totaal levert het leger meer dan 5 miljard in. Ontwikkelingssamenwerking daarentegen krijgt 1,3 miljard meer dan in 1991. De totale bestedingen blijven in 1992 onaangetast op 17 miljard en de middelen voor de NGO's worden meer dan verdubbeld. Het NCOS en verschillende ontwikkelingssorganisaties reageerden al positief op de verwezenlijkingen van VU-minister André Geens. Mede onder impuls van de VU zal de regering in de praktijk dus een stukje ontwapenen om meer te kunnen ontwikkelen.

Ook in de sociale zekerheid komen er, ondanks socialistische veto's maatregelen om de uitgaveneksplosie in te dijken. Zo zullen in de gezondheidssektor en de werkloosheid enkele misbruiken worden bestreden. De regering heeft niet toegegeven aan de druk van belangengroepen om niet aan ,,verworven rechten'' te raken. Ook bewees ze afstand te houden van elektorale demagogie, hetgeen in het verleden niet steeds het geval is geweest.

Ondanks alle scepticisme is de regering er tijdens haar zomerse Stuyvenbergkonklaaf toch in geslaagd een sluitende begroting voor volgend jaar op te stellen. Hierin worden geen potten gebroken, hetgeen niemand op zo korte tijd voor verkiezingen verwachtte. Wel blijft de regering binnen de normen die in het regeerakkoord werden vastgelegd. Opnieuw zet begrotingsminister Schiltz bijgevolg een verdere stap in de gezondmaking van onze zieke overheidsfinanciën.

Toch heeft de regering enkele fouten gemaakt. Zo moet ,,de vertraging van de versnelling van de inhaaloperatie van de achterstand'' in de dossiers m.b.t. de mindervaliden een besparing van 500 miljoen opleveren. In mensentaal, er wordt een half miljard bespaard op rug van gehandikapten. Het ware goed dat het parlement deze ,,vertraging van de versnelling'' duidelijk terugfluit.

VIER JAAR DOORZETTEN

Met deze begroting rondt VU-minister Hugo Schiltz vier jaar begrotingsbeleid af. Een beleid dat minder show-gericht was dan dat van zijn voorganger maar wel sterk resultaatgericht. De daling van het netto te financieren saldo (zie grafiek) toont dit overduidelijk aan. Probleem was en blijft uiteraard de enorme schuldenlast die de overheid sinds het lakse begrotingsbeleid van begin jaren tachtig met zich meesleept. Zonder de betalingen aan intresten op deze schuld zou de begroting een overschot van bijna 4 % van het BNP vertonen. Het gevoerde begrotingsbeleid wordt dan ook positief beoordeeld door belangrijke internationale instellingen zoals het IMF en de OESO.

Uiteraard is begrotingswerk een zaak van de ganse regering. Toch zal niemand ontkennen dat Hugo Schiltz en de VU zich als onafhankelijke verantwoordelijken sterk gemaakt hebben voor dit beleid. Zonder de Vlaamse Vrije Demokraten zou de greep van vakbonden en belangengroepen op de overheidsuitgaven wellicht veel belangrijker zijn geweest. Waarmee mede het bewijs geleverd wordt dat een onafhankelijke politieke partij nuttig werk kan leveren in ons verzuilde landje.

Stefan Ector

EEN STEM UIT DE DRUIVENSTREEK

VOORAL sinds Brussel in aanmerking komt als hoofdstad van de Europese Gemeenschap, is in Overijse de grondspekulatie toegenomen en zijn de huurprijzen voor woningen fel gestegen. Tussen 3.000 en 6.000 fr. per m² voor bouwgrond en tussen 30.000 en 140.000 fr. per maand huurgeld voor appartementen en woningen zijn geen uitzonderingen meer! Het gevolg hiervan is dat de autochtone of allochtone Vlaamse Overijsenaar, niet meer aan zijn trekken kan komen, met uitwijking als gevolg.

Het zijn zeker niet alleen de minder begoede of jonge gezinnen die hiervan het slachtoffer zijn, maar ook de beter betaalde Vlaming, de alleenstaanden, de gepensioneerden en de bejaarden. Wij stellen vast dat de aangehaalde prijzen nog dagelijks stijgen. Daarbovenop loopt parallel de stijging van de levensduurte.

Een andere fenomeen is dat van de beleggingsklubs die ontstaan zijn binnen de EG- en NAVO-kringen.

In het vooruitzicht „Brussel, hoofdstad van Europa", kopen deze nu gronden en woningen op, om later peperduur te verhandelen aan de duizenden Eurokraten die zich waarschijnlijk binnenkort in de omgeving van Brussel zullen komen vestigen. De Druivenstreek is de uitverkoren woonplaats.

Er valt eveneens op te merken dat er in de Druivenstreek nu reeds vele hektaren braakliggende serregronden liggen, terreinen die de meeste serristen ooit ten gelde willen maken. Deze serregebieden zijn gelukkig nog geen bouwgrond.

UITGANGSPUNTEN VOOR EEN OPLOSSING

*** Struktuurplan**

Sinds 1989 is men in Overijse bezig met het opstellen van een struktuurplan. Dit plan moet de basis vormen voor de toekomst. Er wordt een inventaris gemaakt van de huidige toestand inzake dorpskernen, bouwgronden, landbouwzones, serregebieden, industriezones, rekreatiegebieden, bossen enz.

Op basis van deze nieuwe kaart wordt nagegaan hoe dorpskernen zich verder kunnen ontwikkelen, waar in serregebieden KMO-zones kunnen worden ingeplant. Waar eventueel nieuwe verkavelingen mogelijk zijn, of bestaande industriezones moeten worden uitgebreid, hoe de verkeerssituatie is, hoe dit alles in overeenstemming te brengen is met een goed milieubeleid in al zijn aspekten en hoe de leefbaarheid van de dorpskernen verbeterd kan worden.

Bij de ontwikkeling van dit struktuurplan worden de inwoners nauw betrokken langs een hele reeks werkgroepen en inspraakvergaderingen. Op dit ogenblik is dit plan zo goed als rond.

In de loop van de maand juli bracht ons weekblad twee bijdragen over het woon- en grondbeleid in Vlaams-Brabant.
Het spreekt vanzelf dat deze artikels in de Vlaamse gemeenten rond Brussel met een zeer kritisch oog worden gelezen.
Vooral in Overijse, waar de nood het scherpst aangevoeld wordt, is men biezonder alert.
Het was dan ook te verwachten dat reakties niet konden uitblijven.
„Het verheugt ons dat u zich resoluut achter de woonproblematiek in Vlaams-Brabant schaart. Dit tema wordt in Overijse sinds 3 jaar intensief door VU-schepen *Marcel De Broyer* bestudeerd in samenwerking met de studiegroep *Omgeving*.
Wij wensen als aanvulling op de WIJ-artikels, deze studieresultaten en bedenkingen te melden."
Dit schrijft ons *Henri Otte*. Wij vinden het nuttig onze lezers deze stem uit „de Rand" te laten horen.

*** BPA's**

Op basis van het struktuurplan kunnen, waar nodig, BPA's ontwikkeld worden. Dit zal moeten om het Gewestplan eventueel bij te sturen en de nieuwe toestanden te regulariseren. Het kan nodig zijn om de fouten uit het verleden te verbeteren.

*** Inbreiding in plaats van uitbreiding**

In Overijse willen wij resoluut afstappen van alle uitbreidingsprojekten. Verkavelingen ver afgelegen van de dorpskernen moeten worden afgevoerd. De redenen hiervoor zijn:

— nieuwe belasting van het milieu.

— bijkomende wegen en infrastruktuurwerken.

— geen middenstand aanwezig in de nieuwe verkavelingen. Dit heeft natuurlijk te maken met de rendabiliteit van de winkels.

— de inwoners zijn verplicht hun inkopen in de bestaande dorpskernen te doen. Hiervoor is meestal de auto noodzakelijk en dit werkt het gebruik van een tweede voertuig in de hand. Openbaar vervoer is meestal niet voorzien.

— isolement van de inwoners. Zij hebben geen sociaal kontakt met de dorpskernen en hun verenigingsleven.

— bejaarden in die wijken (jongeren worden ook oud!) zullen het zeer moeilijk hebben om in hun woning te blijven, thuisverzorging wordt een probleem. Het OCMW zal voor bijkomende kosten staan (maaltijden, klusjesdienst).

*** Dorpskernhernieuwing**

De dorpskernen moeten herwaardeerd worden. Oude vervallen gebouwen kunnen gerenoveerd of vervangen worden door nieuwbouw. Braakliggende gronden kunnen aangewend worden voor bebouwing. Het is duidelijk dat dit in overeenstemming moet zijn met de stedebouwkundige voorschriften en met de plaatselijke voorschriften (struktuurplan). Hierdoor kunnen er in Overijse honderden woningen woonrijp gemaakt worden.

Tegelijk moet de leefbaarheid van de dorpskern verbeterd worden en moeten zij verkeersarm en kindvriendelijk gemaakt worden.

*** Gemeentelijke verkavelingsprojekten**

Op dit ogenblik worden twee verschillende mogelijkheden toegepast. Een eerste mogelijkheid bestaat erin dat de gemeente zelf de gronden verwerft en deze bouwrijp maakt. Deze gronden worden dan aan betaalbare prijzen ter beschikking gesteld voor Vlamingen (bvb. 600 fr/m²). De nieuwe eigenaars hebben de verplichting om binnen een korte termijn te bouwen volgens de gemeentelijke voorschriften en deze van stedebouw (projekt *De Kerselaar*).

Een tweede mogelijkheid bestaat in het afsluiten van een overeenkomst met de private sektor. De bouwpromotor zal na de realisatie van het woonprojekt de apparte- ▷

menten verhuren aan Vlamingen voor bedragen die niet hoger dan 20.000 fr. per maand mogen liggen.

Uiteraard moeten alle woningen voldoen aan de normen voor een modern woonkomfort (projekt *De Leegheid*). Belangrijk hierbij is dat het alleen de gemeentelijke overheid is die de toewijzingen doet op basis van objektieve kriteria.

In het eerste geval kan het zijn dat de gemeente moet investeren (hier kan overheidssteun welkom zijn). In het tweede geval is het projekt kostendekkend.

*** Geen overaanbod van woningen**

In Overijse is de VU van oordeel dat het kreëren van een overaanbod van woningen met de bedoeling de prijzen te doen dalen, ook in het geval van inbreiding, geen goede oplossing is. Andere partijen denken daar anders over.

De woningbouw moet in funktie van de beschikbare woningen en de bestaande noden gebeuren. De inwijking moet in de hand gehouden worden (Kontingentering). Deze materie behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse Raad.

*** Toezichtskommissie**

De impakt van de toezichtskommissie is vrij beperkt. Zij moet meer middelen hebben en de verstrekte adviezen moeten ,,bindend'' zijn voor het Schepenkollege. De toezichtskommissie werkt op dit ogenblik enkel op ,,kulturele'' basis. Ook hier zijn wij de mening toegedaan dat één en ander wettelijk door de Vlaamse Raad moet geregeld worden. Wellicht zijn er in de toekomst andere taken voor de Toezichtskommissie weggelegd.

*** Huisvestingsmaatschappijen**

Wij hebben steeds een duidelijk onderscheid willen maken tussen ,,betaalbare woningen'' en tussen de ,,sociale woningen''. Niet alle Vlamingen komen in aanmerking voor een sociale woning, maar willen een betaalbare woning. Daarbij komt dat de kriteria om een sociale woning te bewonen aan interpretaties onderworpen zijn, waarbij de waarborg dat ze alleen voor Vlamingen zouden bestemd zijn eerder klein of niet bestaande is. In Overijse zijn hiervan heel wat voorbeelden. Eveneens zijn de sociale woningen een bron voor ,,politiek dienstbetoon''. Toch denken wij dat naast de gemeentelijke woonprojekten, de sociale bouwkavels een noodzaak zullen zijn. Als uitgangspunt moet men ook hier tot een degelijk toezicht komen op de toewijzingen van sociale woningen.

*** Bejaardenflats**

Deze moeten ingeplant worden in de dorpskernen en zoveel mogelijk geïntegreerd worden in de nieuwe woonprojekten. De bejaardenflats moeten gereserveerd worden voor de Vlamingen uit Overijse. Ook hier zal een Vlaams kontroleorgaan moeten waken over de toewijzingen.

*** Groen**

Een woonbeleid kan niet gevoerd worden zonder oog te hebben voor het groen. De leefbaarheid van de dorpskernen moet ondermeer verhoogd worden door het inlassen van voldoende groene oazen. Een lange termijnplanning is nodig.

TEGENKANTINGEN...

Net zoals in de Vlaamsbrabantse rand rond de hoofdstad zijn er belangengroepen die een Vlaams woonbeleid bemoeilijken. Financiële motieven spelen de belangrijkste rol. Het zijn niet in het minst de Vlamingen zelf die hiervoor verantwoordelijk zijn. Sommige serristen hopen eens van hun vervallen serregronden veel geld te krijgen. Andere Vlamingen investeren in gronden en woningen.

Immobiliënkantoren trachten de maksimale koop- of huurprijzen te bekomen, Multinationale promotoren liggen op de loer voor massaprojekten van kantoorbouw en industrialisering, voor hen is beton geld!

LANDINRICHTING

Beleggingsgroepen, zoals deze bij de EG, zien duidelijke winstgevende aktiviteiten en tot slot zijn er de politieke belangen van sommige partijen. Niet voor niets promoten zij de ,,villa-industrie'' ten volle. Wie weerstaat de verleiding om gemakkelijk rijk te worden?

De oplossingen moeten rekening houden met de Vlaamse identiteit van Overijse.

In tegenstelling met wat de Overijsenaar *Guido Tastenhoye* in zijn boek *Vlaams Brabant in de wurggreep van Europa* schrijft, werden er in Overijse, onder impuls van schepen *Marcel De Broyer* belangrijke initiatieven genomen en ook gerealiseerd.

Struktuurplan, gemeentelijke woonprojekten, dorpskernvernieuwing, inbreiding, nieuwe slagkracht voor de toezichtskommissie, inspraak enz. zijn er enkele van.

Vlamingen zullen in de toekomst opnieuw in Overijse kunnen blijven wonen. Nochtans moet de oplossing van het probleem ondersteund worden door de Vlaamse Raad. De inwijking moet beperkt worden, waardoor het voor de belangengroepen minder interessant wordt. Brussel als Europse hoofdstad moet zelf kunnen zorgen voor de huisvesting van zijn Eurokraten. Een bijkomende maatregel kan een prijzenkontrole zijn op bouwgronden en huurwoningen. De verstedelijking van de Vlaamse rand moet met man en macht worden ingedijkt, het projekt van de landinrichting kan hiertoe een middel zijn.

Henri Otte

De visie van VU-Overijse in een notedop. Over dit kompleks gegeven kan bijkomende informatie bekomen worden bij schepen M. De Broyer, dienst ROG, Dreef 40 te 3090 Overijse (tel.: 02/687.71.50).

In Overijse wordt door de druivenboeren reeds gespekuleerd met hun landbouwgrond. (foto P. Bolsius)

VLAAMS-BRABANT: NOOIT TE LAAT!

HIJZELF gaf woensdag het voorbeeld en plaatste bij enkele eigendommen een groot bord waarop te lezen staat *alleen te koop voor inwoners uit onze streek*. Dit is de start van een sensibilizeringskampanje om de Vlaamse eigenaars van bouwpercelen en woningen in Vlaams-Brabant ervan te overtuigen voortaan alleen nog te verkopen aan Vlamingen.

ROLLEND FONDS

Deze aktie mag zich niet alleen beperken tot privé-eigenaars. Ook de gemeentebesturen, O.C.M.W.'s en kerkfabrieken zouden zich moeten engageren. Valkeniers betreurt vooral het feit dat Vlamingen uit de streek vaak niet eens de kans krijgen een goed te kopen omdat ze niet weten dat het beschikbaar is. Een eerste stap lijkt hem een bredere bekendmaking wanneer iemand iets wil verkopen of verhuren. Op termijn wil hij een aantal gelijkgezinden verenigen en desnoods via een rollend fonds eigendommen in de streek verwerven om ze daarna te verkopen aan Vlamingen.

Daarnaast heeft hij een wetvoorstel klaar om opnieuw een demokratische kontrole in te voeren op de verkoop van gronden om zo de lobbygroepen de pas af te snijden. De 1 miljard franken die de Vlaamse regering vrij maakt voor de oprichting van een rollend fonds om sociale kavels klaar te maken, vindt VU-senator Valkeniers een stap in de goeie richting. *„Doch dit bedrag is onvoldoende, alleen de renovatie van bestaande woningen zal 800 miljoen kosten"*, zegt de VU-fraktieleider in de senaat.

WOONRUIMTEDEKREET

Al jaren pleit de VU Vlaamse Vrije Demokraten voor het behoud en de versterking van het Vlaamse karakter in de randgemeenten. Kamerlid *Van Vaerenbergh* diende op zijn beurt een voorstel in waarbij het aan alle openbare besturen in Vlaanderen verboden wordt een aktiviteit te organiseren die niet uitsluitend in het Nederlands gebeurt. Verder blijft het VU-kamerlid er voor pleiten *„dat de gehele taalwetgeving onder de bevoegdheid van de Vlaamse Raad moet vallen. Het straatbeeld en het publieke taalgebruik moeten het Vlaams karakter van de randgemeenten bevestigen"*.

„Heel wat eigenaars verkopen en verhuren hun eigendommen vandaag aan Franstaligen zonder te beseffen dat ze van mensen uit eigen streek evenveel geld kunnen krijgen. Vooral autochtone jongeren hebben niet altijd de financiële mogelijkheden om in eigen streek te blijven en moeten noodgedwongen verhuizen. Daar moet een einde aan komen. Het is nooit te laat om in te grijpen", aldus senator Valkeniers.

Verder moet er werk gemaakt worden van het VU-woonruimtedekreet. Dit dekreet zou het mogelijk maken het woonbeleid, zonder enorme kosten, op gemeentelijk nivo door te trekken. Daarnaast is er behoefte aan inspanningen op het vlak van de kulturele infrastruktuur, het onderwijs, de jeugdwerking, het bejaardenbeleid en de mobiliteit. De VU Vrije Demokraten blijft ervoor zorgen!

(gc)

DE GEEST WIL NIET MEER IN DE FLES

MAANDAGOCHTEND, toevallig de dag waarop de redakteurs van dit blad uit vakantie terugkeerden, was het plotsklaps afgelopen met de komkommertijd die zo tipisch is voor augustus. Een Komitee voor de Noodtoestand maakte van de vakantie van Sovjet-president *Gorbatsjov* gebruik om hem onder huisarrest te plaatsen in zijn vakantieoord, onder het voorwendsel dat hij zijn taken als president omwille van gezondheidsredenen niet meer naar behoren kon uitvoeren. Het land moest uit de chaos gehaald worden, en de territoriale integriteit, de soevereiniteit, de vrijheid en de onafhankelijkheid van de Sovjet-Unie dienden gewaarborgd te worden. De noodtoestand werd afgekondigd voor een periode van zes maanden voor bepaalde delen van de USSR.

Pantsers en tanks werden opgesteld in de buurt van alle strategische punten in Moskou en Leningrad. Het Komitee voor de Noodtoestand verbood betogingen en stelde de pers onder kontrole. Nochtans werd er niet echt ingegrepen tegen de manifestanten, en kon men ook niet gewagen van een geslaagde censuur. Er werd wel gedreigd met de instelling van een avondklok. Het komitee, o.l.v. vice-president *Janajev*, bestaat o.m. uit de Chef van de veiligheidsdienst KGB en de konservatieve ministers van Landsverdediging en Binnenlandse Zaken.

GORBATSJOV

Men kan niet echt zeggen dat de staatsgreep als een volslagen verrassing kwam. De toestand in de USSR was inderdaad katastrofaal: het perestrojka-beleid voor ekonomische hervormingen was een komplete mislukking, al mag dit zeker niet alleen op rekening van Gorbatsjov geschreven worden. Het is in dit kader trouwens veelbetekenend dat de nieuwe machthebbers er voor zorgden de winkels opnieuw te bevoorraden. Gerookte zalm, worst, koffie en andere sedert maanden niet meer te verkrijgen levensmiddelen waren plots weer beschikbaar. Het valt echter sterk te betwijfelen of de liefde van de Sovjet-burger voor het nieuwe bewind helemaal door de maag gaat.

De liefde voor Gorbatsjov was in de Sovjet-Unie wel onder het nulpunt gezakt. De in het westen zeer populaire voorman was, vooral omwille van de interne ekonomische puinhoop in eigen land helemaal geen sant. Bovendien greep de staatsgreep plaats aan de vooravond van de ondertekening van het Unieverdrag. Dit verdrag houdt in dat de centrale regering in Moskou een deel van haar macht aan de republieken afstaat, wat natuurlijk niet naar de zin is van de konservatieven.

De reaktie tegen deze verkrachting van de Sovjet-grondwet bleef niet uit. Als eerste kwam opposant en president van Rusland, *Boris Jeltsin*, zijn rivaal Gorbatsjov ter hulp. De moedige Jeltsin riep de Sovjet-burgers op zich tegen het Komitee te verzetten, massaal op straat te komen, en algemeen in staking te gaan. De gewezen buitenlandminister *Sjevarnadze* sloot zich hierbij aan.

Toen de tanks in de Sovjet-Unie door de straten rolden en het komitee voor de Noodtoestand via een staatsgreep president Gorbatsjov aan de kant schoof, bevond VU-senator Walter Luyten zich in de Baltische staten. Daar zou hij deelnemen aan een konferentie in het teken van de 52ste verjaardag van de ondertekening van het Molotov-von Ribbentrop-pakt van 23 augustus 1939. Dit pakt leidde tot de illegale anneksatie van de Baltische staten door de USSR. Het valt te betwijfelen of die konferentie doorgang gevonden heeft. Het lot van de VU-senator blijft ongewis. Maar het heeft er steeds meer van weg dat de poging tot staatsgreep in de USSR op hevig verzet stuit. De geest van glasnost wil blijkbaar niet meer terug in de fles, zoals de kommentator van het Belang van Limburg het plastisch omschreef.

Ook in het buitenland werd, zij het oorspronkelijk aarzelend, afstand genomen van de staatsgreep. Het Komitee voor de Noodtoestand had zich nochtans trachten in te dekken door aan te kondigen dat het beleid van Gorbatsjov van demokratisering, ekonomische hervorming en ontspanning niet overboord gegooid zou worden. Bovendien zou Gorbatsjov ongedeerd blijven, en zelfs terugkeren van zodra hij hersteld zou zijn. Een delegatie van de VU-jongeren en kamerlid *Nelly Maes* protesteerden reeds maandagnamiddag bij de Sovjet-ambassade in Ukkel. *Bush* en *Major* draaiden de hulpkraan dicht, de EG besliste 's anderendaags een delegatie te sturen die een onderhoud met Gorbatsjov eist.

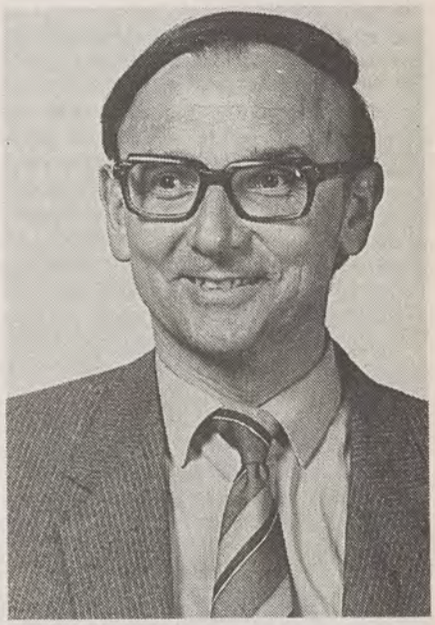

Van VU-senator Walter Luyten, die in het Baltikum een konferentie zou bijwonen, hoorde de redaktie het laatst op maandag 19 augustus.

Die dag ook meldden de korrespondenten en nieuwsagentschappen reeds dat duizenden manifestanten tegen de machtsovername protesteerden. Grote fabrieken en mijnen werden platgelegd. Bepaalde legeronderdelen kozen de zijde van Jeltsin en het verzet tegen de machtsgreep. Maar toch bleef er nog onduidelijkheid hangen over het sukses van het verzet, en de mate waarin het verzet onderdrukt werd.

VERZET NEEMT TOE

Woensdagochtend had het er veel van weg dat de junta toch niet zo stevig in het zadel zit, en dat het verzet stand houdt. De

president van Kazachstan veroordeelde de machtsgreep, net als de Russisch-ortodokse patriarch van Moskou. Zelfs de KP-leiding vroeg om Gorbatsjov te mogen spreken. Woensdagmiddag bereikte ons op de valreep het bericht dat Jeltsin in het parlement van de Russische federatie aangekondigd had dat hij samen met de KGB-chef naar de Krim zou vertrekken voor een onderhoud met Gorbatsjov. Dat zou alvast veel opheldering kunnen brengen.

Een vreemde besmettelijke ziekte scheen intussen onder de leden van het Komitee voor de Noodtoestand te woekeren. Defensieminister *Jasov* en premier *Pavlov* zouden aan de kant geschoven zijn, vermoedelijk omdat ze zover niet wilden gaan als de rest van het Komitee.

Maar het leger had ook niet ingegrepen zoals in het westen dinsdagavond algemeen gevreesd werd. De manifestanten werden niet massaal uiteengedreven, hoewel de nacht toch slachtoffers gekost had. Het deed het vermoeden dat er een akkoord gesloten was tussen Jeltsin, Sjevarnadze en de andere bezetters van het *Witte Huis*, zoals de gebouwen van het Russische parlement genoemd worden, en de junta.

Alleen in de Baltische republieken zou de situatie gevaarlijk onrustwekkend blijven. Op de WIJ-redaktie werden vooral de Belgaberichten uit Litouwen met angstige ogen gelezen. VU-senator *Walter Luyten*, die het met zijn leeuwenhart steeds voor verdrukte volkeren opneemt, was de zaterdag voor de coup immers naar het Baltikum vertrokken. Hij zou er als enige landgenoot spreken op een konferentie n.a.v. de 52ste verjaardag van het *Molotov-von Ribbentrop-pakt* uit 1939. Dit pakt leidde tot de illegale anneksatie van de Baltische staten door de USSR. Een anneksatie die tot de dag van vandaag duurt.

WAAR ZIT LUYTEN?

Het onafhankelijkheidsstreven van het Baltikum kreeg mede dankzij de demokratizering van het Gorbatsjov-tijdperk zo'n sterke impuls, dat gevreesd moet worden dat de repressie van de konservatieven in het Kremlin vooral daar zal toeslaan. Niet voor niets riep de Litouwse president *Vytautas Landsbergis* de Litouwers op om naar het parlement te komen, en het te beschermen tegen een mogelijke Sovjet-bezetting.

Blijkbaar geen overbodige waarschuwing, want dinsdagochtend reeds bereikte ons het bericht dat de beruchte zwarte baretten, ideologisch-rechtlijnige elitetroepen, de telefooncentrale en omroepgebouwen in Litouwen bezet hadden. Ondanks de verwoede urenlange pogingen van een onvermoeibare *Leo R. Puissant*, de sekretaris van senator Luyten, slaagden we er sedertdien niet meer in om kontakt te krijgen met Walter.

Zal Gorbatsjov nog „genezen"?

De berichtgeving uit het Baltikum leek woensdagochtend blijkbaar helemaal stilgevallen. De zwarte baretten hadden van de nacht gebruik gemaakt om de kommunikatie via massamedia maar ook via telefoon en teleks zo goed als onmogelijk te maken. Redenen te over voor ongerustheid betreffende de Baltische republieken en het lot van senator Luyten.

In Brussel kwam woensdag de gemengde parlementaire kamerkommissie voor Buitenlandse Zaken en Defensie bijeen. *Paul Van Grembergen* en *Nelly Maes* vertegenwoordigden er de VU. Minister van Buitenlandse Zaken *Eyskens* gaf er zijn vizie op de oorzaak van de machtsovername, die volgens hem vooral bij het niet-getekende Unieverdrag lag: *„Dat Unieverdrag ging zeer ver. Daardoor zou men zelfs de KP kunnen behandelen als een andere partij. Dat kon de goedkeuring van Gorbatsjov wegdragen.*

Ook zou men inkomsten kunnen innen in de deelrepublieken. Zo'n veranderingen wekten precies onrust bij diegenen die de macht overnamen."

(pdj)

BEELDSPRAAK

DIKSMUIDE: ALLEN DAARHEEN!

OP 25 augustus hebben we de kans om duidelijk te maken dat een sterke en zelfverzekerde Vlaamse beweging klaar staat voor de laatste en beslissende fase van onze emancipatiestrijd. Laten we die kans met beide handen aangrijpen!" zegt de jongste tijd sterk op de proef gestelde Lionel Vandenberghe.

De voorzitter van het IJzerbedevaartkomitee fungeert inderdaad al geruime tijd als pispaal voor bepaalde sujetten die hem laksheid, lafheid, verraad, nestbevuiling en cryptoprogressiviteit verwijten. Maar het is desondanks een kwieke, strijdlustige voorzitter die op de vooravond van de 64ste bedevaart de Vlaams-nationalisten naar Diksmuide roept.

KRUCIAAL

,,Al meer dan anderhalve eeuw ijvert de Vlaamse beweging voor de ontvoogding en de bewustwording van ons volk. Talloze generaties van Vlaamsgezinden hebben aan deze emancipatiestrijd hun beste krachten gewijd. het is een gevaarlijke illusie om te denken dat deze strijd nu voltooid is. Het is wel waar dat we momenteel een stroomversnelling meemaken. Beetje bij beetje tekenen zich de kontouren af van de Vlaamse staat. Maar terzelfdertijd plaatst de onstuitbare internationalisering ons voor een ultieme uitdaging" aldus Lionel Vandenberghe.

Voor Vlaanderen. Voor vrede luidt het motto van de 64ste IJzerbedevaart die nu zondag 25 augustus om 11 uur plaats heeft in Diksmuide. Nog maar eens zal blijken dat Diksmuide het epicentrum is van de aardbeving die de Belgische konstruktie doet daveren op z'n grondvesten. De gezaghebbende Waalse publicist José Fontaine, die vorig jaar de IJzerbedevaart bijwoonde, schreef in het dagblad *La Wallonie* dat de IJzerbedevaart heel wat meer impakt heeft dan de 11 juli-herdenking. Het Belgisch establishment volgt de evolutie van het bedevaartgebeuren met argusogen. Lionel Vandenberghe, voorzitter van het IJzerbedevaartkomitee, doet dan ook een vurige oproep om volgende zondag met tienduizenden af te zakken naar de IJzervlakte: *„Een mislukte bedevaart zou een vrijgeleide betekenen voor de neo-unitaristen. Van het minste teken van zwakte zullen zij profiteren om de Vlaamse verworvenheden terug te schroeven."*

De voorzitter vraagt zich af of Vlaanderen zich als een zelfbewuste, dinamische en vredelievende natie op het wereldformum zal kunnen profileren: *,,Of zal onze identiteit geleidelijk aan vervagen in het Europese amalgaam? We zijn momenteel op een tweesprong aanbeland. Vlaanderen moet er kost wat kost in slagen om uit de Belgsiche schaduw te treden. Vlaanderen moet dringend rechtstreeks kunnen deelnemen aan de Europese besluitvorming. Anders dreigen we te verworden tot een puur administratieve regio, zonder eigen gezicht, zonder ziel."*

Vandenberghe benadrukt dat we aan de vooravond staan van ongemeen belangrijke politieke beslissingen, zowel op nationaal als op Europees nivo: *,,Die beslissingen zullen bepalend zijn voor de verdere toekomst van Vlaanderen. Juist daarom zou het misdadig zijn om er nu de brui aan te geven, op een zo kruciaal moment in de geschiedenis van ons volk. We moeten onze emancipatiestrijd tot het einde verder zetten. We moeten de kar tot over de top van de helling duwen en voor dat laatste steile stuk al onze krachten bundelen. Dat zijn we gewoonweg verplicht aan de generaties Flaminganten die ons zijn voorgegaan."*

(ts)

VIER IJZER(STERKE) BIJDRAGEN

Op de volgende bladzijden leest u vier uiteenlopende, maar daarom niet minder boeiende bijdragen die allen betrekking hebben op het IJzerbedevaartgebeuren.

- **Vlaams-nationalist en pacifist Bert Eyckerman gaat uitvoerig in op het tema van de 64ste IJzerbedevaart: Voor Vlaanderen. Voor Vrede.**
- **Jeroom Leuridan, die later Vlaams-nationaal parlementslid werd, schreef in zijn studententijd een merkwaardige verhandeling over de (vaak schunnige) soldatentaal aan het IJzerfront.**
- **Onze medewerker Rik De Dapper blikt terug in de tijd. Hij mijmert bij de herinnering aan de ,,pelgrimstochten" die de IJzerbedevaarten in de jaren '30 toch wel waren.**
- **Filip De Pilleceyn die honderd jaar geleden werd geboren wordt tijdens de 64ste IJzerbedevaart herdacht. Niet alleen zijn rol in de klandestiene frontbeweging en later binnen het IJzerbedevaartkomitee, maar ook het belang van z'n literair werk zal worden benadrukt. Eind december geeft het Rodenbachfonds een gedenkboek uit over De Pilleceyn.**

VOOR VLAANDEREN VOOR VREDE

Vlaams-nationlist en vredesaktivist *A.E. Eyckerman* onvermoeibaar en kritisch als het over vrede gaat, boog zich over het tema van de 64ste IJzerbedevaart en schreef voor ons zijn bedenkingen neer. Hij gaat daarbij de hete hangijzers niet uit de weg.
Stof voor diskussie.

Het motto voor de IJzerbedevaart van zondag a.s. munt niet uit door originaliteit. De grote aanplakbrief is wel zeer mooi, maar publicitair gezien aan de bleke kant. Zij, die de IJzerbedevaart oubolligheid toeschrijven, zullen zich in hun mening versterkt voelen. We hopen nu maar, dat het gebeuren deze vizie zal tegenspreken.

Want met dit motto hoeft er helemaal geen sprake te zijn van ,,déjà vu...''. Alhoewel het zeer bekend voorkomt, is het van brandende aktualiteit. Deze bewering willen we graag even toelichten.

ALLES ZELF DOEN

,,Vlaanderen'': in de taal van de frontsoldaten heette dat ,,zelfbestuur''. Men mag dat niet verwarren met decentralisatie, federalisme, konfederalisme of wat weet ik al.

Zelfbestuur beperkt zich niet tot ,,wat we zelf doen, doen we beter''; nee, het betekent niets meer maar ook niets minder dan: wij willen àlles zelf doen — en wij willen er zelf over beslsissen, wat we met anderen samen zullen doen, omdat het in ons voordeel is. Dat wil dus zeggen, dat er geen eindpunt is voor de Vlaamse beweging — geen enkele politieke beslissing kan ons definitief binden; wij wensen op elk ogenblik de bakens te kunnen verzetten, als dat voor de zelf-ontplooiing van ons volk nuttig is.

Natuurlijk weten wij, dat Parijs en Londen niet op één dag gebouwd zijn; naturlijk hebben wij oog voor de wetten der geleidelijkheid, maar men moet ons niet trachten vast te pinnen op een ,,tot hier en niet verder''.

In dit verband willen wij het ook even hebben over de ,,bedreiging'' die van Europa uitgaat. De ekonomie heeft haar wetmatigheid, maar aan het gejammer over de kleinere kulturen die door de grote onder de voet zullen gelopen worden — daaraan willen wij niet meedoen. Bedreigd of uitgedaagd: waarom onze normen niet verleggen? Inplaats van op onze kleinheid te staren — laten we bedenken, dat wij (een van) de grootste van die kleinere kulturen zijn, en dat wij terzake een voortrekkersrol kunnen vervullen. Waarom ons niet aan het hoofd stellen van die vele, meestal veel kleinere kultuurvolkeren? Inplaats van een minderwaardigheidskompleks zou het ons zelfvertrouwen en verantwoordelijkheidsgevoel bijbrengen.

,,Wij zijn een volk'' de slogan waar *Karel de Feyter* steeds op hamerde — hij moge ook nu nog onze gids zijn om elke kleinmoedigheid uit te bannen.

STAP IN DE BESCHAVING

Daarmee belanden we aan de andere peiler van het motto: ,,Vrede''. Een woord dat net zoals het woord *liefde* in een menigte van betekenissen gebruikt wordt. Het hoeft dus wel een nadere bepaling. Bij de testamentuitvoerders van de IJzersoldaten heette het: ,,Nooit meer oorlog!''. Dat mag dan in het begin een emotionele hartekreet geweest zijn, dat is ± 70 jaar geleden.

Wij, die het *enige* monument in Europa bezitten, waarop die leuze is ingebeiteld, wij mogen ons niet gedragen alsof wij nog in de romantiek leven of, erger nog, in de late middeleeuwen.

Iedereen is natuurlijk tegen de oorlog — maar (bijna) iedereen is steeds weer bereid de wapens te laten spreken. Omdat men wil blijven geloven, dat macht ook recht schept — in plaats van aan het recht de macht toe te vertrouwen. Het gaat bij het ,,Nooit meer oorlog!'' niet om een vrome wens, maar om een *stap in de beschaving*, die reeds veel te lang is uitgesteld. Het gaat niet om ,,asjeblief, toch geen oorlog?'' maar om een bewuste keuze voor een geweld-arme samenleving en voor een oplossing-zonder-geweld van sociale, nationale en internationale konflikten.

Onrealistisch? Wij? Of de anderen, die niet (willen) zien dat elk militair konflikt in het over-geïndustrialiseerde Europa moet uitdraaien op een ramp, dat de overbewapening overal brandhaarden schept, dat honger de prijs is die voor de militaire uitgaven moet worden betaald?

Vermits de ,,grote'' staatslieden niet bij machte schijnen te zijn om oplossingen aan te dragen, wordt het tijd dat een of ander ,,klein'' volk de weg wijst. Waarom zou dat Vlaanderen niet zijn?

Bondgenoten? Ja, en dan? Ten eerste werden die bondgenootschappen over onze hoofden heen afgesloten, en ten tweede staat nergens geschreven, dat de kleinen persé de groten achterna moeten hollen. Wat de groten niet (willen) zien, kan allicht door de kleinen voor het forum gebracht worden.

DUIDELIJK SINJAAL

Wij hebben geleerd te leven in een ,,rechtsstaat'', d.w.z. dat verschaffen van recht en bestraffen van misdrijven aan de overheid is voorbehouden. Het komende Europa moet van eerstaf een supra-rechtstaat worden, waarin het verschaffen van recht (o.m. het zelfbeschikkingsrecht van kleinere volkeren) en het bestraffen van misdrijven aan de Europese overheid is voorbehouden. En dat dan als stap op weg naar een wereld-rechtsorde, die er in princiep natuurlijk al is in de Verenigde Naties. Maar in de praktijk is de VN een machtsinstrument in de handen van de ,,supermachten'', waarin de 3/5 van de wereldbevolking geen beslissende stem hebben.

Wij maken ons geen illusies: er is nog een lange weg te gaan. Vrij onverwacht is wel de afschaffing van de dienstplicht bespreekbaar geworden — en de nostalgie van *Louis Tobback* naar een ,,socialistische'' verwezenlijking zal niet beletten dat de karavaan verder trekt. Maar daarmee is ook de zaak niet opgelost. Wat wij echter willen is een ommekeer, een beleid met een andere vizie. Leger en bewapening moeten geleidelijk afgebouwd worden.

In plaats van steeds aan de Waalse wapenindustrie te denken, zou men bv. alle offensieve taken kunnen afzweren, als duidelijk sinjaal, dat wij in de andere richting willen opstappen.

Daarbij mogen we niet vergeten, dat maar ongeveer een kwart van de Vlaamse ,,bevolking'' voor onze verzuchtingen oor heeft. De overige driekwart is een tegenstander die we niet moeten overwinnen, maar winnen.

Een en ander geeft dus nog werk genoeg op de plank tot een heel eind in de 21e eeuw. Daarbij zullen we dan de derde pijler van het IJzertestament ,,godsvrede'' hard nodig hebben. Maar dat is dan weer een ander probleem...

Het motto van Diksmuide '91 is dus helemaal niet oudbakken of voorbijgestreeft. Het is aan ons om er een zeer eigentijdse hefboom van te maken...

A.E. Eyckerman

DE SOLDATENTAAL AAN HET IJZERFRONT

Elk jaar opnieuw werken heel wat laatstejaarsstudenten naar eigen godsvrucht en vermogen aan een eindverhandeling. Een kleinood dat eenmaal goed is voor een diploma, gedoemd is om — op een zeldzame uitzondering na — te verdwijnen onder het stof van een of ander universiteits- of hogeschoolarchief.

VERBA EROTICA...

Zo'n verhandeling hebben wij afgestoft, de titel: ,,Soldatentaal, proeve van semasiologische argot-studie''. Zeventig jaar geleden behaalde oud-frontsoldaat *Jeroom Leuridan* (later volksvertegenwoordiger voor KVNV en VNV) hiermee het doktoraat Germaanse filologie aan de Leuvense universiteit. Mét onderscheiding, doch niet zonder dat de toenmalige rektor mgr. Ladeuze er in juli 1921 wel ongerust navraag had over gedaan. Sommige professoren hadden namelijk nogal wat bezwaren geuit over bepaalde ,,ruwe uitdrukkingen'' die in het proefschrift voorkwamen.

Door het onderwerp zelf, de taal van de soldaten aan het IJzerfront, had Leuridan een scherp ironische, pejoratieve en schunnige woordenschat dienen te noteren. Niet zo verwonderlijk.

,,Het is vreeselijk om zeggen: eten, drinken, slapen en dierlijk genot waren 't enige dat 'n wurgend oorlogsmaterialisme aan onze jongens gunde, in hun treurige IJzerglorie.''

...ET SORDIDA

In talloze uitdrukkingen en woordspelingen voerden cynisme, verbittering, alsook zinnelijk passie — gekleurd door de zgn. ,,verba erotica et sordida'' — de boventoon. ,,Ellende maakt slecht en verbittert'', zo verklaart Jeroom Leuridan. ,,Het loopgrachtenleven werkt verbeestend, scheldwoorden ontaarden tot glorietitels, hun bittere spotgeest ontheiligt het hoogste en 't innigste in den mensch. Zowel bijtende zelfkritiek als 't ongenadig spotten met anderen — met oversten, met burgers, met vrouwen, met allen die 't beter hadden dan zij — was eene ontlasting, een wondere wraak en voldoening met ziel- en zenuwsterkende gevolgen.''

Gezien de specifieke situatie van het Belgische leger tijdens de Eerste Wereldoorlog was de Vlaamse soldatentaal een mengtaal bij uitstek. De Vlaamse fronters bevonden zich vier jaar lang in een kosmopolitische centrum: ,,met drilkampen op vreemden bodem, met zijn betrekkingen met soldaten van de vier windstreken, met zijn verlofgangers naar Frankrijk, Engeland, Italië en Amerika en met zijn soldaten van *de klas van de pinnekensdraad* (= overgeloopen uit België naar Holland, *onder den elektrischen draad*).''

Soldaat Leuridan samen met e.h. Kestelyn op vakantie in Engeland tijdens WOI.

Zo werden Duitse termen geïntroduceerd als *Kino, Scheinhund, Kartoffelsoep met Schweinefleisch en Schnaps*. Uit het Engels onthield men *jam, plenty zigzag, bloody...* terwijl het Russisch meestal beperkt bleef tot *niepoeniemaai*: ik versta u niet. Het overdadig Franse leengoed valt echter op. Gezien de toenmalige taaltoestand in België hoeft dat niet te verbazen.

In tegenstelling tot de Franse *poilus*, Engelse *tommys* en Duitse *Feldgrauen* hadden de Vlamingen geen eigen soldatentaal ontwikkeld. Het oorlogsbargoens van de Vlaamse piot was, volgens Leuridan, volledig doorspekt met Frans en Waals leengoed.

En hij besluit: ,,Qua achterlijkheid staat de Vlaming naast den Senegalees in Franschen, den Gurkah en den Annamiet in Engelschen dienst. Met dit verschil: bij Fransche en Engelsche kolonialen bestonden er ernstige tolken, bij ons Vlamingen niet!''

LES DEMOISELLES DE POPERINGHE

Afgezien van sporadische verschillen, naargelang de legerafdeling, was de eenvormigheid van de soldatentaal opvallend. Uit de woorden en uitdrukkingen die aan het front *gelanceerd* werden, kunnen we hier slechts een beperkte bloemlezing brengen. Zo zeiden de soldaten van een Waal die geen Vlaams verstond, dat hij *niet kon zwemmen*, een associatie van de Waal als *keikop, steenkerkenaar, hardekop* en de uitdrukking

zwemmen lijk een steen. De Fransen noemden de Vlaamse soldaten *les godverdoms*, terwijl deze laatsten koning Albert minachtend betitelden als *de stratevager van De Panne* of *de sasbaas van Nieuwpoort*. Geregeld zouden de Vlaamse piotten ook een brief naar *Willem* sturen (Keizer Willem), nl. toen ze hun gevoeg deden...

Een gasmasker heette men *tampon*, een regenmantel *onderzeeër*, terwijl een *vaderlander* zowel sinoniem stond voor aardzakje, als voor patriot of vader van vele kinderen (die werkt voor 't vaderland door vele toekomstige soldaten op te voeden). Terwijl hij *het vaderland* in zakskes stopte sakkerde de soldaat-volksjongen: ,,Het vaderland? Maar mijn vader heeft geen land!''.

VOOR OF ,,BACHTEN'' DE KUPE?

Tijdens hun verlof kwamen de soldaten er toe te Parijs of elders *een tranchée-roos te plukken of een voorpost in te pakken*. Ook in onbezet België troffen ze *geëmancipeerde* meisjes aan. Te Poperinge bijvoorbeeld, waar volgend staaltje van oorlogsbargoens de ronde deed:

,,After the ware fini
Englisch soldiers partis
Demoiselles de Poperinghe vont pleurer
Avec plenty souvenirs bébés!''

Uiteraard betekende de taal van *Bachten de Kupe*, van 't Westland en Veurne-Ambacht een onuitputtelijke bron van aanwinsten. Een Waal noemde bijwijlen z'n makker waarmee hij brood en strooileger deelde: *me wûf*. De vraagwoordjes *winne, wukke* kenden algemene bijval. Het bijwoord *stief* (= zeer) was in 't hele leger in zwang: *'t is stief koet wei* was een afgezaagd soldatenmopje.

Jeroom Leuridan, afkomstig van het Westvlaamse Oost-Vleteren, wijst in zijn proefschrift ook op het ontstaan van de bepaling *Bachten de Kupe*. Voor de oorlog betekende het nog heel West-Vlaanderen, omdat dit het taalgebied was waar men *bachten* bezigde in plaats van achter. De bepaling ontstond in het 3de Linieregiment, dat in garnizoen lag te Oostende en te Ieper: ,,Op een morgenkarwei vroeg een soldaat eens om den bezem.

Een plattelandsche Westvlaming zei: ,,hi staat bachten de kupe'', duidend op den vuilnisbak. 't Woord verkreeg burgerrecht!''.

Voor 1914 was het begrip volgens Leuridan nog geen mondgemeen in de streek van Poperinge. Bij het begin van de oorlog echter, toen West-Vlaanderen verdeeld werd, paste men de benaming *Voor de Kupe* toe op de strook ten oosten van IJzer en Ieperlee en bleef het (onbezette) gebied ten westen ervan *Bachten de Kupe*. ,,Een Oostendenaar had de vaste overtuiging dat hij niet tot *Bachten de Kupe* behoorde, maar oneindig boven de ,,bachten-de-kuupsche'' lui stond!''

,,ROT MAKEN''

Aan het front trof Leuridan tevens twee geheime taalgebruiken aan. Ten eerste, een officiële die voorkwam bij korpsoversten. Bij de gevechts- en verdedigingsregeling in de voorste loopgrachten gebruikten ze overeengekomen uitdrukkingen. *Er is een piket gebroken*: er is een man gesneuveld, *bougies*: lichtpijlen, *l'heure h*: het onbekende, stipte uur van de aanval, *dozen appelsienen*: kisten met handgranaten.

Daarnaast was er de geheime taal van de Vlaamsgezinde soldaten. Een paar voorbeelden. *Vliegen*: nachtelijke uittocht om Vlaamse opschriften te schilderen op muren en loodsen, *rot maken*: Vlaamsgezind maken, *hij heeft onder de wieken van de molen van Alveringem gestaan:* hij heeft e.h. Cyriel Verschaeve bezocht, *duivenkoten*: vergaderplaatsen en *met de duiven spelen*: op propagandatocht gaan.

,,80 pct. Vlaamse soldaten in 't Belgisch leger'', had Jeroom Leurigan genoteerd einde mei '17 in z'n oorlogsdagboek''. ,,80 op 100 die Vlaams spreken, in 't Vlaams vloeken en in 't Vlaams denken over hun beestenbestaan, waarin ze zoveel grondeloze, wrange hopeloosheid smaken.'' Daar, in de IJzergrachten zwoer hij dat hij zou helpen een einde te maken aan wat ,,nergens bestaat: de 80 bukken laag en kruipen voor de 20...''.

(j.v.w.)

AL HAAR GLORIE, AL HAAR LAAGHEID...

Het proefschrift door Leuridan ingeleverd, viel niet enkel op door de aard van het behandelde onderwerp, maar evenzeer door de geest waarin het was opgevat, samengesteld en neergeschreven.

Het nawoord gaf er de diepe betekenis van weer:

,,De IJzertaal is reeds verzwonden. Oneindig veel kostbaars ligt bedolven in Vlaanderens bloedvelden, samen met den geest en het lijk van vele jonge Vlaamse intellectueelen, die het zouden gered hebben.

Gedachten en woorden leven zoo rap, en sterven zoo haastig, als de dragers er van zoo snel leven en sterven. We herdenken die taal, al lezend, al mediteerend over de met bloed gedrenkte Vlaamse idealisten, die den oppersten tol betaalden. We herdenken al haar glorie en ook al haar laagheid. Ten laatste was die taal een stuk van ons zelf, in ons dompelaarsleven! Ze stierf, toen wij ginder achter de grachten verlieten...

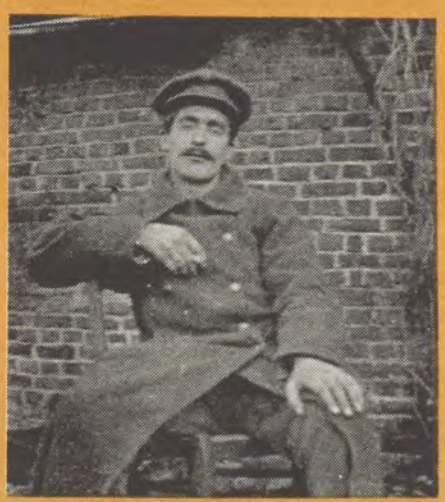

Jeroom Leuridan. Als oorlogsvrijwilliger leerde hij de Vlaamse volksjongens kennen: ,,de 80 die laag bukken en kruipen voor de 20...''

...Voor den oorlogsfolklorist biedt de IJzertaal een wijden akker met tierigen groei van tarwe, onkruid en giftplanten, alles verstreuveld dooreengewassen. Voor den Vlaamse rasstrijder levert ze 't bewijs van onverdelgbare Vlaamse oerkracht, vol belofte voor de toekomst. Want in dien oppersten nood van 't doodgewaande Vlaanderen, heeft onze taal toch geleefd, spijts de geweldigste onderdrukking, omdat haar drager leefde, leven wilde: het kerngezond Vlaamsch volkskind. En dat te weten is bemoedigend voor ons, die 't gruwelijk epos meebeleefd hebben, en er in ons deel deden, tot 't einde, recht gehouden alleen door die onverwoestbare hoop: samen met de taal ook 't raswezen van ons volk te redden. ,,Geen taal, zonder volk'' dreigde ook voor Vlaanderen schrijnende waarheid te zullen worden.''

MET DE MELKBOERINNEKES NAAR DIKSMUIDE

Jaren na mekaar toog ik moederziel alleen vanuit de Gentse stede naar de IJzerbedevaart. Dit gebeurde dan reeds op de zaterdag, zodat ik, mede door toedoen van mijn vriend Herman Van den Abeele, de *Wies Moens-avond* kon bijwonen.

FLAMIN-BOCHES...

Te Kaaskerke, op de zolder van een zeer grote boerderij, werd overnacht. 's Morgens was er dan dat verrukkelijk eigengebakken voltarwebrood met hesp, waar de groep jonge bedevaarders zich gretig aan tegoed deed. Opvallend hierbij was dat biezonder grote broodmes, de grote, oorloze koffiekommen en de bittere smaak van koffie met veel chikorei.

Op de bedevaartweide zwoeren wij samen de Verschaeviaanse dure eden van trouw aan moeder Vlaanderen, ons voorgezegd met de luidgalmende, zwierige stem van *Juliaan Platteau*. Verdere hoogtepunten waren de met kracht en stijl voorgedragen teksten van woordkunstenaar *Antoon Van Der Plaetse*; de mis met vooral de preek van de dominikaan *Juliaan Callewaert* met als topper de niet té lange slotrede van de toenmalige voorzitter, professor *Frans Daels*.

De teksten van iedere bedevaart verschenen toen volledig in de pers. Het was voor ons telkens een hernieuwd genoegen deze te lezen en te herlezen. Voor eenmaal kochten wij zelfs de daaropvolgende maandag het dagblad *La Flandre Libérale*; waarvan niemand minder dan onze eigen buurman, *Paul Henen*, de hoofdredakteur was...

Zo konden wij ons telkens weer verlustigen aan de uitdrukkingen als ,,flamin-boches'', ,,traitres'', e.a. liefelijkheden die we trouwens geregeld terugvonden in *La Libre Belgique* en zelfs in *Le Soir*.

CLARICE EN HELENE

Al dat moois dreigde een bepaald jaar in de vernieling te gaan door de onbewuste schuld van twee voor de rest zeer goed ogende jonge dames: de zusjes *Clarice* en *Helène*. Ik ontmoette ze toen dagelijks op de stille Eedverbondkaai te Gent, want hun melkronde en mijn groentenronde liepen daar ten einde. Ik bewonderde hen ook nog een beetje om de charmante roekeloosheid waarop ze met hun grijze Ierse ruin of hun dartele Welsh merrie de sterk dalende Citadellaan en de IJzerlaan afstormden.

Ze toomden hun paard zelfs niet in bij de scherpe bocht aan de Eedverbondbrug, maar schaterden, zoals meisjes van om en bij de twintig jaar dat kunnen, wanneer hun paard in de bocht soms zwaar wegschoof. Ze hadden mij reeds veel eerder verzocht mee te mogen rijden naar de IJzerbedevaart, maar ik ging daar niet graag op in. Tenslotte moest ik uiteindelijk toch toegeven: twee tegen een is gewoon niet vol te houden...

Met de slordigheid, eigen aan de jeugd, wist ik niet eens vooraf of ik die dag het vierde of het vijfde wiel aan de wagen zou zijn, de lezer begrijpt wat ik bedoel.

NAAR DIKSMUIDE TOE

Die zondagmorgen was ik dan ook om 5 uur present aan de ouderlijke boerderij van de dametjes. Goed voorzien van spijs en drank, getooid met mijn *chemise Lacoste*, de stijve strohoed à la Maurice Chevalier, op zijn 27 kgr. wegende fiets op ballonbanden. De meisjes waren klaar, dat wél. Ik leerde toen pas de verloofde kennen van Clarice, écht een toffe knul. Daar er niemand anders meer opdaagde was ik (of zij op mij!) aangewezen op de licht hautaine, maar toch bijzonder knappe Helène.

Die tijd en die dag stond, naar Diksmuide toe, in alle dorpen en ook daarbuiten, de bevolking op straat. De fietsende groepen hadden veel bekijks, vooral dan de meisjes die mild-frivool hun creoline tot pompadoeren rokjes lieten wapperen.

Wij dachten er toen niet over na dat onze Oosterbuur, *,,den Dolf''* in de volksmond, zijn oorlogsmachine volop in gang begon te zetten. Tussen de anderstalige teksten stond trouwens ook nog het ,,Nie wieder Krieg'' toen reeds in de Pax-poort aan de IJzertoren gegrift. In dit besef waren wij dan ook gerust, met die zalige overmoed, eigen aan de jeugd.

Onderweg aten wij gezellig onze boterhammen met gekookt spek en waagden er zelfs, om in de stijl te blijven, een heuse pint Rodenbach op.

OP DE BEDEVAARTWEIDE

Het werd tenslotte voor mij geen bedevaart als de voorgaande. Ik wou graag meeleven met het hele gebeuren, dat wél. Maar er waren ook nog die twee meisjes...

Toen pater Callewaert het o.a. had over *reine* jongelingen, schoten ze in de slappe lach, omdat ie er de meisjes niet bij vernoemd had; dus waren die, volgens hen, a priori rein... Niettegenstaande ik hen stroef aankeek konden ze het echt niet laten hun lieve snoetjes te roeren. Een nieuw lachsalvo van hen begon toen professor Frans Daels het had over ,,wilsvierkantigheid''.

Bij de ,,Eed van trouw aan Vlaanderen'' probeerden ze zich te beheersen, maar het lukte hen nauwelijks, de lieverds. Bij het verlaten van de bedevaartweide vroegen ze of ik kwaad op hen was, maar ze proestten het dan weer uit eer ik de tijd had te antwoorden.

Het daaropvolgende jaar ben ik dan toch maar met mijn twee nichten Martha en Suzanne en hun respektieve verloofden naar Diksmuide getogen. Dit werd dan toch een meevaller op alle vlakken...

DE TERUGTOCHT

Een terugtocht is steeds moeilijker dan een heenreis. Ook hier was dit het geval. Er was wat tegenwind en opkomende vermoeidheid. Helène kwam zeer dicht naast mij gereden en vroeg of ik nog kwaad was. Wat kon ik anders doen dan heftig nee schudden... Ze heeft ons dan ook tweemaal vergast op een Rodenbach, wat mij dan weer met een en ander verzoende.

Wat later kwam ze weer licht vleiend naast mij gereden en vroeg of ik vermoeid was. Wat doet een jonge man anders dan maar weer overtuigend ,,nee'' te zeggen...

Ze vond dat zo fijn dat ze dan maar voor de rest van de weg mijn schouder beetnam en zich liet voorttrekken. Die brave knul van haar zus Clarice kon uiteindelijk moeilijk anders dan zijn verloofde ertoe aanzetten om ook maar aan te klampen, behalve dan wanneer het bergaf ging.

Zo kwamen wij uiteindelijk aan de lange dreef die leidde naar hun ouderlijke hoeve. Clarice had zich reeds even verwijderd met haar verloofde. Zo stonden wij daar dan met zijn tweeën. Op een ,,Wat nu?'' van Helène antwoordde ik dat ik niet moe was, maar wél vaak had. Na een handdruk en een stevige duw op haar voorarm reed ik snel terug naar onze oude Spaanse hoeve aan de Voskenslaan, waar ik kon uitslapen tot de volgende morgen om vier uur...

Het pleit voor de zusjes, vooral voor Helène, dat ze de volgende dagen en weken even vriendelijk en goedlachs warens als ooit tevoren. Er stond mij echter nog iets anders te wachten...

Deze voorgangers van de Vredesfietseling blonken in '39 blijkbaar ook al niet erg uit in orde en discipline bij het opstellen van hun tenten op de Bedevaartweide. (foto archief IJzerbedevaartkomitee)

MADAME DUPUIS

Madame Dupuis was een klant van onze groentenronde. Ze was de goed gekonserveerde, meer dan zestigjarige weduwe van een gewezen kolonel van het 2e Linieregiment, dat die tijd hoog en droog huisde op een van de heuveltjes rond de Blandinusberg, niet zo ver van het Gentse stadspark.

Madame wou steeds in het Frans aangesproken worden. Wanneer ze, nadat ik gebeld had, de deur opende, begroette ze me dagelijks met een ,,Bonjour jeune homme de bonne famille, avec de mauvaise reputation''. Ik werd verondersteld dit iedermaal opnieuw zeer lollig te vinden, maar ik had er weinig meer voor over dan een verkrampte glimlach. Ze zag nogal veel in haar boudoir door haar beide spionspiegels te kijken naar de voorbijgangers. Ze had vooral haar behagen in de jonge officieren, die verwaande kwisteniebels, die daar nog opzichtiger paradeerden dan onze Geelse rijkswachtkommandant Praet, die zich, nu dertig jaar geleden, hopeloos belachelijk maakte in de Geelse straten.

Soms, wanneer madame toevallig buiten was, zet ze dan met een verrukt gezicht ,,Regarde moi ca, Henri, quel officier!''. Allicht deelde ik onvoldoende haar bewondering voor de betreffende blaaskaak, waarom zij mij dan strikt vertrouwelijk toefluisterde: ,,Iemand als ik, kan enkel nog maar genieten met de ogen!''.

Nu, die ogen van haar waren in alle geval goed in orde, want ze las moeiteloos en zonder bril dagelijks haar twee lijfbladen *La Libre Belgique* en *Le Flandre Libérale* van voor naar achter uit.

De Geelse rijkswachtkommandant *Praet* was destijds de bevelvoerder (onderluitenant) van het eksekutiepeleton van dr. Borms, daar waar anderen weigerden. Dit bezorgde hem later een zeer snelle promotie. Opvallend was de opzichtige manier waarop hij door de Geelse straten laveerde. Hij kreeg dan ook zelfs vanwege de Geelse schooljeugd een ganse pleiade van niet zo fraaie toenamen...

REGARDE MOI CA, HENRI...

Die maandagmorgen na de IJzerbedevaart wist mijn vader mij te vertellen dat madame Dupuis hem de vorige dag gevraagd had waar ik was en dat ze in Gents-Franse koleire geschoten was toen hij haar naar waarheid vertelde dat ik naar de bedevaart in Diksmuide was. Licht benepen belde ik de volgende dag dan toch maar aan. Wat ik toen allemaal te horen kreeg in een Gents-Frans en wat ze tussendoor in haar onbeheerste woede allemaal uitbraakte in een afgrijselijk plat Gents, wil ik de lezers wel besparen. Tenslotte is dit geen schuttingsblad... ,,Regarde moi ca, Henri!'', riep zij uit...

Ik probeerde mij even te verdedigen met een: ,,dat zelfs de KAJ en het ACW meewerkten aan het welslagen van de IJzerbedevaart, maar dat waren volgens haar dan weer ,,witte kommunisten, die God noch Vaderland erkenden''.

Ik begon het toen echt op mijn heupen te krijgen en stelde ,,dat haar toon en uitdrukkingen weinig passend waren voor de dame van een Belgische kolonel''. Ze sloeg wit uit, brieste dat ik nooit meer mocht aanbellen en dat onze groentekar mét paard zelfs niet rechtover haar huis mocht staan; zoniet zou ze de politie waarschuwen...

Intussen vloog de zware deur met een smak dicht, zodat de ruiten rinkelden. Temperament had ze wél, die Belgische officiersweduwe!

Thuisgekomen stelde mijn moeder, die steeds zelf haar spreekwoorden samenstelde: ,,Een klant verloren, is er een verkoren''.

Mijn vader beweerde bovendien oneerbiedig dat ,,dat officierswijf toch maar een lichte klant was en bovendien veel te druk deed''.

Waar ouders toch allemaal goed voor zijn.

Rik Dedapper

EEN GEDENKBOEK VOOR FILIP DE PILLECYN

Op 25 maart 1991 was het precies een eeuw geleden dat Filip De Pillecyn in Hamme aan de Durme werd geboren. Voor het Rodenbachfonds is dit een ideale gelegenheid om deze figuur, zowel op literair als op Vlaams-nationaal vlak, uit de vergeethoek te halen.

Als Vlaams-nationaal Kultuur- en Strijdfonds en als sociaal-kulturele vereniging stelt het Rodenbachfonds zich immers tot doel figuren die zowel op kultureel als op het vlak van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd een vooraanstaande rol gespeeld hebben, terug in de publieke belangstelling te brengen.

„PRINS"

De 100e verjaardag van de *Prins van het Vlaamse proza* ging praktisch ongemerkt voorbij in de Vlaamse media. De verjaardag werd gevierd met een algemeen stilzwijgen. De IJzerbedevaart zal de geboortedatum in herinnering brengen, De Pillecyn behoorde immers — als tweede in rang — tot de leiding van de Frontbeweging. Het is bedroevend te moeten vaststellen dat het leven en werk van Filip De Pillecyn niet eens meer voldoende nieuwswaarde bevat voor de Vlaamse media.

Voor het Rodenbachfonds is het dan ook een uitdaging om dit algemeen stilzwijgen te doorbreken met de uitgave van een *Gedenkboek: 100 jaar Filip De Pillecyn*, waarin deze figuur, vanuit verschillende invalshoeken wordt toegelicht. Met deze publikatie willen we in de eerste plaats vooral bij jongeren opnieuw belangstelling wekken voor het literaire werk van Filip De Pillecyn en de media ertoe aanzetten bijdragen te brengen over de Prins van het Vlaamse proza.

LEVEN EN WERK

Aan enkele De Pillecynkenners werd gevraagd een artikel te schrijven voor dit Gedenkboek. De respons op dit initiatief was bijzonder goed en reeds heel wat auteurs reageerden positief. Elk van de auteurs behandelden een bepaald deelaspekt uit het leven en werk van De Pillecyn:

— Louis De Lentdecker: Het proces-Filip De Pillecyn en de repressiesfeer.

— Maurits Van Liedekerke: Filip De Pillecyn als kroniekschrijver.

— Bert Peleman: De Schelde en Durme, tematiek in het werk van Filip De Pillecyn.

— Walter Peeters: Persoonlijke herinneringen.

Het IJzerbedevaartkomitee en het Rodenbachfonds herdenken de 100ste verjaardag van de geboorte van Filip de Pillecyn. (foto P. V.D. Abbeele)

— Hugo Van der Cruyssen: Biografische schets van de figuur Filip De Pillecyn.

— Hans Devroe: De invloed van de stijl van Filip De Pillecyn op het literaire werk in Vlaanderen.

— Erik Verstraete: Poëzie van het proza van F. De Pillecyn in Monsieur Hawarden, De Soldaat Johan en Mensen achter den dijk.

— Rudolf Van de Perre: De houding van De Pillecyn tegenover kerk en geloof.

— Herman Gevaert: De frontperiode van Filip De Pillecyn.

— De tema's die Anton Van Wilderode en Jan D'Haese zullen behandelen, zijn nog niet vastgelegd.

Het geheel wordt verlucht met een vijftal linosneden van kunstschilder-grafikus *Joris Houwen* (Lichtervelde °1925).

De uitgave van dit Gedenkboek wordt voorzien tegen begin december 1991. Wie wil voorintekenen op dit initiatief kan telefonisch kontakt opnemen met het Nationaal Sekretariaat van het Rodenbachfonds, Gebr. Vandeveldestraat 68, 9000 Gent, 091/23.77.42.

Degenen die voorintekenen worden opgenomen in het beschermkomitee *100 jaar Filip De Pillecyn*, dat vermeld wordt in het Gedenkboek.

VLAAMS VOLKSFEEST

Na de IJzerbedevaart wordt vanaf 12 uur het traditioneel groot **Vlaams Volksfeest** georganiseerd in de ruime VOVO-halle tegenover de bedevaartweide.

Tegen demokratische prijzen kan men er lekker genieten van het parelend gerstenat of een tintelende frisdrank. Tevens kan uitgebreid gesmuld worden van de Vlaamse barbecue waarbij worst, kip, ribstuk en vleesspies voorzien worden van een kleurijke krans van vijf verschillende soorten groenten, twee sausen en brood. Evenmin te versmaden is de lichtverteerbare koude schotel.

Naast dit kulinair aspekt werd ook gedacht aan muzikaal amusement en animatie met *Paul Van Hoeydonck* en *Paul Vermeulen*.

Bonnetjes voor spijs en drank kunnen reeds voor de bedevaart bekomen worden (vanaf 10 uur), dit om het wachten na de bedevaart te beperken. De toegang is gratis!

DE MEESTER VAN DE ZUIVERE KLEUR

RIK SLABBINCK werd op 3 augustus 1914 te Brugge geboren. Zijn vader leidde er een atelier voor kunstborduurwerk (kerkelijke gewaden). Daar hij zijn zoon in het bedrijf tewerk wou stellen, achtte hij een degelijke beroepsopleiding noodzakelijk. Daarom stuurde hij hem eerst naar de Akademie voor Schone Kunsten te Brugge en vervolgens naar het St.-Lukasinstituut te Gent. Kunstborduurder zou hij niet worden, want zijn ware roeping was die van kunstschilder.

PERMEKE EN PEIRE

In 1935 bracht zijn vader hem in kontakt met de ekspressionist *Constant Permeke*, die hem gedurende enige tijd raad gaf en steunde. De invloed van de ,,meester van Jabbeke'' is in zijn vroegste werken dan ook duidelijk aanwezig: ondermeer wijdse landschappen die, in donkere kleuren, ruw op het doek werden geborsteld. Omdat zijn atelier hem te klein werd, huurde hij in 1935-1936 — samen met kunstschilder *Luc Peire* — een vervallen huisje te Dudzele, midden de uitgestrekte polders, — het landschap dat trouwens zijn hele leven een onuitputtelijke inspiratiebron zou blijven. Zowel Peire als hijzelf werkten figuratief. Slabbinck zou die liefde trouw blijven, terwijl Peire na 1950 voor de abstraktie koos.

In 1936 hield hij zijn eerste tentoonstelling in ,,De Kunst- en Letterkring'' te Gent. Een jaar later toonde hij zijn werk reeds in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel. Van dan af volgden de tentoonstellingen elkaar op. In 1938 bouwde hij zich een atelier te St.-Pieters (Brugge), waaraan hij in 1946 een woonhuis toevoegde. Het grote raam van het atelier gaf uitzicht op de poldervlakte met zijn witte hoevetjes, rijen knotwilgen, korenvelden, lage wolkenmassa's en, aan de horizon, de zee...

In 1940 en 1943 stuurde hij werk in voor de toen fel begeerde ,,Prijs van Rome'' en werd telkens tweede. Zijn deelname bracht hem voor het eerst in de internationale belangstelling.Na de oorlog werd hij medestichter van de Brusselse kunstgroep *Jeune Peinture Belge* waarvan praktisch alle ,,leden'' tot kunstenaars met naam en faam uitgroeiden.

Het dient gezegd dat Slabbinck nooit uitdrukkelijk verkoos om medestichter van deze groep te worden. Op zekere dag werd hem — tot zijn grote verrassing — per brief meegedeeld dat men in Brussel besloten had om van hem een medestichter te ,,maken''. Een op zijn minst bedenkelijke werkwijze, die bij Slabbinck heel wat vragen deed rijzen over bepaalde praktijken in de kunstwereld.

Toen, omstreeks 1947, de meeste kunstenaars van de groep voor de abstrakte strekking opteerden, gaf hij zijn ontslag.

Op 19 juli overleed, in een Brugs ziekenhuis, de kunstschilder Rik Slabbinck. Hij was 76 jaar. Wars van artistieke groepen en stromingen, ontwikkelde hij een oeuvre met grote herkenbaarheid, gekenmerkt door het gebruik van zuivere kleuren, die hij later zelfs rechtstreeks vanuit de verftube op het doek bracht. Door dit helder, ongemengd kleurenpalet werd hij meestal als een fauvist beschouwd. Zijn werk vondt niet enkel de weg naar musea, maar wist ook het grote publiek te ontroeren. Schilders van kleurendronken, lichtrijke, levensblijde doeken, zijn in Vlaanderen immers een zeldzaamheid.
Een beetje laat, maar beter dan nooit, dit eerbetoon aan een door en door Vlaams schilder.

DE EIGEN WEG GAAN

Er brak een moeilijke periode aan, want gebeurde de verkoop van zijn werk eertijds in grote mate via de ,,Jeune Peinture Belge'', thans zou hij zijn werk zelf aan de man dienen te brengen. Meteen besloot hij dan maar om alle schepen achter zich te verbranden en definitief zijn eigen weg te gaan. Dit betekende vooral: schilderen zoals zijn hart het hem ingaf, zonder zich te laten leiden door stromingen of artistieke modeverschijnselen die op een bepaald ogenlik alle ogen op zich richtten.

Ondertusen maakte hij zich ook langzaam los van de invloed van Permeke: de donkere kleuren ruimden de plaats voor heldere tinten en de vormen werden rechtlijniger.

,,Er is voor een schilder maar
één regel.
Schilderen wat hij graag schildert.
De mens,
Het landschap,
de voorwerpen,
zijn voor mij een bron
van inspiratie geweest,
omdat ik van het leven hou.''

Rik Slabbinck

(tekst op zijn doodsprentje)

Een bezoek aan de Provence (Le Tholonet bij Aix-en-Provence, 1953) — een feest van felle kleuren en zinderend licht — deed hem definitief kiezen voor een palet dat steeds meer uit zuivere, dus ongemengde, kleuren zou bestaan. Zijn verblijf in de Provence was inderdaad een openbaring geweest.

Hierover vertelde hij: ,,Toen ik daar aankwam, zag ik dat de aarde rood was, dat het licht de kleuren opvrat en dat je om de stemming weer te geven verplicht was te transponeren.'' ▷

Benevens het gebruik van zuivere kleuren, werd de techniek van het transponeren een van de belangrijkste kenmerken van zijn werk.

Slabbinck: „Ik vertrok dus van het rood maar als ik rood zette, moest ik daarnaast ook zuiverder kleuren leggen, moest ik werken met kleuren die dezelfde sterkte hadden als die roden. De weergave van de sfeer moest via de kleur gebeuren. Transponeren is een eigen kleur geven aan de dingen, niet de kleur die ze in de werkelijkheid bezitten, niet dus de nauwgezette weergave van de reële kleur maar die kleur gezien door een temperament."

INTERNATIONALE ERKENNING

Ondertussen kon Slabbinck steeds meer van een internationale erkenning genieten. In 1948 en 1958 nam hij deel aan de Biënnale van Venetië. In 1950 kreeg hij de tweede prijs voor landschapsschilderkunst te Santa-Margharita (Italië). In 1951 en 1953 zag men zijn werk op de Biënnales van Sao Paulo en Menton. Maar ook in Buenos-Aires, Chicago, New York, München... werd zijn werk „terra cognita".

Zijn artistieke nalatenschap is bijzonder veelzijdig. Hij schilderde stillevens (heel vaak een tafel met voorwerpen die telkens anders werden opgesteld: vaas, fles, vruchtenschaal, schelp), naakten, landschappen (vooral het Westvlaamse polderland) en talrijke portretten van familieleden, vrienden en kunstenaars, zoals *Herman Teirlinck, Stijn Streuvels, Jan Vercammen* en *René Lyr*, die hem in 1953 in de Provence uitnodigde. Over de portretkunst zei hij ooit: „Tussen het stilleven en het portret is het verschil technisch niet groot, maar inhoudelijk enorm. Wie een portret schildert, tast naar de mens."

GELUK

In 1979 huldigde de Antwerpse galerij Campo hem met een retrospektieve (Slabbinck was toen 65 geworden!). Bij die gelegenheid publiceerde de Uitgeverij Lannoo (Tielt) een verzorgd kunstboek van de hand van *Gaby Gyselen* uit Brugge. Ook in dat jaar werd hij ere-professor aan het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten in Antwerpen. Dit alles en zoveel andere blijken van huldebetoon, hebben hem ongetwijfeld gelukkig gemaakt, maar het gelukkigst was hij, wanneer hij — op zijn atelier in Brugge of Brussel — ongestoord kon schilderen.

Dit bewijzen zijn vele zonovergoten, zomerse doeken, vol van kleur, licht en eindeloze luchten. Die luchten, die ruimten, die ook de artistieke vrijheid simboliseren waarvoor hij zijn hele leven vocht...

Herwig Verleyen

VANAF VOLGENDE WEEK, EEN NIEUWE HISTORISCHE REEKS IN ONS WEEKBLAD

DE RAADSELACHTIGE GLIMLACH VAN GERARD ROMSEE

Op 14 april van dit voorjaar was het vijftien jaar geleden dat mr. Gerard Romsée (1901-1976) overleed. Deze verjaardag is in alle stilte voorbij gegaan en toch verdient deze merkwaardige figuur uit het Vlaams-nationalisme onze aandacht.

Of er ooit een volledige biografie over deze man zal verschijnen is zeer de vraag. Wellicht heeft dit te maken met het eerder gesloten karakter — sommigen spreken van een zekere bedeesdheid — van de politikus.

Opvallend bij de figuur van Romsée was de waas van geheimzinnigheid en teruggetrokkenheid en zijn... *raadselachtige glimlach* die hem ook tijdens zijn proces tekende. Dit kenmerk werd Romsée meer dan eens kwalijk genomen, ook door de auditeurs. Was deze glimlach een wapen, een schild tegen de vele ontgoochelingen die hij had ondergaan? Tegen de ondank?

Op het gedachtenisprentje, uitgedeeld tijdens de dienst in de abdijkerk te Grimbergen op 22 april 1976, werd daar als volgt allusie op gemaakt:„ Zijn eeuwige glimlach verraadde dat hij het kwaad en het onrecht niet begreep."

Pater Van de Walle die tijdens dezelfde dienst een merkwaardige homilie uitsprak ging zelfs een stap verder:„Na zijn veroordeling (een auditeur vorderde de doodstraf, een rechtbank 20 jaar buitengewone hechtenis en 10 miljoen fr. schadevergoeding, n.v.d.r.) en tijdens zijn gevangenschap, bleef Romsée zijn misterieuze, enigszins afwezige glimlach bewaren, alsof hij het kwaad en het onrecht rondom zich niet begreep; alsof hij jonger was dan al het kwaad."

En mr. *Frans Van der Elst*, die Romsée van zeer nabij heeft gekend, getuigde in ons weekblad :„...een opmerkelijke verschijning, een uiterst hoffelijke en vriendelijke man, een aristokratische figuur. Klein van gestalte, steeds keurig, imponeerde hij door zijn beheerst optreden en

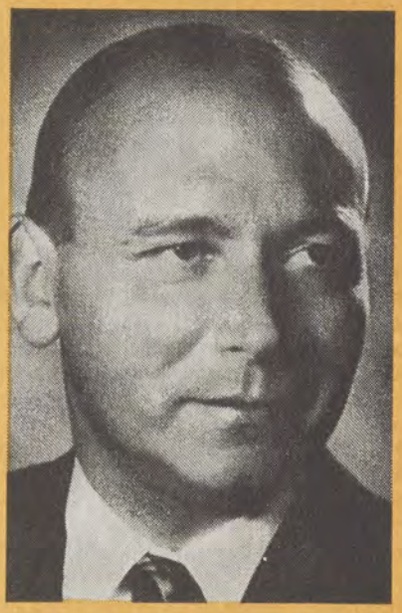

zijn schranderheid van geest. (...) Ik kan getuigen dat hij met een diepkristelijke zin voor de betekenis van het offer zijn vervolging, veroordeling en jarenlang verblijf in de gevangenis met een glimlach gedragen en doorstaan heeft."

Ons weekblad vond het tijd dat op deze merkwaardige figuur in het Vlaams- nationalisme het licht werd gezet en gaf historika *Mija Proost* de opdracht een reeks te schrijven over de betekenis van Gerard Romsée.

De reeks zal afgerond worden door een bijdrage van student-Geschiedenis *Johan Cuypers* die thans een eindverhandeling voorbereidt over benoemingen van burgemeesters in oorlogstijd waarin Gerard Romsée als goeverneur van de provincie Limburg en sekretaris-generaal van Binnenlandse Zaken een belangrijke rol speelde.

Vanaf volgende week te lezen in ons weeekblad. Niet te missen!

VROUWEN, VLAAMSE BEWEGING EN ZUCHTEN

WIJ Vrouwen, het driemaandelijkse tijdschrift van de Federatie Vlaamse Vrouwengroepen (FVV) besteedt in haar jongste nummer ruimschoots aandacht aan een aantal portretten van vrouwen. Hierbij wordt het aksent gelegd op de wortels, de ervaringen en de toekomstverwachtingen met als hoofdvraag ,,Heeft de Vlaamse beweging nog zin en toekomst?''.

,,VLAAMS NEST''

Deze belangrijke vraag werd gesteld tijdens de kadervormingsavonden van het FVV tijdens de maanden april en maart van dit jaar. Met deze kadervorming wou men op zoek gaan naar de voorloopsters van de Vlaamse Vrouwenbeweging.

Gedurende tien kadervormingen hoorde men 19 vrouwen. Aan de hand van een vragenlijst tracht men hun portretten te schetsen. Aanvankelijk werd hun herkomst nagegaan. De eerste vraag luidde dan ook: ,,Hoe kwam u in de Vlaamse beweging terecht?''. En wat blijkt? De meerderheid van de vrouwen zijn afkomstig uit een ,,Vlaams nest''. De ,,wortels'' van ,,de Vlaamse vrouw'' liggen dus voornamelijk in Vlaamsgezinde bodem.

Toch is de Vlaamse beweging geen gesloten burcht: 23,5 % van de spreeksters is er vanuit een andere omgeving in gekomen.

In een tweede deel van de kadervormingsavonden werd ingegaan op de ervaringen van de spreeksters. De vraag luidde: ,,Van welke organisatie bent u lid geweest?''. De meeste vrouwen zijn lid geweest van een Vlaamse jeugdbeweging. Sommigen waren gewoon lid, anderen stonden in de leiding. Voor de ouderen betekende de jeugdbeweging meer dan ontspanning. Velen onder hen konden immers door allerlei omstandigheden niet verder studeren. Maar in de jeugdbeweging en in andere sociaal-kulturele organisaties kregen ze een bepaalde vorming.

Door hun negatieve ervaringen in de politiek ging de meerderheid van de spreeksters aansluiten bij vrouwenorganisaties of ging deze mede helpen oprichten. Denken wij hierbij aan de PAG (Pluralistische Aktiegroep voor Gelijke rechten van man en vrouw) en de VIM (Vrouwen in de middenleeftijd). Vrouwen zijn in deze organisaties niet alleen lot, maar ook strijdgenoten.

Terwijl tijdens de voorbije vormingsavonden vooral over het verleden, over ervaringen, over het zoeken naar ,,eigen aard'' werd gesproken, blijft het uiteindelijke doel: het Vlaams bewustzijn in eigen rangen versterken.

Eveneens brengt het tijdschrift hulde aan de 91-jarige *Maria Verstraeten*, een monument van een vrouw die gedurende veertig jaar direktrice is geweest van de Hogeschool voor Vrouwen in Antwerpen. Nu heet het de katolieke Vlaamse hogeschool.

ZUCHTEN...

Verder is er een bespreking over de *Zoete leugen of de mythe van de schoonheid* waarin Noami Wolf het huidig schoonheidsideaal aanklaagt.

Vroeger was het schoonheidsideaal ook al een eis die aan vrouwen gesteld werd, maar het was slechts één van de eisen. Andere eisen zijn nu weggevallen. Dus, zegt Naomi Wolf, is er een nieuw mechanisme om vrouwen onder de duim te houden ,,de schoonheidsmythe''...

Een van de zwaarste gevolgen van deze trend is de geweldige groei van het aantal eetstoornissen als *anorexia* (magerzucht) en *boulimia* (vraatzucht) bij vrouwen. Volgens de gegevens van Naomi Wolf overlijden er in de Verenigde Staten jaarlijks 150.000 vrouwen en meisjes aan deze eetstoornissen. De enorme toename van kosmetische operaties noemt de schrijfster schrikbarend. Face-lifts, borstimplantaties en vetafzuigingsoperaties zijn in de VS doodgewoon.

De fitnesscentra, afslankklubs en schoonheidsinstituten schieten als paddestoelen uit de grond. De kosmetische industrie kent gouden jaren. In 1989 besteedde de gemiddelde Belg ongeveer 2.500 fr. aan make-up, vochtinbrengende krèmes en zo meer...

Meer dan ooit verdient dit onderwerp de aandacht ook van Jan en Mie Modaal. De laatste bijdrage geeft een uitgebreid overzicht van de rijke Westvlaamse musea. Belangstellenden zullen zeker hun gading vinden. Er is voor elk wat wils.

En in een aparte brochure kan men de levensbeschrijving lezen van een aantal vrouwen die een niet te onderschatten rol gespeeld hebben, hetzij in de VU hetzij als voorloopster in een of andere beweging.

Hilda Uytterhoeven

— De ware adel van verstand en gemoed, over Maria Verstraeten. 30 foto's, 150 blz. Garant Uitgevers NV, Tiensesteenweg 83 te 3010 Kessel-Lo. 810 fr.

— De zoete leugen of de mythe van de schoonheid. Naomi Wolf. Uitg. Amber, Amsterdam/ Standaard Uitg., Antwerpen. 336 blz.

TWEEDE DRUK VOOR ,,DE VERDACHTEN''

In september 1990 publiceerde de Uitgeverij De Nederlanden te Antwerpen het boek *De Verdachten van september 1944* van Wilfried Pauwels. De auteur toont daarin aan dat de willekeurige aanhouding van bijna 100.000 Vlaamsgezinden of Vlaamsvoelenden in de periode september 1944 tot begin 1945 illegaal was omdat ze steunde op een cirkulaire. Pas begin 1945 werden tegen een beperkt gedeelte van de geïnterneerden aanhoudingsmandaten uitgevaardigd.

Het werk van Wilfried Pauwels wordt nu reeds algemeen erkend als een werk dat een belangrijke bijdrage tot een betere kennis van de repressiegeschiedenis.

Was het toeval dat kort nadat dit boek verscheen, Maurits de Wilde zijn televisiereeks over de repressie op last van hogerhand moest onderbreken. Dat incident toont aan dat de repressiegeschiedenis van dit land blijkbaar nog vele geheimen bevat die dank zij ondermeer dit boek van Wilfried Pauwels stilaan maar zeker bekend raken.

Het boek ,,De Verdachten van september 1944'' — tweede druk, telt 240 blz. en vele ongepubliceerde foto's en kost 850 fr. (port inklusief).

Te bestellen door overschrijving op rekening 645-1331052-53 van uitgeverij De Nederlanden, Jezusstraat 16 te 2000 Antwerpen. Ook in de boekhandel.

FRANS-VLAANDEREN TOERISTISCH: STEEDS EEN ANDER VERHAAL

Korsika, Provence, Azurenkust, de Pyreneeën, de Alpen, Parijs..., in elke toeristische folder van Frankrijk wordt u uitvoerig geïnformeerd over deze bekende trekpleisters. Tevergeefs is het zoeken naar wat wetenswaardigheden over ,,Le Nord'', officieus ,,La Flandre'' genoemd. Een regio die nog te veel als het hinterland van het Duinkerkse havengebied wordt beschouwd. Geprangd tussen Calais-Gravelines (Kales-Grevelingen) en de uit z'n voegen gegroeide Rijselse agglomeratie.

16 TOCHTEN

Toch biedt dit Vlaanderen in Frankrijk landschappelijk, kultuur-historisch en gastronomisch talrijke aangename verrassingen. Een hagelnieuwe, kleurrijke toeristische kaart voert daarvoor een overtuigende promotie. De kaart presenteert een 230 kilometer lange tocht, met 16 etappes die u volgens uw eigen tempo kunt afwandelen, -fietsen, -varen of -rijden. Bovendien treft u er een overzicht aan van de bezienswaardigheden bij uitstek.

Zo leren we uit deze toeristische kaart dat Frans-Vlaanderen als geen ander het verleden weet te koesteren. U passeert er langsheen houten windmolens (Steenvoorde) en imposante kerken, treft er middeleeuwse dorpjes aan (Kassel, Guînes), alsook staaltjes van industriële archeologie. Net als in de Vlaamse Westhoek vindt u hier heel wat getuigenissen van voorbij oorlogsgeweld. In het woud van Eperlecques kunt u bv. de grootste bunker ter wereld bezoeken (bedoeld als lanceerbasis voor V2-raketten) bezoeken.

Frans-Vlaanderen: een te weinig gekende regio. **(P. Bolsius)**

PICON

De verschillende landschappen volgen elkaar op: van de moerassige streek rond Sint-Omer gaat het door indrukwekkende bosgebieden en komt men op de ,,bergtoppen'' van het Vlaams massief. Wat verder naar het noorden bevindt men zich al onder de zeespiegel (De Moeren) om uiteindelijk te komen tot de kuststreek van Bray-Duinen: eindeloze stranden, waar de toeristische massa duidelijk geen weet van heeft.

Deze kaart die roept om een grotere toeristische erkenning van Frans-Vlaanderen, werd gepubliceerd door de Brugse uitgeverij Jempie Herrebout. Ze is beschikbaar in het Frans, Engels, Duits en Nederlands. (Alhoewel de beschrijvingen op het overvloedig Vlaamse karakter van de streek wijzen vinden wij het spijtig dat enkel de officiële Franstalige plaatsnamen behouden bleven en de Nederlandstalige benaming achterwege bleef. Zo staat bv. *Belle* steeds als *Bailleul* vermeld...) Geheel gratis, want dit projekt werd volledig gesponsord door Picon, de aperitief die in deze regio zijn grootste afzetmarkt vindt.

(j.v.w.)

— Ontdek Vlaanderen in Frankrijk, een ontdekkingstocht door Frans-Vlaanderen. Uitg. J. Herrebout, Brugge. 050/36.37.38. Gratis.

LA REPUBLIQUE LIBRE D'OUTRE-MEUSE

VOLKSFEESTEN hebben het vermogen om historische kontradikties op een speelse wijze op te heffen in een simbolische sintese. Het feest van de zogezegde *Vrije Republiek van Outre-Meuse* is hiervan een prachtoovrbeeld.

Het huidige *rode* Luik steekt immers fel af tegen het vroeger zeer religieus prinsbisdom; de plaatnamen liegen er trouwens niet om: *Place Saint Lambert, Place Saint Pierre*,... , ook de vele kerken en kapelletjes getuigen van een religieus verleden.

NOMENKLATURA

Het feest, waarbij de naam zelf al verwijst naar de republikeinse aspiraties van de Luikenaars wordt georganiseerd door en in een volksbuurt die zeker niet hét roodst is van Luik en die men vermoedt sterk koningsgezind te zijn. Het identiteitsbewustzijn leunt er eerder aan bij een gemeenschapsbewustzijn dan wel bij een sociaal klassebewustzijn. De zeer volkse buurt wordt vooral bewoond door ouderlingen, migranten en studenten. De inwoners beschouwen het feest van ,,La république libre d'Outre-Meuse'' ook als hùn feest; de organisatoren leven zich gedurende een week volledig in in de rol van ,,president'', ,,parlementariër'', ,,generaal'' en alles wat een republiek aan nomenklatura kan verwachten. De prachtige kostuums onderstrepen dit diepbeleefde rollenspel. Het zijn ook de inwoners van Outre-Meuse die zich beschouwen als de enige echte Luikenaars.

Tipisch Luiks is ook het op elkaar inspelen van humor en respekt... tot in de eucharistieviering. Op 15 augustus werd 's ochtends een mis in openlucht opgedragen in het Luikse dialekt, waarbij pastoor Ledent ondermeer de jonge Jezus vergelijkt met een kwajongen die regelmatig ,,fugues'' deed en daardoor het hele huis in rep en roer zette.

Verder zei de pastoor tijdens de preek, dat de paus beter naar Outre-Meuse dan naar Czestochowa was gekomen, omdat er zeker zoveel volk de mis in Outre-Meuse bijwoonde dan dat er pelgrims naar Polen waren gekomen.

,,Lichtjes'' overdreven, maar de massa aanwezigen in deze Waalse mis was toch indrukwekkend. Wanneer de pastoor dan nog iedereen verzocht iedereen te omhelzen, dan deed ook iedereen dat. Van *fel rood* tot *diep blauw*, iedereen voelde zich blijkbaar thuis op deze Waalse religieuze viering.

In de republiek is blijkbaar veel mogelijk...

De vele politiek-financiële schandalen die de stad Luik de jongste jaren teisteren, doen wel eens vergeten dat deze vurige stede ook een leefgemeenschap is waar het goed is te leven en... te feesten. Zoals ieder jaar werd ook nu, in de week van 15 augustus (O.L.V. Hemelvaart) feest gevierd in de ,,République Libre d'Outremeuse'', de oude volksbuurt van Luik.
Dit folkloristisch – oorspronkelijk religieus – evenement wordt opgedragen aan de zwarte maagd van Outre-Meuse. De plaatselijke vzw *République Libre d'Outre-Meuse* neemt de volledige organisatie ervan in handen. Van vrijdag 9 augustus tot vrijdag 16 augustus domineerden teatervoorstellingen, muzikale animatie, vlooienmarkt, marionettententoonstelling, Waals kabaret, processies en folkloristische dansopvoeringen, het stadsbeeld. Pardon, de republiek... Denise Van Dam ging een kijkje nemen en bracht een verhaal mee.

TCHANTCHES

Het feest is ook sterk folkloristisch gekleurd, waarbij marionetten de hoofdrol spelen. De legendarische held is *Tchantchès* (François), waaraan een muzeum is gewijd.

Tchantchès werd op wonderlijke wijze geboren tussen twee straatstenen van de Outre-Meuse op 25 augustus 750.

Tchantchès kon zijn dorst enkel lenigen met jenever (vandaar ook dat het feest wel eens het ,,pèket'' (jenever-)feest wordt genoemd), was zeer lelijk, zeer onbeschaamd en desondanks zeer geliefd bij het volk en door keizer Karel de Grote. De held stierf op 40-jarige leeftijd aan de Spaanse griep en werd begraven op de plaats waar men later een standbeeld ter zijner nagedachtenis heeft opgericht, op de *Place de L'Yser*.

Tchantchès gaat door als het voorbeeld van de echte Luikenaar: koppig, spotziek, grote mond, vijand van alle pracht en praal, zeer onafhankelijk maar een gouden hart en altijd bereid te vechten voor een of andere goede zaak. Best te vergelijken met onze Uilenspiegel.

Denise Van Dam

Luik is beslist een bezoek waard. Het Office du Tourisme stelt begeleide bezoeken voor aan de stad, elke zaterdag en zondag tot 27 oktober. Ook de vele muzea, de Simenonwandelweg en de stadssfeer lonen de moeite. Het toerismebureau bevindt zich in Feronstrée 92 te 4000 Luik. 041/22.24.56.

République libre d'Outre-Meuse, Musée Tchantchès, Rue Surlet 56, 4020 Luik. 041/42.75.75.

KEUKENS - SANITAIR - VERWARMING

VAN DER CRUYS

Assesteenweg 240, TERNAT
Tel. 582.29.15

Toonzaal alle dagen open
van 9-19 u. Zondag gesloten.

N.V. ZAKENKANTOOR HERMAN STEENHOUDT

1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44

Woonkrediet steeds iets beter!

OP EEN DOOD SPOOR...

DE 78ste Ronde van Frankrijk is voor onze koereurs een regelrechte katastrofe geworden. Een ramp zonder voorgaande. Johan Bruyneel eindigde als eerste landgenoot vijfendertigste op een klein uur van Miguel Indurain. Erger kon onmogelijk.

Geen van onze renners kan momenteel drie weken volgehouden inspanningen leveren. Laat staan ongestraft verteren. België is een derderangs wielernatie geworden. Niets minder maar vooral niets meer. We zitten op een dood spoor en eigenlijk ziet niemand nog een uitweg.

IN PIJN EN SMART...

Beweren dat tijd en geduld raad zullen brengen klinkt vandaag als een kwade grap. Het hele handeltje zit struktureel fout. Het wordt de hoogste tijd dat al de betrokkenen — bondsbestuurders, ploegleiders, sponsors, renners — samen aan tafel gaan zitten om zich over de toekomst te beraden. Want die ziet er slecht uit. Zeer slecht. Het is immers zeer de vraag of de Vlaamse wielerliefhebbers nog eens zo'n maand juli kunnen doormaken zonder zich definitief van het veloke, de sport die de Vlaming nochtans op het lijf staat of stond geschreven, af te keren. Er bestaan grenzen en die zijn nu ruim overschreden.

Natuurlijk, niet enkel onze koereurs ontgoochelden. Ook de Columbianen, tot voor een paar jaar de herauten van de mundialisering van de wielersport, gingen nagenoeg kollektief in de vernieling en van Hollands Glorie is eigenlijk ook geen spaander meer geheel gebleven. Maar dat maakt onze rekening niet. Er moet vooraf aan herinnerd worden dat dit land vijftig jaar lang met Frankrijk en Italië het toonaangevende wielerland is geweest. Onze kampioenen waren talrijk en vaak ook veelzijdig in aanleg. Van Steenbergen, Van Looy en Merckx behoorden tot de allergrootsten. Niets is overgebleven. Welke zijn de oorzaken en bestaan er remedies?

Het leefklimaat is de voorbije twintig jaar natuurlijk grondig gewijzigd. Kampioenen worden per definitie ,,in pijnen en smarten'' geboren. Zij kennen meestal een moeilijke harde jeugd. Indurain is een Baskische landbouwerszoon die de ongemakken van de stiel aan den lijve heeft ondervonden. Jonge mensen van bij ons verkiezen vandaag spontaan de brommer, de motor of de auto boven de fiets. Na Merckx heeft ons land meer motorcross- dan wielerkampioenen voortgebracht. Dat kan geen toeval zijn.

Johan Museeuw won de sprint van Jalabert en Sciandri in Zürich. (foto Reuter)

De Tour de France blijft de belangrijkste wielerwedstrijd van het jaar. In de feestmaand van de zomer (juli) worden de krachten onderling afgewogen. Vluchten kan dan niet meer. De resultaten zijn niet vatbaar voor interpretatie. Ze zijn genadeloos. Achteraf kan men zich nog wel troosten met overwinningen in minder betekenisvolle wereldbekerwedstrijden, wat Van Lancker en Museeuw dan ook hebben gedaan, die sportief en zakelijk bekeken niets meer zijn dan pleisters op een houten been! Vandaar deze late terugblik op de enige echte grote koers van het wielerseizoen!

Struktureel zit er ook veel fout. Bij ons heeft kwantiteit altijd geprimeerd op kwaliteit. Veel te veel (gemakkelijke) wedstrijden in nagenoeg alle kategorieën. Jongeren met aanleg ontwijken elkaar op het binnenlands platform bijna ,,sistematisch''. Zij verkiezen veel nietszeggende overwinningen die hun eergevoel en dat van hun supporters vleien boven moeilijke koersen tegen andere talenten waarin de stiel en de wedstrijdtaktiek kan worden geleerd. Als amateur won Indurain in twee seizoenen hooguit vijftien wedstrijden. Met zo'n ,,totaal'' word je bij ons weggelachen. Ook vandaag nog.

Bijkomend probleem is dat er in dit wielerland nagenoeg geen rittenwedstrijden worden georganiseerd. Noch bij de profs, noch bij de jongeren. De weinigen (meestal provinciale ronden) die toch op de kalender worden ingeschreven stralen geen prestige uit. Dit seizoen zelfs geen *Torhout/Werchter Classic* ofte *Ronde van België*. Het zegt genoeg. Traditie is op dit vlak volledig zoek.

NIEUW EVANGELIE

Tipisch ,,Belgisch'' is ook dat uitsluitend op korte termijn wordt gedacht, gepland, gebouwd. Indurain is internationaal doorgebroken op zijn zevenentwintigste. Op die leeftijd was Eric Vanderaerden al ,,versleten''. De volkse wijsheid indachtig dat één

vogel in de hand beter is dan tien in de lucht kiezen onze koereurs altijd voor ,,onmiddellijk resultaat''. Overmorgen is een zorg voor morgen. Ze spekuleren in alle omstandigheden op hun specifieke aanleg, doen niet de minste inspanning om hun zwakke kanten bij te werken. Wie geen geboren klimmer is vindt het uitstekend net binnen het sluiten van de tijdskontrole over de streep te rijden. Die mentaliteit is dodelijk. Zij wordt bovendien gedoogd door ploegleiders die niet anders denken dan hun koereurs. Het FICP-puntenklassement is het nieuwe Evangelie. Op punten sprokkelen komt het aan. Het is misschien niet onbegrijpelijk wanneer men bedenkt dat Peter Post met een ploeg van om en bij de tweehonderd miljoen een wild card nodig had om in de Tour te mogen starten... Zijn gevreesde brigade was goed voor welgeteld één ritoverwinnning! Het wil wat zeggen.

Onrechtstreeks wordt de malaise ook verklaard door het feit dat de internationale wielrennerij hoog boven haar financiële mogelijkheden leeft. Goede koereurs verdienen vandaag fortuinen en sponsors willen in de gegeven omstandigheden natuurlijk overwinningen of/en reklame voor hun geld.

Wanneer Peter Post, met zijn legendarische Raleighploeg, toch ooit de *trendsetter* op het gebied van begeleiding en strukturering, vandaag Laurent Fignon wil aanwerven bewijst dit enkel dat de man in publiciteit en niet in uitslagen is geïnteresseerd. Hij moet daar goede redenen voor hebben. Het zal de sponsor (het Japanse Panasonic) een zorg wezen dat het heilig vuur bij Fignon al een tijdje is geblust. Als de man mediatiek maar rendeert... Met het loon van Fignon zou Post natuurlijk ook vier of vijf jongeren kunnen opleiden. Maar. De toegenomen druk van buitenuit (FICP-punten, overwinningen, reklame, budgetten) belet natuurlijk ook het werk op lange termijn. Indurain rijdt eigenlijk al zijn leven lang voor één en dezelfde ploeg: voor Reynolds dat is overgegaan in Banesto. In het Zuiden van Europa hebben grote wielerploegen vaak ook een filiaal in de jongerenkategorieën. Zij plukken het talent erg vroeg, kneden het mentaal en professioneel naar hun wensen, verwerven inzicht in de karakterstruktuur en ,,plannen'' loopbanen. In ruil waarborgt men de betrokken koereurs sportief en financieel ,,kontinuïteit''. Indurain is ook in dit vlak een prototipe.

Er is dus veel waarover ons wielervolk zich zou kunnen beraden. De krisis komt er immers aan. Nu al staat vast dat volgend seizoen flink wat van de huidige Belgische profs zonder werkgever langs de kant zullen achterblijven. Het veloke is te duur geworden en de baten wegen bij ons niet meer op tegen de lasten. Waarschuwen dat men de kip die de gouden eieren legt maar één keer kan slachten klinkt vandaag belachelijk. Het beest is inmiddels ook al gepluimd. Zonder heus mirakel kan men de wederopstanding niet realiseren!

Flandrien

BETER LAAT DAN NOOIT

Beerschot speelt in derde klasse. Het verdict, of beter het vonnis, van het Uitvoerend Komitee van de Belgische Voetbalbond moet veel sportliefhebbers recht naar het hart zijn gegaan. De klub van het Kiel was immers één van de zuilen waarop de voetbalsport in dit land haar tempel bouwde. Beerschot was decennia lang een glorieuze vereniging.

De tijd spaart evenwel niets of niemand. Geen tronen blijven staan. Erosie en vermoeidheid van macht en voetbalkennis leidden de klub regelrecht naar de vernieling. De Antwerpse voetbalschool, ooit geroemd tot ver buiten de grenzen, is vandaag nog slechts een herinnering. Dat moet zeer doen in de Metropool.

Maar kon de voetbalbond nog anders? De misbruiken en geldmanipulaties van de Kielklub werden zelfs de blinde zichtbaar. Men ging zover ,,over de schreve'' dat de bond alle geloofwaardigheid tegenover haar leden zou hebben verloren indien zij nog maar eens de ogen had proberen sluiten.

Er is nu eindelijk een duidelijk voorbeeld gesteld en we vermoeden en verhopen dat alle klubs de voor de hand liggende konklusies zullen trekken. Op de drempel van een nieuw en ondanks alles beloftevol seizoen moeten de voetbalverenigingen beseffen dat zij niet naast of boven de wet staan, dat zij hun verplichtingen tegenover hun werknemers moeten nakomen zoals iedere andere ,,doodgewone'' onderneming. Wanneer men er zich rekenschap van geeft dat geen eerste klasse klub nog werkt met een budget van minder dan zestig miljoen dan mag men verwachten dat de bond haar leden strikte spelregels oplegt en waakt over de naleving ervan. Zoveel is duidelijk. Transfers (spelersaankopen) mogen pas gerealiseerd worden nadat alle sociale en fiskale verplichtingen werden nageleefd. Dat is toch vanzelfsprekend.

Wat Beerschot zelf betreft: wanhopen is misplaatst. Ook het vorig seizoen triomfen vierende AA Gent voetbalde nog niet zolang geleden in derde klasse. Er is al meer dan één klub uit het puin verrezen. Zodus!

Overigens gingen enkele klubs er in het tussenseizoen weer hard tegenaan. Standard gooide met fortuinen op de transfermarkt. Het wil zich opnieuw naar de top ,,kopen''. We zijn benieuwd naar het uiteindelijke resultaat. Al is de tijd wel rijp voor de wederopstanding van de *Rouches* want precies nu neemt Club Luik veel gas terug. Omdat het wijselijk de tering naar de nering wil zetten. Anderlecht kocht en verkocht maar zal vermoedelijk weer niet zoveel ,,vers geld'' hebben geïnvesteerd. De rijkste klub van het land past beter op haar centen dan algemeen is geweten of wordt verondersteld.

Ook Club Brugge en Antwerp deden het voorzichtig. Gent kocht slim en KV Mechelen hoopt met importtalent opnieuw de titel te veroveren. Het kan van weinig afhangen maar er zal zeker een groot mirakel moeten gebeuren om Eendracht Aalst langer dan één seizoen voor de hoogste klasse te bewaren. Over enkele weken, wanneer al veel illusies in rook zullen zijn opgegaan, weten we meer.

ADVERTENTIE

4.500 m² TOONZALEN

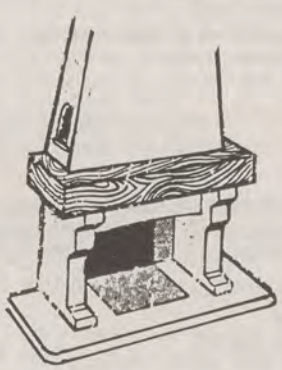

De grootste en meest gespecialiseerde sierschouwenzaak.

Terwijl U even wacht ontwerpen wij Uw schouw helemaal volgens Uw persoonlijke woonwensen.

Doe-het-zelvers ontvangen bij het materiaal een duidelijke werktekening.

Omdat het onder Vlamingen blijft, „10% extra korting op onze laagste prijs". Recent nummer van „WIJ" volstaat als bewijs.

OPEN HAARDENBOUW, Esserstraat 1, 3688 KINROOI.
Open van 9 tot 19 u. 's Zaterdags tot 18 u., 's Zondags 17 uur.

ZATERDAG 24 AUGUSTUS

TV 1

17.50 **Nieuwskrant**; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Samson**; 18.15 **Hills End,** jeugdserie; 18.40 **Goden en helden van de Germanen,** animatieserie; 19.00 **Vakantievlinder,** toeristische tips; 19.15 **Joker- en lottotrekking**; 19.24 **Sla je slag,** spel; 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **Te land, ter zee en in de lucht,** spelshow
20.50 **Kinderen niet toegelaten,** TV-film
22.30 **Sport op zaterdag**
23.00 **Vandaag**
23.20 **De lange, goede vrijdag,** film

BRT 2

12.55 **GP F1 van België,** autorennen
14.00 **WK Atletiek in Tokyo,** samenvatting
14.45 **WK Roeien in Wenen,** samenvatting
15.00 **WK Liefhebbers in Stuttgart,** wielrennen

VTM

17.00 **Super 50**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **The A-Team,** serie; 19.00 **Nieuws**
19.30 **Waagstuk,** spelprogr.
20.00 **De juiste prijs,** spelprogr.
21.00 **City Heat,** film
22.40 **Nieuws**
23.10 **The fighting Kentuckian,** film
00.50 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 16.59 **J.J. de Bom,** jeugdreeks; 17.30 **Nieuws**; 17.35 **Het meisje uit het jaar 3000,** jeugdserie; 17.59 **Vara's kindermenu,** kinderprogramma; 18.33 **Da's lachen,** tekenfilmpjes; 19.00 **Nieuws.**
19.22 **Lingo,** woordspel
19.47 **Oei,** komische serie
20.12 **Rondje Europa,** videoreis
20.41 **Zeg 'ns AAA,** serie
21.03 **Achter het nieuws**
21.32 **Per sekonde wijzer**
22.08 **Siciliaanse nachtmerrie,** serie
23.08 **The great escape,** 2-delige TV-film
00.39 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 17.30 **Nieuws**; 17.35 **The Thundercats,** tekenfilmserie; 17.55 **Wildlife international,** reeks natuurfilms; 18.23 **A fortunate life,** jeugdserie; 19.13 **Growing Pains,** kom. serie; 19.38 **Toppop clips**; 20.00 **Nieuws.**
20.23 **Bij wijze van spreken,** spelprogr.
20.53 **'t Was stil op straat,** drama
22.45 **Prinsengrachtkoncert 91**
23.38 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws**; 09.00 **Studio sport**; 19.00 **Nieuws**; 19.15 **Sesamstraat**; 19.33 **Studio sport.**
20.00 **Uitmarkt 1991,** reportage
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport**
22.46 **De aanslag op Gorbatsjov,** film

ZONDAG 25 AUGUSTUS

TV 1

09.00 **Samson**; 11.00 **Eucharistieviering**; 13.45 **GP F1 van België,** autorennen; 17.00 **Space 1999,** serie; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **National Geographic,** dok. serie; 19.00 **Dichtbij huis,** serie; 19.30 **Nieuws**; 19.45 **Sportweekend**
20.30 **Mira,** film
22.00 **De drie wijzen,** spelprogr.
22.45 **Vandaag**
23.05 **De blauwe reiger,** dok.

TV 2

13.30 **Sport extra met: WK wielrennen, WK atletiek en WK roeien**

VTM

17.00 **Star Trek, the next generation,** serie; 17.45 **VTM-Sport**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Eagles: the majestic hunters,** dok. serie; 19.00 **Nieuws.**
19.30 **Waagstuk,** kwis
20.00 **The shoes of the fisherman,** film
22.35 **Nieuws**
23.05 **Remington Steele,** detektiveserie;
23.55 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 15.45 **Ja en amen — dwars door de bijbel**; 16.10 **Concert,** Tsjaikovsky-ciklus; 17.00 **Professor Poopsnagle,** jeugdserie; 17.30 **Nieuws**; 17.35 **Kro Kresj,** jongerenprogr.; 19.00 **Nieuws**; 19.05 **KRO's tekenfilmfestival**; 19.25 **Father Dowling,** detektiveserie.
20.10 **Ook dat nog,** satire
20.45 **Joint Account,** kom. serie;
21.15 **Brandpunt,** aktualiteiten
21.45 **Inspector Morse,** misdaadserie
23.25 **Nieuws**

Ned. 2

09.00 **De grote dikke beer vertelt**; 09.20 **De scheurkalender**; 09.40 **Een dag uit het leven van Jacko**; 10.00 **Kunstknuts,** knutselen; 10.10 **Z Z Z,** Drente; 10.30 **Fred's videohoek**; 19.00 **The wonder years,** serie; 19.24 **The comic strip presents,** kom. reeks; 19.56 **Nobody had informeld me,** tekenfilmpje; 20.00 **Nieuws.**
20.10 **Paul Haenen rechtstreeks,** kult. hum. progr.
20.56 **Drie liefdes,** serie
21.46 **The second Russian Revolution,** dok.
22.36 **Natte Mannen,** kortfilms
22.44 **De werf,** dok.
23.13 **Nieuws**

Ned. 3

09.00 **Nieuws**; 10.00 **Studio sport**; 17.45 **Islam en de tradities,** dok.; 18.00 **Psychologie van het gezin,** ouderschap; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Studio sport**;
20.00 **Nieuws**
20.10 **Kenmerk**
20.35 **De Wilde Ganzen**
20.37 **Sjappoo plus,** jonge kankerpatiënten
21.05 **Werken aan werk,** het loon van de misdaad
21.30 **De Gulden snede,** dok.
22.00 **Nieuws**
22.05 **Zo op zondag,** selektie homo-mag.
22.55 **Nieuws**

MAANDAG 26 AUGUSTUS

TV 1

17.25 **Nieuwskrant**; 17.30 **Het Capitool,** serie; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Samson**; 18.10 **Alfred J. Kwak,** tekenfilmserie; 18.35 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.58 **Buren,** serie; 19.24 **Sla je slag,** spel; 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **Zeg 'ns AAA,** serie
20.30 **Ruth Rendell-Mysteries,** serie
21.25 **Dokter ter zee,** serie
21.50 **Op de koop toe,** konsumentenmag.
22.20 **Vakantievlinder,** toer. info
22.30 **Vandaag**
22.55 **De rijke Amerikaan,** verrassende vertelling
23.15 **Concert n.a.v. 25 jaar ZDF**

TV 2

18.55 **Uitzending door derden**; 19.30 **Nieuws**
20.00 **Kijk uit!**
20.05 **Uitzending door derden**
20.45 **Brugge, die stille,** film
22.15 **Rolschaatsen,** samenvatting
22.30 **Atletiek,** samenvatting

VTM

17.00 **VTM-Kinderklub**; 17.30 **Webster,** gezinsserie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Home and away,** serie; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Rad van Fortuin.**
20.00 **Zorro,** serie
20.30 **Mission Impossible,** serie
22.00 **Nieuws**
22.30 **Golden girls,** kom serie;
22.55 **Highway to heaven,** serie
23.45 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 17.30 **Nieuws**; 17.35 **De geheime club,** jeugdserie; 18.00 **A different world,** kom. reeks; 18.23 **Ja natuurlijk extra**; 18.47 **De roze panter,** tekenfilmpje; 19.00 **Nieuws.**
19.19 **Zo vader, zo zoon,** spelprogramma
19.48 **Bing & Co,** serie
20.41 **G'ou en nieuw,** muziekprogr.
21.35 **Hier en nu,** aktualiteiten
22.07 **Jessica Fletcher,** detektiveserie
22.53 **De boodschappers,** dok.
23.33 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 16.00 **Santa Barbara,** serie; 16.45 **Ontdek je plekje,** Stevensweert; 16.55 **Pauze TV,** jongerenmag.; 17.15 **Toppop clips**; 17.30 **Nieuws**; 17.35 **The Thunderburds,** poppenserie; 18.35 **De bluffers,** tekenfilmserie; 19.03 **Kinderen van Waterland,** jeugdserie; 19.15 **Avro sportpanorama**; 19.45 **Toppop clips**; 20.00 **Nieuws.**
20.25 **'t Was stil op straat,** retromuziek
21.20 **You must be the husband,** serie
21.53 **Avro televizier,** aktualiteiten
22.28 **Liebling Kreuzberg,** dramaserie
23.10 **Ontdek je plekje,** Stevensweert

Ned. 3

08.55 **Nieuws**; 09.00 **Studio sport**; 18.00 **Studio sport**; 19.00 **Nieuws**; 19.15 **Sesamstraat**; 19.30 **Graven voor de farao**; 20.00 **Nieuws**
20.20 **All along the watchtower,** portret Graham Parker
20.50 **Yoy,** jeugdmag.
21.20 **Kulturele antropologie,** dok.
21.50 **Extra**
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport journaal**
22.30 **NOS-Laat**
23.00 **Geheugenkursus**
23.10 **Nieuws**

DINSDAG 27 AUGUSTUS

TV 1

17.25 **Nieuwskrant;** 17.30 **Het Capitool;** 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Plons;** 18.10 **Elly en Jools,** serie; 18.35 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.58 **Buren,** serie; 19.22 **Mededelingen;** 19.24 **Sla je slag,** spel; 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **Ruth Rendell-mysteries,** serie
20.55 **Margriet,** praatshow
22.15 **Vakantievlinder,** toer. info
22.30 **Vandaag**
22.50 **Zoete leugens,** film

TV 2

19.30 **Nieuws**
20.00 **Uitzending door derden**
20.30 **Als een wereld zo groot, waar uw vlag staat geplant,** historische reeks
21.25 **Atletiek in Tokio,** samenvatting

VTM

17.00 **VTM-Kinderklub;** 17.30 **Webster,** gezinsserie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Home and away,** serie; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van fortuin.**
20.00 **Soundmix show**
21.00 **Saracen,** serie
22.00 **Nieuws**
22.25 **Telefacts tropical,** Ecuador
23.05 **Soap,** serie
23.30 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 17.30 **Nieuws;** 17.36 **Het meisje uit het jaar 3000,** serie; 18.00 **Vara's Kindermenu;** 19.00 **Nieuws;** 19.21 **Lingo,** spelprogr.
19.42 **Oei,** serie
20.07 **Rondje Europa**
20.37 **Golden girls,** serie
21.01 **Tien voor taal,** spelprogr.
21.39 **Stay lucky,** serie
22.31 **De nazit met... Renée Soutendijk,** portret
23.01 **Natuurmonument,** watervleermuizen
23.06 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 14.00 **Skoalle-tv;** 15.55 **Santa Barbara,** serie; 16.40 **The big valley,** miniserie; 17.30 **Nieuws;** 17.35 **Crazy crow,** tekenfilm; 17.40 **Bouli,** tekenfilmserie; 17.45 **Captain Planet,** tekenfilmserie; 18.10 **Zorro,** avonturenserie; 18.30 **The edge and beyond;** 18.45 **Countdown,** pop; 19.25 **Hart voor de natuur,** over het WNF; 20.00 **Nieuws.**
20.27 **Murhpy's law,** serie
21.20 **Veronica film & video**
21.40 **Poor little rich girl,** miniserie
23.10 **The yellow river,** dok. serie

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 09.00 **Studio sport;** 19.00 **Nieuws;** 19.15 **Sesamstraat;** 19.33 **Studio sport;** 20.00 **Nieuws.**
20.25 **De bezetting,** over WO II
21.10 **Rhythms of the world,** dok.
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport journaal**
22.30 **NOS-laat**
23.15 **Zelf kosmetika maken,** info
23.25 **Nieuws**

WOENSDAG 28 AUGUSTUS

TV 1

17.25 **Nieuwskrant;** 17.30 **Het Capitool,** serie; 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Plons;** 18.10 **De woudlopers,** jeugdserie; 18.35 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.58 **Buren,** serie; 19.22 **Mededelingen;** 19.14 **Sla je slag,** spel; 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **Tatort,** politieserie
21.25 **Clive James,** satire
22.20 **Vakantievlinder,** toer. info
22.30 **Vandaag**
22.50 **Yasushi Inoue,** portret Japanse schrijver

TV 2

19.00 **Uitzending door derden;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Oman,** landendok.
21.00 **Ten huize van...,** Ann Petersen
21.40 **Sportavond**

VTM

17.00 **Super 50;** 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Home and away,** serie; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van fortuin.**
20.00 **Viersprong,** spelprogr.
21.00 **Magnum, P.I.,** serie
22.00 **Nieuws**
22.25 **Hill Street Blues,** politieserie
23.15 **VTM-Sport**
23.45 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 17.30 **Nieuws;** 17.35 **KRO's tekenfilmfestival;** 18.05 **Neighbours,** seroe: 18.27 **Boggle,** woordspel; 19.00 **Nieuws;** 19.20 **Great journeys,** dok.
20.25 **Als de dag van toen...,** terugblik
21.20 **Matlock,** advokatenserie
22.05 **Brandpunt politiek café,** diskussieprogr.
22.40 **Menuhin — a family portrait,** dok.
23.35 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 16.00 **Santa Barbara,** serie; 16.44 **Bereboot,** kleuterserie; 17.06 **Bassie en Adriaan,** serie; 17.13 **Therio/Natural State,** natuurfilmpje; 17.30 **Nieuws;** 17.35 **Kinderen en kunst;** 17.55 **Tros Reis Avonturen,** Parijs-Peking-Parijs; 18.49 **Tik Tak;** 18.54 **Teenage Hero Turtles,** tekenfilmserie; 19.19 **Stopwatch,** info; 20.00 **Nieuws;**
20.27 **Te land, ter zee en in de lucht,** amusement
21.21 **De tv-dokter**
21.22 **Tros Aktua,** aktualiteiten
21.52 **Babes,** kom. serie
22.19 **Top Cops,** dramaserie
22.53 **Romeo en Julia,** koncert

Ned. 3

09.00 **Nieuws;** 19.00 **Nieuws;** 19.15 **Sesamstraat;** 19.33 **Studio sport;** 20.00 **Nieuws**
20.25 **Stichting Socutera,** kanker gehad... en dan?
20.29 **Van gewest tot gewest,** regionieuws
21.00 **Jan Rap en zijn maat,** miniserie
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **NOS-laat**
23.15 **Studio sport**
23.45 **Nieuws**

DONDERDAG 29 AUGUSTUS

TV 1

17.25 **Nieuwskrant;** 17.30 **Het Capitool,** serie; 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Plons;** 18.10 **De mysterieuze Steden van Goud,** serie; 18.35 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.58 **Buren,** serie; 19.22 **Mededelingen;** 19.24 **Sla je slag,** spel; 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **Matlock,** advokatenserie
20.50 **De Kolderbrigade,** kom. serie
21.25 **Panorama,** wij reizen om te leren
22.25 **Vakantievlinder,** toer. info
22.40 **Vandaag**
23.00 **Hulde aan Kirk Douglas,** portret

TV 2

19.10 **Uitzending door derden;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **De verhuis,** dok.
20.50 **Het gedroomde boek,** TV-film
21.35 **Atletiek in Tokio,** samenvatting

VTM

17.00 **VTM-Kinderklub;** 17.30 **Webster,** gezinsserie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Home and away,** serie; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van fortuin.**
20.00 **Tien om te zien,** show
21.00 **Flying doctors,** serie
22.00 **Nieuws**
22.25 **Star,** filmmag.
23.15 **Miami Vice,** serie
00.00 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 15.15 **Vrouw zijn,** mag.; 15.55 **De blik op oneindig,** dok.; 16.20 **De wereld van de moerassen,** dok.; 16.43 **Ceddie,** tekenfilmserie; 17.06 **Dunne Dirk en Dikke Dorus;** 17.08 **Het gebeurde in...Den Haag,** dok.; 17.30 **Nieuws;** 17.38 **Uit-gebalanceerd,** dok.; 18.05 **Lifeline,** gospel; 18.30 **Ronduit de wereld rond,** jeugdprogr.; 19.00 **Nieuws.**
19.20 **Avonturenbaai,** serie
19.45 **Rond het Bovenmeer,** dok.
20.35 **Zomerzangavond vanuit Dordrecht,** koor- en samenzang
21.20 **Tijdsein,** aktualiteiten
21.40 **Duizend dromen,** dok.
22.10 **Van herrie en hinder,** geluidsoverlast
22.38 **Maarten Luther,** dok.
23.03 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 17.30 **Nieuws;** 17.40 **Bouli,** serie; 17.45 **Megabel & Bugs,** openbaar vervoer; 18.10 **Top 40;** 18.55 **Emptny nest,** serie; 19.25 **De heilige koe,** automagazine; 20.00 **Nieuws**
20.27 **Hollandse hits festival,** show
21.25 **The best of Married with children,** serie
21.55 **Nieuwslijn,** aktualiteiten
22.25 **The gangster chronicles,** misdaadserie
23.10 **Voyager,** dok.

Ned. 3

08.55 **Nieuws;** 09.00 **Studio sport;** 19.00 **Nieuws;** 19.15 **Sesamstraat;** 19.33 **Studio sport;** 20.00 **Nieuws.**
20.20 **Jan Rap en zijn maat,** serie
21.21 **De wijk genomen,** kortfilm
21.50 **De verhalenvertellers,** serie
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **NOS laat**
23.15 **Ruimteschip Aarde**
23.25 **Nieuws**

VRIJDAG 30 AUGUSTUS

TV 1

17.25 **Nieuwskrant;** 17.30 **Het Capitool,** serie; 17.55 **Nieuws;** 18.00 **Tik tak;** 18.05 **Plons;** 18.10 **De schone en het beest,** serie; 18.35 **Mooi en meedogenloos,** serie; 18.58 **Buren,** serie; 19.22 **Mededelingen;** 19.24 **Sla je slag,** spel; 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Kwislijn**
20.05 **De wonderjaren,** serie
20.30 **De steniging,** TV-film
22.15 **Vakantievlinder,** toer. info
22.30 **Vandaag**
22.50 **Dame Edna,** satirische praatshow
23.30 **Een jaar in Viëtnam,** serie

TV 2

19.00 **Uitzending door derden;** 19.30 **Nieuws.**
20.00 **Goden uit het Oosten,** dok.
21.00 **Abdijen der Lage Landen,** dok. serie
21.25 **Atletiek in Tokio,** samenvatting

VTM

17.00 **VTM-Kinderklub;** 17.30 **Webster,** gezinsserie; 18.00 **Nieuws;** 18.05 **Cijfers en letters;** 18.30 **Home and away,** serie; 19.00 **Nieuws;** 19.30 **Rad van fortuin.**
20.00 **Banana split,** verborgen kamera
20.40 **Dynasty,** pilootfilm
22.55 **Nieuws**
23.20 **Used cars,** film
01.15 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws;** 15.23 **Kerkepad,** dok.; 15.49 **Ja, natuurlijk extra,** Wolven; 16.39 **G'oud en nieuw;** 17.30 **Nieuws;** 17.38 **Met Disney de lucht in,** special; 18.21 **Kids,** serie; 18.45 **De roze panter,** tekenfilmpje; 19.00 **Nieuws.**
19.17 **Kerkepad,** dok.
19.46 **Puzzelkampioen,** spelprogr.
20.15 **Madame Sousatzka,** film
22.16 **Spiegels,** praatshow
22.56 **Cop Rock,** politieserie
23.41 **Opmaat,** klassiek
23.55 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws;** 17.30 **Nieuws;** 17.35 **Kijk TV,** wetensch. programma; 18.00 **Waar het verleden heden wordt,** dok.; 18.15 **Dieren in het wild,** wasbeer in Zuid-Florida; 19.00 **Tik tak;** 19.08 **America's funniest home video's,** amusement; 19.31 **Dear John,** kom. serie; 20.00 **Nieuws.**
20.27 **Bananàsplit,** verborgen kamera
21.15 **'Allo 'Allo,** komische serie
21.50 **In the heat of the night,** serie
22.40 **Hollywood boulevard**
23.10 **Nieuws**

Ned. 3

09.00 **Nieuws;** 10.00 **Studio sport;** 19.00 **Nieuws;** 19.15 **Sesamstraat;** 19.33 **Studio sport;** 20.00 **Nieuws.**
20.25 **La Sylphide,** ballet
21.28 **Portret Emma Kirby,** special
22.00 **Nieuws**
22.15 **Studio sport joernaal**
22.30 **NOS-laat**
23.15 **Männer,** film

Willeke van Ammelrooy als Mira in de gelijknamige film op zondag 25 augustus om 20u.30 op TV1.

ZATERDAG 24 AUGUSTUS
DE LANGE, GOEDE VRIJDAG

Opwindende Britse gangsterfilm van John MacKenzie uit 1980. Een bendeleider (uitstekend vertolkt door Bob Hoskins) krijgt in Londen af te rekenen met bloedige wraakakties van de konkurrentie, en die blijft voorlopig onbekend... (The Long Good Friday). **(BRT TV1, om 23u.20)**

ZONDAG 25 AUGUSTUS
MIRA - DE TELEURGANG VAN DE WATERHOEK

Vlaams-Nederlandse film van Fons Rademakers uit 1971 naar de roman van Stijn Streuvels. Dialogen en scenario van Hugo Claus. Enkele bewoners van de „Waterhoek" aan de Schelde verzetten zich tegen de plannen om een brug over de rivier te bouwen. Met Jan Decleir, Willeke van Ammelrooy en Romain Deconinck. **(BRT TV1, om 20u.30)**

MAANDAG 26 AUGUSTUS
BRUGGE, DIE STILLE

Brugge rond de eeuwwisseling. Na het overlijden van zijn jonge vrouw Blanche leidt Hugues Viaene een droevig leven. Elke dag dwaalt hij door Brugge en ontmoet zo een jonge vrouw die sterk lijkt op Blanche. Belgische film van Roland Verhavert uit 1981 met Idwig Stéphane en Eve Lyne. **(BRT TV2, om 20u.45)**

DINSDAG 27 AUGUSTUS
VIOLENT SATURDAY

In een klein mijnstadje wordt op een zaterdagmiddag een bank overvallen. Dat zal in de daaropvolgende 24 uren voor heel wat opschudding zorgen onder de inwoners. Amerikaanse film van Richard Fleischer uit 1955 met Victor Mature en Virginia Leigh. **(BBC 2, om 19u.30)**

WOENSDAG 28 AUGUSTUS
DRIE VROLIJKE KERELS EN EEN BABY

Franse komische film van Coline Serreau uit 1985 met Roland Giraud, Michel Boujenah en André Dussolier. Jacques, een steward, trekt voor drie weken naar Japan. Hij vraagt drie vrienden of ze een pakje willen aannemen dat hij verwacht. Dat pakje is een mandje met een schattige baby... (Trois hommes et un couffin). **(RTL-TVi, om 20u.05)**

DONDERDAG 29 AUGUSTUS
L'INNOCENTE

Einde van de 19de eeuw in Rome. De rijke Tullio is getrouwd met Giuliana maar houdt er talrijke minnaressen op na. Dat zijn vrouw ook wel eens een verhouding zou kunnen hebben komt niet in zijn gedachten op. Frans-Italiaanse film van Luchino Visconti uit 1976 met Giancarlo Giannini en Laura Antonelli. **(FR3, om 20u.45)**

VRIJDAG 30 AUGUSTUS
USED CARS

Amerikaanse komische film van Robert Zmeckis uit 1980 met Jack Warden en Kurt Russell. Twee broers bekonkurreren mekaar als verkopers van tweedehandsauto's. Dat leidt tot de gekste en spektakulairste plagerijen en stunts om mekaars klanten af te snoepen... **(VTM, om 23u.20)**

LOLITA, DERTIG JAAR LATER

Als je de goegemeente zo voor de vuist vraagt, enkele titels van films met James Mason op te sommen zul je wellicht nul op het rekwest krijgen. Bij mensen die vroeger regelmatige bioskoopgangers waren, heb je iets meer kans op slagen, deze kunnen komen opdraven met *Rommel — Desert Fox, Five Fingers* (beter bekend als Operatie Cicero en een der beste spionagefilms ooit gemaakt), *A star is born* (omdat Judy Garland hier ook een hoofdrol speelde), *North by Northwest* (omdat ie gemaakt is door de onvergetelijke Hitchcock), *Island in the sun* (omwille van de kus die Harry Belafonte op een blanke vrouwemond drukte), *Georgy Girl* (de revelatie van Lynn Redgrave), *The Blue Max* (de beste ooit gemaakt over WO I) en *Lord Jim* (omwille van een sublieme Peter O'Toole)...

VERDEELDE MENINGEN

Welbewust werd in dit lijstje de enige titel weggelaten die iedereen kan noemen: *Lolita* uit 1962, net nadat hij het jaar daarvoor een der grootste draken uit zijn karrière had gemaakt: *Escape from Zahrain* (met Yul Brynner) en datzelfde jaar speelde in de flop *Hero's Island* en een andere kommerciële en artistieke flop *Tiara Tahiti.*

The New York Daily News meldde in haar kolommen: ,,Mason speelt hier een rol die weinig akteurs zouden aandurven, zijn portrettering is briljant... hij slaagt erin medelijden op te wekken, inplaats van afschuw, voor de figuur van de liefdezieke Humbert."

De *Sunday Times* schreef: ,,Lolita is de artistieke triomf van James Mason... de ironische aanpak van de eerste scènes is gewoon subliem."

De *Guardian* ging zelfs nog verder: ,,Al het krediet is voor James Mason, voor zijn werkelijk briljant spel — beschaafd, literair, intelligent, soms ridikuul, dikwijls patetisch, en altijd, verbazend, oprecht."

Maar *New Republic* wiens recensent blijkbaar een bewonderaar was van het onleesbaar boek van Nabokov kwam met: ,,Het is duidelijk dat Nabokov veel respekt heeft voor de roman. Het moet ook duidelijk zijn dat hij helemaal geen respekt heeft voor het medium film — om duidelijk te zijn, zoals die in Amerika wordt gemaakt... Hij heeft de film die Lolita gegeven waar hij van denkt dat het medium om vraagt en verdient."

MENAGE-A-TROIS

Dat was ook het geval met de redakteur van dienst bij *Time magazine* die schreef: ,,Lolita is het droevigste en meest belangrijke slachtoffer van de recente serie liefhebberige adaptaties."

Het verhaal: Humbert Humbert (*James Mason*) is het kollege geven zo moe dat hij er een zenuwinzinking aan overhoudt en op de buiten verpozing gaat zoeken. Als hij zijn gasthuis probeert te vinden, ervaart hij dat het afgebrand is. Men zendt hem naar het huis van de weduwe Charlotte Haze (*Shelley Winters*). Charlotte is bedeesd, zenuwachtig en uiterst bekrompen, alles wat Humbert verfoeit. Maar wanneer hij wordt voorgesteld aan Charlotte's dochter, Lolita (*Sue Lyon*), besluit hij te blijven, want de man van middelbare leeftijd is dadelijk aangetrokken tot het onbewust verleidelijk meisje. Hij weet dat zijn verlangens fout zijn maar schrijft hen toe aan een vroege liefde voor het meisje Annabella van wie hij in zijn jeugd erg bruusk werd gescheiden. Heel zijn leven heeft Humbert gezocht naar het prototipe van zijn jeugdliefde — en nu vond hij haar.

Humbert negeert de toenaderingspogingen van de weduwe, terwijl hij zijn passie voor Lolita probeert in te dijken, wat echter moeilijk is omdat het meisje (half) onbewust zijn zinnen blijft strelen. Charlotte wordt verliefd op Humbert en besluit Lolita op zomervakantie te sturen en later naar kostschool. Humbert heeft maar één keus wil hij Lolita daar houden: trouwen met de moeder. Dat gebeurt en een erg vreemde ménage-à-trois ontstaat. Terwijl Lolita op zomerkamp is vindt Charlotte het dagboek van Humbert en verneemt daaruit zijn liefde voor Lolita. Ze is er zo door aangegrepen dat ze het huis uitrent en daar overreden wordt...

MEESTERSLAAF

Humbert gaat Lolita ophalen zeggend dat haar moeder ziek is. Samen trekken ze door het land, nadat hij haar het droevige nieuws meldde, van hotel naar motel, het spel vader-dochter spelend. Lolita houdt erg van de idee dat deze oudere man verliefd op haar is en voor enkele maanden zijn ze dan ook gelukkig. Dan gaat Lolita zich vervelen en al vlug ontstaat er een meester-Lolita-slaaf-Humbert-verhouding...

Hoe de plot zich verder ontwikkelt kun je beter zelf gaan kijken. Deze film wordt vanaf nu terug uitgebracht in de bioskoop en het is daar dat men film moet zien: een grote film hoort op een groot scherm.

Willem Sneer

ADVERTENTIE

Deze week in Knack Magazine

De staatsgreep in de Sovjetunie

Wat al lange tijd in de lucht hing, is maandag gebeurd : de konservatieve krachten in de Sovjetunie hebben Gorbatsjov opzij gezet. Over oorzaak en aanleiding, een uitgebreide analyse, deze week in Knack.

Nooit meer eendracht
De Vlaamse beweging kampt met interne tegenstellingen die niet langer binnenskamers gehouden worden. De druk van de eigen extremisten wordt erg groot en, vooral, er is geen duidelijk programma meer. Aan de vooravond van de IJzerbedevaart, een round-up. Deze week in Knack.

Koerden zonder grenzen
VU-senator Willy Kuijpers bezocht de Koerden in Turkije en stelde de ellende vast van een snel vergeten volk. Een volk dat door verscheidene regimes ongewenst is en overal streeft naar autonomie. Een reportage en een gesprek.

Wereldkampioenschap atletiek
De ogen van de sportwereld zijn volgende week gericht op Tokio, waar de wereldkampioenschappen atletiek worden gehouden. Met zowat alle tenoren in topkonditie mag sport van de bovenste plank verwacht worden. Een voorbeschouwing, deze week in Knack.

En verder :
• Migrantenwerking in Limburg • Museum van Hasselt : spookkollektie van één zomer • Zomerserie : Trevanian in New York • Nog steeds : Lucky Luke • Zomerwedstrijd : 3.500.000 frank prijzen.

OPGAVE 97

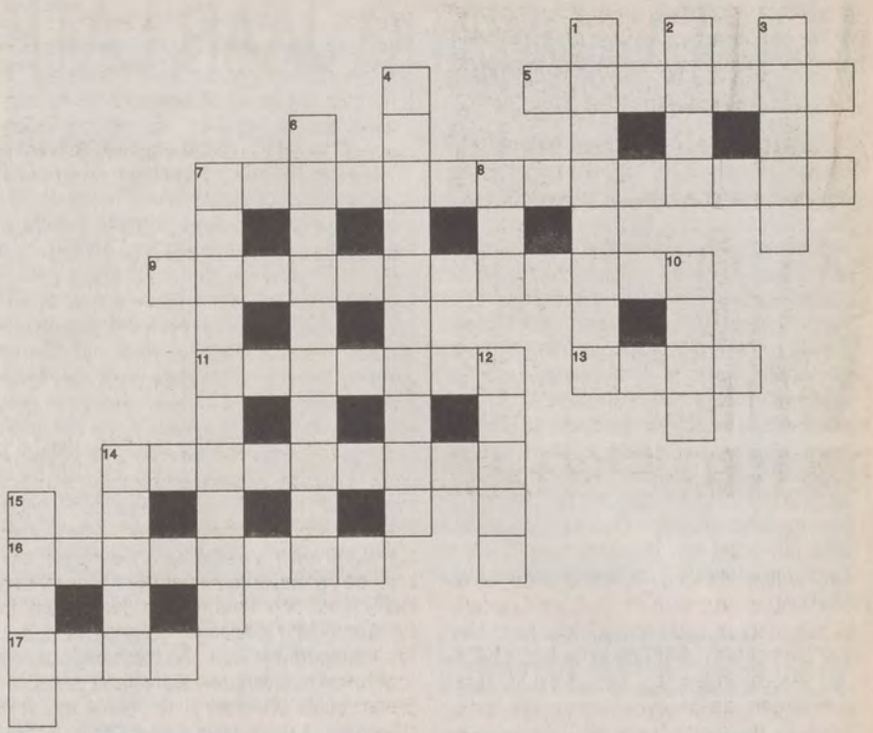

HORIZONTAAL

5. Waar je verblijft als je totaal geen uitweg weet (2, 2, 3)
7. Op zulke pleinen, in Antwerpen bij voorbeeld, wemelt 't van de tamme dieren (14)
9. Iets raken wat je nastreeft, heeft zeker en vast effekt (12)
11. Toestand van de gezondheid (7)
13. Die stof is zo vervelend dat je er in slaap van valt (4)
14. Een klap op de aarde vormt het fundament (9)
16. Pijnlijke vruchten (8)
17. Iets dat bedorven is, is toch steenhard! (4)

VERTIKAAL

1. Zij zijn bezig met het wegwerken van hun achterstand (8)
2. Die boom vind je in de kerk (4)
3. Een schot lossen (5)
4. De voorstelling die kinderen van hun papa hebben (10)
6. De wetenschap beoefenen van gans een volk (10)
7. Dit dier moet eerst een eksamen aflleggen (10)
8. Zij beeldt zich nogal wat in! (3)
10. Snelle loop (4)
12. 't Duurt tot morgen en misschien wel langer voor je door de rechtbank wordt opgeroepen (5)
14. Dit graan zou wel eens in flessen of vaten kunnen belanden (5)
15. Zo'n kraag hoort aan de waterkant of op een schip (5)

OPLOSSING 95

Horizontaal: 2. urnen; 7. vraagbaak; 9. gordel; 10. raddraaier; 12 Azië; 13. schaakmeester; 14. motten; 15. aan de slag; 17. amen; 18. leswagens.

Vertikaal: 1. smaak; 2. uitgerekend; 3. Nora; 4. overschot; 5. zandkasteel; 6. Barbarossa; 8. beginfase; 9. grot; 11. Ave Maria; 16. doen.

Wij verwachten uw gele briefkaart met de oplossing van opgave 97 ten laatste op dinsdag 3 september op de redaktie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

Dina Hostens uit de Kwekersstraat 27 in 8000 Brugge is een gelukkige vrouw, want zij bezorgde ons een korrekte inzending van opgave 95. Dina krijgt aanstonds een boekenpakket toegezonden.

SATERDAG

AHASVERUS

„Apartheid brokkelt af", las Ahasverus. Zuid-Afrika wordt minder Terreblanche

Coup in USSR
Litouwers Luyten de noodklok

★

Dewael lokt Clouseau met soldatenkoekjes

★

Koen Wauters in dienst bij Dewael zonder gewetensbezwaren

★

Dewael reikt Koen Wauters de warme hand

★

Gorbie met vakantie: Europech!

★

Barbecue in Hoei werd braakfestijn

★

Frederik, groot lijk weleer

★

Nieuwe baas in Kremlin: Janachef...

★

OP DE BARRIKADE

Wij zullen dit jaar in Diksmuide onze Noordbrabantse vriend dr. *Leo van Egeraat*, met zijn vinnige ogen en prettige stem niet meer ontmoeten. In 1988 klonken zijn originele vergelijkingen en verrassend-krasse toespelingen, de bedevaardersmassa ongezouten in de oren. Maar elk jaar — ook zonder de eer van het spreekgestoelte — vond hij vele politici en verantwoordelijken in de Vlaamse beweging tussen de menigte om er zijn raad, maar ook zijn droom aan toe te vertrouwen.

Bij onze eerste kennismaking vertelde hij me hoe hij slechts op 2 km van de gekgetrokken staatsgrens woonde. *„Ulvenhout en Herent, twee Brabantse dorpen van hetzelfde Nederlandse kernland"*, zo zei hij dat... Een zin als een geloofsbrief. Het was bij hem geen aanstellerij, maar een doordrongen kommer voor het feit dat de Nederlanden mekaar — meer dan wat ook — zullen nodig hebben in Europa vanaf 1993. *„Respekt en echte liefde kan je niet kopen"* schreef *Wilfried Vandaele*, algemeen sekretaris van het Algemeen Nederlands Kongres in de GvA van 26 juli. Dat is waar. Leo van Egeraat vulde die elementen-voor-respekt-en-liefde met een eigentijds-toeristische ijver in. „Verkenningen van Vlaanderen"; zijn Natuurwandelingen in Vlaanderen kun je zo langs van Overstraeten's „Heemkundige Bladen" of „Vlaamse Toeristische Bibliotheek" leggen. Beiden gebruikten de natuur, de schoonheid van onze Nederlanden om hun leden en lezers heelnederlands te laten voelen en te denken. Zij waren allang „groen" — en zo ook de Vlaamse Beweging — voor het ekologische politieke mode werd!

Ik weet maar al te goed: België en Nederland hebben *„geen eenheid van staatsbelangen"* en dat speelt onze heelnederlandse opdracht parten. De Antwerpse letterkundige Karel van de Oever (1879-1926) gegroeid uit een Friese schippersfamilie, leefde tijdens de 1e. w.o. in Nederland en beschreef dit meermaals vanuit zijn kontakten in Den Haag. Denkende aktivisten, zoals van Egeraat, geven onze historische natie opnieuw vorm. Vlaanderen verwierf nu internationaal verdragsrecht. Een ontegensprekelijk resultaat van de VU-inzet bij het (door velen afgeschreven!) regeerdebat over de 3e faze van de grondwetsherziening. Vlaanderen leeft nu als een 'volwaardige deelgenoot' in Europa naast Nederland. Meer dan wat ons Taalunieverdrag van 1980 voorzag, is nu voor beide mogelijk. Het ware goed om nu dr. *Gerretson's* „Memoires en vertogen, over Nederland, Vlaanderen, België" te herschrijven. Reeds in 1947 durfde de Limburgse prof. dr. *Karel Pinxten* het aan om tijdens de sociale Akademische Studiedagen te Leuven Gerretson's stellingen in zijn brochure: *„Noord en Zuid groeien naar elkaar"* te aktualiseren: *„naast de kulturele moge de ekonomische eenmaking de hereniging der Nederlanden bevorderen..."*

De calvinistische Gerretson, gegroeid tot geschiedenishoogleraar uit een direktieloopbaan bij de Nederlandse Koninklijke Petroleummaatschappij, beschreef o.m. de waarde van een goede Schelde-Rijnverbinding. Hij bepleitte het wezen van onze eenheid op realistische gronden. Net zoals bij van Egeraat het toerisme, vormde het ekonomische bij Gerretson een stapsteen naar die wederzijdse (staats)belangen! Daarvoor heb je een strategie nodig. De beeldbuis brengt de verbastering van het kosmopolitisme — de wereld van de hamburger! — nog voor onze Nederlandse kultuur en natie een verankerde plaats bezitten in de wereldstroming.

„De Noord-Zuidverbinding" van VU-eresenator dr. *Maurits Van Haegendoren* en prof. dr. H. *de Vries Reilingh*, nu 30 jaar oud, beschrijft die strategie.

Ook dat „vertoog" moet dus herlezen worden... *„Nederlanders en Vlamingen doen er verkeerd aan mekaar als konkurrenten te bejegenen; zij zouden elkaar als kollega's dienen te ontmoeten"*.

Willy Kuijpers
Algemeen Sekretaris.

Advertentie

HOF DE DRAECK

Groen, rust en gastronomie in VOEREN

'n Kasteelhotel dat zijn service volledig afstemt op een gastvrij en culinair verblijf.

Pas heringerichte luxekamers.

Midweekarrangement: drie overnachtingen met ontbijt en 3 viergangendiners: 4.950 B.F. per persoon.

Hoofstraat 6
3793 Teuven
Tel. (041) 81.10.17

AA Tekstieldrukkerij

Levering van vlaggen, banieren, masten en toebehoren.

Spijker 86
2190 ESSEN
Tel. 03/667.29.73 Fax. 667.55.31

Op *zondag 1 september* gordelt de VU-Vlaamse Vrije Demokraten mee!

De Gordel blijft immers een fiets- en wandeltocht rond Brussel waarvan het specifiek Vlaamse karakter niet mag verdwijnen achter de randanimatie en vedettenparades. De uitdagingen waar Vlaams-Brabant voor gesteld wordt vormen voor Vlaams-nationalisten een voldoende reden om duidelijk aanwezig te zijn op deze Vlaamse massamanifestatie.

Er wordt verzamelen geblazen met alle nationale mandatarissen *om 10 u.* aan het *Kultureel Centrum Westrand te Dilbeek.* Tot dan!

ENERGIE-KOLLOKWIUM

Op zaterdag 7 september organiseert de pijler *Leefbare Toekomst* i.s.m. VVM een kollolwium over de energieproblematiek. Het is de bedoeling het dossier „Energie" — met daarin de VU-standpunten voor het federale, gewestelijke en gemeentelijke niveau — te konfronteren met enkele deskundigen uit de industrie, de universiteiten en de milieubeweging. Nadien volgt een debat met de aanwezigen. Bij deze gelegenheid zal VVM enkele pilootvoorstellen terzake aankondigen. Het slotwoord zal gevoerd worden door Vic Anciaux, staatssekretaris van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, o.a. bevoegd voor het energiebeleid.

Noteer alvast: zaterdag 7 september 1991 van 10 t/m 13u. in de lokalen van BULO-Mechelen. Verdere informatie volgt.

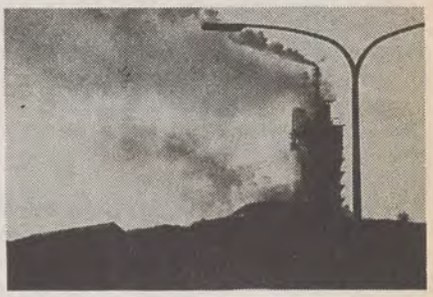

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — 46-jarige man met karrière in de drukkerijsektor als tekenaar en proefdrukker, in dienstverband en als zelfstandige, zoekt betrekking in Brusselse of ten zuidwesten van de hoofdstad. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr.J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

— **GEZOCHT** — 22-jarige jongedame met diploma hoger sekundair onderwijs Handel en Administratie met getuigschrift van kwalifiktie Handel en Administratie, met kennis daktilografie en tekstverwerking, zoekt passende aanvangsbetrekking in het Brusselse of ten zuidwesten van de hoofdstad. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

Wij stellen U voor in exclusiviteit

Furon

B.V.B.A Stassen-Verlinden

Restaurateur Traiteur Banketaannemer

Comberg 29 b 3790 St-Martens-Voeren Tel.:041/61 11 10

Groepen informeer eens naar onze arrangementen en dagmenu's voor groepen.

*Furon: eerste vermelding van Voeren in 966.

ADVERTENTIE

Bij ons bent u thuis.

meubelcentrale heylen

Leuvensesteenweg 781, **KORTENBERG (Erps-Kwerps)** - 02/759.89.91
Baan naar Bree 123, **PEER (meubelboulevard peer)** - 011/63.39.39.
Zondag open van 10.30 tot 18 uur. - Dinsdag gesloten. - Andere dagen open van 9.30 tot 19 uur.

BRABANT

AUGUSTUS

24 SCHEPDAAL: Herdenkingsmis voor Carla Kempeneers, wijlen mevr. Valkeniers. Om 19u. in de St.-Rumolduskerk.

24 JETTE: Met VBG-Jette: kultureel verblijf tot 31/8 te Koksijde. Info: 02/478.37.74.

25 KAMPENHOUT: Groot-Kampenhout naar IJzerbedevaart. Info bij Jan De Greef, Stokstraat 40 te Kampenhout (016/65.61.71). Volw.: 300 fr., -12j. 200 fr.

31 KAPELLE O/D BOS: Mosselfeesten op 31/8 en 1/9. Telkens vanaf 11u.30. In zaal Palmhof, Schoolstraat. Org.: VU-Kapelle o/d Bos.

DIEST NAAR DIKSMUIDE

Het Plaatselijke IJzerbedevaartkomitee van Diest deelt volgende inlichtingen mee over de autobusreis naar Diksmuide.

Vertrek: Molenstede kerk 7u.; Diest Grote Markt (kaai) 7u.10; Bekkevoort gemeentehuis 7u.20.

Thuiskomst: 20u.

Reissom: Volwassenen 300 fr., kinderen minder dan 14 jaar 150 fr. (minder dan 7 jaar gratis).

Adressen voor inschrijving: tot en met 22 augustus:

André Peeters, Diesterestraat 73 te 3294 Molenstede (013/31.14.86)

Roel Baets, Staatsbaan 96 te 3260 Bekkevoort (013/33.68.83)

Lamme Goedzak, Grote Markt 9 te 3290 Diest (013/31.40.89)

Paul Maes, Lindenhof 19 te 3290 Diest (013/31.24.93)

Maurits Sels, Parklaan 5 te 3290 Diest (013/31.23.66)

MEISE NAAR DIKSMUIDE

Misschien kunt u gemakkelijker in Meise dan in Diksmuide geraken op 25 augustus. Er is nog plaats op onze bus. Kom met ons mee naar de jaarlijkse herdenking aan de IJzertoren. Op de terugtocht bezoeken we de brouwerij van het Oerbier te Esen, het ortodoks kerkje van Pervijze en de Raadskelder van Gent met zijn prachtige omgeving.

Inlichtingen bij Maurice Passchyn, Vilvoordsesteenweg 81 te Meise, 02/269.69.35.

Karel Bulsfonds Meise-Wolvertem-Oppem

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — 24-jarige lerares Nederlands-Geschiedenis-Duits zoekt als Brusselse Vlaminge eindelijk een ernstige betrekking na verschillende jaren interim en vrijwilligerswerk. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

— **GEZOCHT** — 40-jarige heer van opleiding sociaal-assistent met jarenlange praktijk in medikale sektor en mutualiteit met uitgebreide ervaring op alle terreinen van de sociale wetgeving en informatika-kennis, zoekt passende betrekking in het Vlaamse land. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

IN MEMORIAM PIETER WYNDAELE

Hij had mijn vader kunnen zijn. En zo ging hij ook meestal met mij om, die tijd die wij samen les gaven bij de Jozefieten te Leuven. Piet Wyndaele (Diest 3 maart 1908 — Leuven 3 juli 1991) — klein van gestalte, korrekt van natuur, bevroeg me iedere week, tijdens de speeltijd — vlug-vlug — „hoe het zat in het parlement?". Die eerste jaren van mijn mandaat gaven we nog 2 lesuren in „onze school".

Piet behaalde vanuit het kleinsteedse Diest, een doktoraat in de Germaanse Talen aan de Gentse Universiteit en niet in 't nabije Leuven. Dat was 'n principiële keuze, die voor de huidige studentengeneratie ver achter hen ligt... Hij promoveerde met een proefschrift over de *Aldietse Beweging*. Veel heeft hij me daarover verteld. De grote 19e.-eeuwse droom om een taalkundige eenheid tot stand te brengen tussen het Nederlands en het Nederduits, dat in de Hanzetijd één verkeerstaal vormde in de zeeruimte tussen Duinkerken-Antwerpen-Emden-Bremen-Danzig-Rostock-Königsberg. Een grote droom!

Hij deelde die met Jan-Frans Willems, Peter Benoit, J.-B. Verlooy en Pol De Mont — om die maar te noemen. Nauwelijks meerderjarig richtte hij in Diest de „Vlaamse Wacht" op en was er een drijvend lid van de Frontpartij. Hij werd ateneumleraar in Antwerpen en VNV-afdelingsvoorzitter in Boechout. Later, in juli '41 vervulde hij het VNV-voorzitterschap voor 't Antwerps arrondissement. Tenslotte zou hij in juli 1943 adj.-algemeen sekretaris voor het VNV worden. De hevige opbodpolitiek tussen het VNV en De Vlag baarde hem grote zorgen. Piet Wyndaele was immers een praktisch politikus. De demagogie lag hem helemaal niet. Hij wilde met eerlijke vergelijken het huis voor zijn volk bouwen. Hij behoedde zovelen om op te gaan vanuit de kollaboratie in de steeds verder groeiende verduitsing. Hij bleef konsekwent en volgde de VNV-leiding bij de bevrijding naar Lippstadt.

Na zijn veroordeling tot 20 jaar bleef hij gevangen tot 1950. Samen met de heer Cresens, de heer Schreurs e.a. repressiemensen werd hij „mild opgevangen" in de lerarenrij van de paters Jozefieten. Hij nam bestuursverantwoordelijkheid op in „Broederband" en las tot en met ons weekblad. De opdeling van de Vlaams-nationalisten bij het Egmontpakt trof hem zeer pijnlijk. De verdachtmakingen, het onverdraagzame en de sloganistiek ontstelden hem. Maar met voor- en tegenstander bleef hij minzaam. En steeds bleef hij ons, als realpolitieker, met raad en daad bijstaan.

De laatste levensjaren waren alles behalve gemakkelijk. Zijn vrouw bleef hem doorheen hun hechte verbondenheid met de kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen een grote steun. Ons blijft hij steeds erg nabij in de Geest.

Willy Kuijpers

BUIZINGEN NAAR DIKSMUIDE

Op zondag 25 augustus 1991 vertrekt er opnieuw een autocar vanuit Buizingen naar de IJzerbedevaart. Na het bijwonen van deze plechtigheid blijven we heel de namiddag (nagenieten) in Diksmuide.

Vertrek op het gemeenteplein te Buizingen om 8u. en aan de Don Bosco-kerk om 8u.10. De terugkomst is voorzien rond 20u.30.

Inschrijvingen bij Yvonne Hofmans-Turneer, Kerkhoflaan 23 te Buizingen (356.50.84) of bij Juul Denayer, Kornijkveld 7 te Buizingen (356.30.25). Prijs voor de bus: 300 fr. per persoon. Kinderen onder de 12 jaar mogen gratis mee.

Café
In de Groene Poort
Dorp 31, GOOIK
Tel. 02/532.10.21.
Sedert een halve eeuw het Vlaamse trefpunt in het Pajottenland.
Streekbieren, boterhammen, spaghetti en ijs.
Terras, speeltuin, vergaderzaal.
Uitbaters Herman Neukermans en Anita Sorgeloos.
Dinsdag gesloten.

Houtzagerij
DE ROOSE N.V.
Algemene hout- en platenhandel
Schaverij
AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86
AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

OOST-VLAANDEREN

AUGUSTUS

25 EEKLO: Vertrek op de markt met eigen wagens naar IJzerbedevaart. Indien geen vervoer kan u toch mee. Neem kontakt met G. De Neve (77.15.48).

31 GENT: Jaarlijks feestelijk samenzijn: UITGESTELD!

SEPTEMBER

1 MELLE: 3de Braadspitfeest. Vanaf 12u. in 't Hoeveke, Potaardestraat te Gontrode. Volw.: 350 fr., kinderen 150 fr. Org.: VU-Melle.

1 OVERMERE: Jaarlijke VU-Barbecue aan de boorden van het Donkmeer. Donklaan 15, vanaf 12u.30. 350 fr. p.p. Org.: VU-Lede.

3 EVERGEM: Start maandelijkse hobby-club van 13u.30 tot 16u. in het zaaltje St.Jozef, rechtover de kerk. Org.: FVV-Belzele.

11 SINT-MARTENS-LATEM: Gespreksavond. Om 20u. in zaal Kameleon te Landegem. Sprekers: senator-burgemeester Bob Van Hooland, Annemie Van de Casteele en gemeenschapsminister Johan Sauwens. Org.: VU-Nevele-St.-Martens-Latem.

13 OOSTAKKER: Jaarlijks ledenfeest in Hotel de Lourdes, O.L.Vrouwstraat 6 te Oostakker. Om 20u. Koud buffet (inkl. glas wijn) + kwis. Tafelrede door senator Van Hooland. Inkom: 350 fr.p.p. Inschrijven voor 8/9 bij Erwin Herman (51.50.08). Org.: VU-St.Amandsberg.

14 BUGGENHOUT: Senator Walter Luyten spreekt om 20u. in de Oude Gemeenteschool op Den Briel, over de situatie in de Baltische Staten, o.a. Litouwen. Info: Freddie Boeykens (052/33.66.48).

SINT-GILLIS-WAAS NAAR IJZERBEDEVAART

De VU-Vlaamse Vrije Demokraten van Groot-Sint-Gillis-Waas organiseert ook dit jaar een reis naar Diksmuide. Na de plechtigheid vertrekken we om 15u. naar de Bloemenstoet te Blankenberge.

Opstapplaatsen: Kerk Meerdonk 7u.; Kerk De Klinge 7u.10; hoek Eeckbergstraat 7u.15; Kerk St.-Gillis 7u.20; Dries St.-Pauwels 7u.30; Provinciebaan Kemzeke (lichten) 7u.40; Koebrugstraat Stekene 7u.50; Richting Sinaai (Dries) 8u.05.

Reiskosten: 200 fr. volwassenen. Beneden de 14j. betaalt men 100 fr.

Gelieve in te schrijven voor 17 augustus voor St.-Gillis bij Lucie De Munck (770.57.87) of Romain De Grave (770.70.62). Voor Verrebroek: Amedee Kegels (773.49.98). De Klinge: Albert Maes (770.63.80). St.-Pauwels: Gunter Van Acker (778.21.48). Kemzeke: Maria D'Hollander (779.75.36). Stekene: Jef De Leenheer (091/46.92.77) of Marie-Jeanne Gijsel (779.84.20). Sinaai: Theo Van Landeghem (772.26.23) of Achiel Aerssens (772.39.27).

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — 20-jarige tweetalige jongeman, legerdienst volbracht, met diploma beroepssekundair, afd. Automechanika en specialisatie autoelektriciteit en getuigschrift bedrijfsbeheer, zoekt een betrekking in het Brusselse of in de driehoek Aalst-Dendermonde-Brussel. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

GESPREKSAVOND TE SINT-MARTENS-LATEM

De VU-afdelingen van Nevele en St.-Martens-Latem richten op woensdag 11 september 1991 om 20 uur een gespreks- en informatieavond in. Deze manifestatie heeft plaats in de zaal Kameleon te Landegem.

Sprekers zijn: senator en burgemeester van St.-Martens-Latem Bob Van Hooland leidt de gespreksavond in en rondt af. Annemie Van de Casteele, nationale VU-ondervoorzitster, handelt over het Toekomstplan voor Vlaanderen. Gemeenschapsminister Johan Sauwens zal het hebben over zijn verkeersbeleid naar de jongeren toe.

Een uitzonderlijke kans om informatie te verzamelen en dus vragen te stellen, deze worden bij voorkeur op voorhand schriftelijk afgegeven, bij de aanvang van de avond.

AVK-GROOT-KRUIBEKE GORDELT

Alle AVK-leden en vrienden van Groot-Kruibeke nemen op 1 september deel aan de 11de Gordel rond Brussel.

Als gordelcentrum kiezen we St.-Genesius-Rode en als aktiviteit de wandelingen van 7 — 14 of 28 km, naargelang ieders mogelijkheden.

De verplaatsing gebeurt met eigen wagens waarbij we zoveel mogelijk samen rijden. Verzameling op het Mercatorplein te Rupelmonde om 8u.

Bij inschrijving voor 10 augustus betaalt men slechts 70 fr. deelnameprijs, daarna is het 120 fr. Voor verdere inlichtingen kan men terecht bij R. de Roeck-Van der Meiren C., Kalverstraat 119. Tel. 774.00.57.

ADVERTENTIE

VUJO TEGEN STAATSGREEP IN USSR

De VUJO was er als de kippen bij om te protesteren aan de Sovjet-amabassade in Brussel tegen de staatsgreeep van Janajev. Samen met Nelly Maes en twee SP-ers (Vandenbroucke en Willockx) namen de jongeren het op voor de vrede, de demokratie en het zelfbeschikkingsrecht van de volkeren in de Sovjet-Unie.

(foto J. V.D. Perre)

ZOEKERTJE

— **STUDENTENKAMERS TE KORTRIJK** — Enkele studentenkamers zijn nog vrij voor het akademiejaar '91-'91 in de gebouwen van het Vlaams Centrum West-Flandria, Graaf Gwijde van Namenstraat 7 te Kortrijk. Telefonisch kontakt opnemen tijdens de kantooruren 056/22.56.98, buiten de kantooruren bij Jef Piepers, VU-OCMW-raadslid, tel. 056/35.48.64.

— **GEZOCHT** — 20-jarige jongedame met diploma hoger sekundair, Ekonomisch Wetenschappen, met anderhalf jaar ervaring tijdelijke betrekkingen in ministeries (opsteller) zoekt passende betrekking in de hoofdstad of ten westen van Brussel. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

— **GEZOCHT** — 53-jarig technisch ingenieur scheikunde. Momenteel werkloos door sluiting-bedrijf. Met rijke ervaring in staatsdienst en privé op vlak van wegenbouw, kontrole van waterzuivering, scheikundige en petrochemische produkten, zoekt betrekking waar ook in het land. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

— **VLAAMSE STAM** — Vlaamse Vereniging voor Familiekunde Heemkundige kring, Aend'Leye, uyt enen Stronck, zoekt enkele ontbrekende nummers van jaargang: 1966 nrs 1 en 3 — 1968 nrs 1 en 3 — 1969 nrs. 2 en 3 — 1970 nrs 1, 2, 3 en 4, tegen goede beloning. Wie helpt Daniel van Quickelberghe, Kerkstraat 2 te 9870 Olsene-Zulte (091/88.87.21).

— **GEZOCHT** — Tweetalig 53-jarig ind. ingenieur Elektro-mechanika met 30 jaar ervaring waarvan het grootste deel in elektrische verwarming, zoekt een betrekking bij voorkeur in het Brusselse of Vlaams-Brabant. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

— **GEZOCHT** — 37-jarige man gediplomeerd in boekhouding en Beeld & Geluidstechniek, met rijke ervaring in audio-visuele wereld zowel in dienstverband als zelfstandige, zoekt passende betrekking. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel.: 02/569.16.04.

ADVERTENTIE

domus - woningen
Ruwbouw of sleutelklaar!
n.v. ALG. BOUWBEDRIJF VAN DEN BRANDEN
Dendermondse Steenweg 29 Hamme Tel. 052-47.88.09

VDB
Met traditionele
« VAN DEN BRANDEN » kwaliteit
Keuze uit verschillende types.
Ook voor uw eigen « schets » - idee hebben wij een sleutelklare oplossing.

BON
VOOR INLICHTINGEN
(OPSTUREN A.U.B.)
NAAM : .....
ADRES : .....
TEL. : .....
BOUWGROND TE : .....
wenst inlichtingen en dokumentatie (types, beschrijving, prijzen)

LIMBURG

AUGUSTUS

24 GENK: Buitenlandse reis naar Frankrijk (St.Nectaire) tot 2/9. Org.: VVVG-Genk (011/35.88.79).

OVERPELT NAAR IJZERBEDEVAART

De VU-afdeling van Overpelt gaat per trein naar de IJzerbedevaart. Vertrek Neerpelt station om 7u.26. Aankomt te Diksmuide om 10u.18.

Voor de terugreis: vertrek Diksmuide station om 18u.26 en aankomst te Neerpelt om 21u.16.

Prijs: -26j. 240 fr., +26 j. 270 fr. Kinderen tot 5 jaar reizen gratis mee. De toegangsbiljetten krijg je aan 120 fr. i.p.v. 150 fr.

Voor verdere informatie kan je terecht bij Linda Vissers (011/64.43.14) of bij Jeanne Van Hoof (011/64.36.79).

WEST-VLAANDEREN

AUGUSTUS

24 BLANKENBERGE: Een onder-ons „Love-boat-party" met barbecue-dans-animatie. Vertrek om 19u. aan vismijn. Terug rond 1u.30. Prijs p.p.: 950 fr. Iedereen die bootreis neemt zorgt voor eigen vervoer. Inschrijven: enkel bij Vik, Astridlaan 9 (41.26.99). Org.: VVVG-Blankenberge.
24 ADEGEM: Vredesplechtigheid op het Kanadees kerkhof om 10u.30. Nadien ontvangst op het voormalig gemeentehuis van Adegem. Org.: VOS.
25 MALDEGEM: Deelname aan de IJzerbedevaart. Vervoer met eigen wagen. Meerijden kan. Info: P. BLomme (050/71.43.57).
25 IZEGEM: Voettocht t.g.v. IJzerbedevaart. Start aan Vlaams Huis om 04u. Deelname 70 fr. Org.: Wandelklub Vlaams Huis.

SEPTEMBER

1 GISTEL: Spitfeest in Kultureel centrum te Moere-Gistel. Vanaf 11u.30 aperitief. Daarna hesp aan het spit. 400 fr. p.p. (tot 12j. 200 fr.). Inschrijven bij Ronny Anseeuw (059/27.78.70). U komt toch ook?
2 BLANKENBERGE: Met VVVG-Blankenberge voor 5 dagen naar Heer-sur-Meuse. 6.100 fr. p.p. Info: Vik 41.26.99.
5 VEURNE-DE PANNE: Met VVVG-Veurne-De Panne naar de Meli. Om 10u. verzamelen aan ingang. 350 fr. alles inbegrepen. Info: VVVG Astridlaan 30 te Veurne (058/31.41.25).
8 MALDEGEM: Deelname aan het arrondissementeel VU-braadfeest te Gent. Inschrijven voor 5/9 bij H. BLeyenberg (050/71.47.40). Org.: VU-Maldegem.

ZOEKERTJE

— **GEZOCHT** — 37-jarige dame perfekt drietalige (N.F.E.) en vlotte kennis van Duits en Spaans, met diploma's licentie in de handels- en financiële wetenschappen en licentie vertaler (N.F.E.), momenteel in overheidsdienst, zoekt passende betrekking in het Vlaamse land. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

— **GEZOCHT** — 28-jarige gehuwde dame met A2-diploma sekretariaat-talen, grondige kennis Nederlands en Frans en vlotte kennis Duits en Engels, met deeltijdse ervaringen in financiële bedrijven, zoekt passende betrekking in het Brusselse of ten Zuidwesten van Brussel. Voor inlichtingen zich wenden tot senator dr. J. Valkeniers, tel. 02/569.16.04.

BLOEMEN ROUWKRANSEN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING
PETRA P.V.B.A.
HEIHOEFSEWEG 1
2520 EDEGEM
Tel.: 03/457.23.89

WILLY MICHIELS
MAKELAAR IN VERZEKERINGEN
Torleylaan 51 • 1654 HUIZINGEN
tel. 02/360.20.40
Kantooruren: 9-12 - 15-18 (zaterdag: 10-12)
Waar Vlamingen méér dan thuis zijn

ANTWERPEN

AUGUSTUS

26 MOL: Dagfietstocht met VVVG-Mol. Vertrek om 10u. aan Malpertuus. Info: 014/31.25.38.
29 DEURNE: Heidewandeling te Kalmthout. Bijeenkomst aan terminus tram 24 om 13u.30 Org.: VVVG-Deurne.
29 MOL: Natuurwandeling Klaverblad-Klothoeve te Postel. Org. VVVG-Mol.
31 MORTSEL: Kultureel verblijf in de Kinkhoort te Mariakerke-Oostende tot 7/9. Org.: VVVG-Mortsel. Info: 03/449.68.48.

SEPTEMBER

2 ZWIJNDRECHT: Sportkamp tot 6/9. Org.: VVVG-Zwijndrecht. Info: 03/252.92.78.
2 LIER: Maandelijks spreekuur (iedere 1ste maandagavond v.d. maand) met senator Walter Luyten. Van 18u.30 tot 19u.30 in VNC Berlarij 80.
5 DEURNE: Dagtrip naar Naarden en Amsterdam met VVVG-Deurne. Info: 03/236.86.26.
15 BERLAAR: De Berlaarse DF-afdeling zal haar steun verlenen aan de Open-Monumentendag. Info bij Walter Luyten (03/482.11.93) en René Verbeylen (03/482.32.69).

ADVERTENTIE

Cafetaria - Brusselse wafels
Tea-Room - Buffet
Boterstraat 42-44 — 1000 Brussel
Tel. 02/511.26.12

manneken

Kostuums naar maat
HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

Brugge bezoeken is ook
kennis maken met het
**Vlaams
Ontmoetingscentrum**
De Gulden Spoor
rechtover uitgang parking
't Zand 22 Brugge
tel. 050.34.30.82
* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 's-Gravenvoeren

Zitplaatsen feestzaal voor 100 personen - Groepen en bussen **op afspraak** tegen speciale prijzen - toeristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— Cambrinus —
Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
011/ 49 28 97

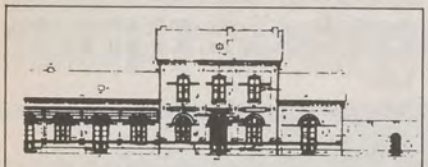
Taverne „DE BOEMELTREIN"
Vlaams Huis
Streekbieren - Snacks - IJs - Wafels - Pannekoeken.
Sfeervol treinmeubilair - Ook vergaderruimte.
Weststraat 131 — 9940 SLEIDINE.
Tel.: 091/57.68.46. - Zat. en zond. gesloten.

HOF VAN ENGELAND
bij Guido
hét Vlaams trefpunt in Brussel
Lakensestraat 157 (KVS)
1000 Brussel
tel.: 218.01.27

't boerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
Terras - Lunchroom -Coffeeshop
Altamira stone grill
Prijzen voor groepen
op aanvraag.
De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

Adverteren in WIJ
rendeert
02/219.49.30
Probeer eens!

Banketbakkerij
ANTWERPIA

JOOST GOSSYE
Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE
Salons Raymond
— banketzalen tot 300 personen
— specialteiten bruiloften en banketten
Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40
Bij vertonen van VU-lidkaart:
één aperitief gratis.

Het Palinghuis
Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december
De familiezaak met traditie

Brood- en banketbakkerij
R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98
SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Hostellerie
Petrus
Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room
Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor van kalmte, komfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.
Wij bieden U:
· 14 luxueuze hotelkamers met alle denkbare komfort
· Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 695 fr. tot 1600 fr.
· Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
· Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: vanaf 1750 fr.
· Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
· Week-end verblijf.
"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" · conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.
Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:
Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

LIEN IN AMERIKA

Het is totaal ongebruikelijk dat een auteur reflekteert op de recensie zijn ,,boek aangedaan''... Ik replikeer dus niet als auteur op de recensie van mijn boek *Lien gaat naar Amerika* (WIJ, 5 juli j.l.), wel als Vlaams-nationalist! Uw redakteur stoort zich aan de zelfklever *,,It's nice to be Belgian-American''*, die Lynn op haar wagen plakte.

Aanvankelijk stoorde ik me daar ook aan. Ik had ook liever iets gezien als *,,I'm Flemish and I'm proud to be it''*... Maar de waarheid moet zijn rechten hebben:

1. dergelijke Vlaams-nationale stikkers bestaan nu eenmaal niet in de VS.

2. Die andere bestaan wel! En ze worden uitsluitend door Vlamingen gebruikt.

Toen op het einde van vorige en begin van deze eeuw Vlamingen naar Amerika trokken was het niet uit Vlaams-nationalisme. Het was van de honger. Ze waren ook helemaal niet Vlaams-nationalist! Ze waren... gastarbeiders. Wel legden ze daar hun tjador af (vaak ook hun Vlaamse kultuur of althans een gedeelte ervan). Ze assimileerden, ze integreerden. Pas de derde en vierde generatie ging zijn roots en zijn Vlaamse afkomst ontdekken. Van meetaf aan werden de Nederlanders er als Dutch aanzien, de Vlamingen als... Belgians! En de Walen als French! Ik heb de zaak grondig bestudeerd. Uw recensent blijkbaar niet en dat ene zinnetje is voor hem genoeg om een negatieve ondertoon in zijn recensie over mijn inmiddels bekroond boek te laten doorklinken.

En nog wat... Geloof me of geloof me niet, aan Bill van den Heuvel, Lissewegenaar derde generatie en adviseur van de Kennedy's, heb ik moeten uitleggen waar Antwerpen precies ligt. En wat Brugge en Brussel waren. Auteurs moeten van alles op de hoogte zijn. Recensenten niet. Die kletsen maar wat uit hun nek.

Johan Ballegeer, Lissewege-in-Brugge

ONZE INZET

Op de 11-juli-viering te Brussel is het weer (en reeds voor de zoveelste keer) duidelijk geworden: de kreten ,,Eigen volk eerst'' en het uitfluiten van een gekleurd danser bewijzen dat velen die zich Vlaams-nationalist noemen nog steeds een onvolwassen gedrag vertonen, ons volk onwaardig.

Als we van het onafhankelijke Vlaanderen geen beter Vlaanderen maken, waar het goed is om leven voor *iedereen*, al of niet Vlaming, wat voor zin heeft dan de lange onafhankelijkheidsstrijd gehad?

De staatshervorming heeft slechts een kader geschapen waarbinnen een gemeenschap leeft, de wijze waarop er wordt geleefd is echter belangrijker. Het Toekomstplan voor Vlaanderen biedt de ideale inhoud hoe wij het onafhankelijke Vlaanderen moeten aankleden.

Dit streven naar een vrij en verdraagzaam Vlaanderen is onze inzet waard!

Patrick D'Haese, Waasmunster

MEER LIJN

In het artikel over de tentoonstelling van Hergé (WIJ, 26 juli j.l.) in Welkenraedt wordt op het einde reklame gemaakt om er met de auto een kijkje te gaan nemen, en dat deze gemakkelijk te bereiken is via de autostrade. Dat is allemaal waar, maar waarom er niet bij vermelden dat het ook met het openbaar vervoer gemakkelijk te bereiken is?

De partij wil het groene element zwaar benadrukken maar doet dit niet konsekwent genoeg. Het is voor mij opvallend dat er zeer weinig over het openbaar vervoer vermeld staat in WIJ. Ik ben als tramliefhebber iemand die ekstra uitkijkt naar zulke artikels, maar vergeet toch ook niet dat wij een minister hebben die verantwoordelijk is voor het openbaar vervoer in Vlaanderen. Waarom vanuit deze hoek niet wat meer interesse voor wat hij allemaal al gerealizeerd heeft en nog wil verwezenlijken? Ik denk maar aan de Zonnelijnaktie en andere akties van De Lijn, nieuwe bestellingen van bussen en trams, aanpassingen van de huidige netwerken en de relatie met de andere vervoermaatschappijen in België. Het zijn enkele voorbeelden waar zeer weinig over verschenen is.

Dirk Claes, Tervuren

De redaktie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naarglang er plaats beschikbaar is. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redaktie.

KRIMINEEL

Vanaf zondag aanstaande ga ik iedere zondag tussen 10 en 13 uur met een bordje voor de woning van CVP-voorzitter Herman van Rompuy, Hoevestraat 44 te Sint-Genesius-Rode wandelen. Zo volg ik het voorbeeld van de Dwaze Moeders in Argentinië.

Op het bordje staat vermeld: ,,De gerechterlijke achterstand is krimineel''.

In een reklamekampanje pocht de voorzitter met de slogan: ,,CVP, Evenwicht is onze politiek''.

Processen die 10, 20 tot 30 jaren duren, dankzij de CVP, is dat nog evenwicht te noemen?

De eerste taak van de Staat is een Rechtstaat te zijn!

Volgens de Verklaring van de Rechten van de mens moet Recht binnen redelijke termijnen gebeuren. In België wordt met het gerecht op een absurde politieke manier gesold.

De verantwoordelijkheid van de CVP terzake is enorm.

Roger Roobaert, Halle

TROPISCH HOUT

Als aktief lid van de Dekanale Werkgroep voor Missie en Ontwikkeling, Broederlijk Delen en Welzijnszorg te Aalst en als aktief lid van de Stuurgroep Aalst voor de 3de Wereld, protesteer ik ten stelligste tegen het plan van minister Sauwens om in Bredene de nieuwe duinovergang Groenendijk te realiseren in tropisch hardhout.

Dat kan niet en dat mag niet nu de kampanje ,,Red het Regenwoud'' (620.000 handtekeningen) en de aktie, gevoelige vermindering of totaal verbod van tropisch hardhout in Vlaanderen sukses heeft.

Reeds 60 gemeenten weren dit soort hout en andere, zoals Aalst, hebben principiële toezeggingen gedaan.

Hiermee roep ik alle simpatisanten van deze akties op te reageren door de minister een brief te schrijven.

A.D., Aalst

HOTEL - RESTAURANT

San Martino

Berg 17 - B 3790 St. Martens-Voeren
Tel. 041/81.09.08 - 041/81.09.29

Gastronomie in een groene oase

Diverse forel spec. en streekgerechten
Marktverse produkten

Groepsarrangementen

Prachtig uitzicht op de Voervallei
Gezellige taverne, groot terras, openluchtzwembad, kinderspeeltuin, petanquebanen en grote parking.

Voor uw groepsreizen naar de Voerstreek met geleid bezoek aan de forellenkwekerij kontakteer ons. Speciale groepsmenu's.

SIEMENS

Aqualifting, de schoonheidskuur van Siemens voor uw linnen

Aqualift, de uitvinding van Siemens luidt een nieuw wastijdperk in: het linnen dirigeert voortaan de wasmachine.

De revolutionaire trommel besproeit het linnen met net voldoende water en zeep. Zo wordt het linnen héél zacht, tot in de kleinste vezel ge-aqualift.

Tevens past het waterniveau zich automatisch aan het gewicht en het absorptievermogen van het wasgoed aan.

Met dit nieuwe systeem bespaart Siemens op magistrale manier tijd, energie, water en detergent. Zelfs linnen opfrissen in 30 minuten is voortaan mogelijk!

Op de zachte aqualifting volgt het progressief droogzwieren met intervals. Met tussenpozen wordt het linnen herschikt in de trommel zodat het niet door rekken of wringen beschadigd wordt. Het komt bijna kreukvrij tevoorschijn. Dringend gaan strijken is niet langer een must!

Onze voorsprong geeft u meer tijd om te leven

Genomineerd voor de Europese Designprijs Barcelona 1990

EEN KONCEPT DAT ALLES HEEFT...

BULOflex®

KWALITEIT
Vervaardigd in de duurzaamste materialen: volkunststof, staal, aluminium. De afwerking draagt het label van de Belgische fabrikant nr. 1 van het betere kantoormeubilair.

ERGONOMIE
Op mensenmaat bedacht. Verzonken kabeldoorvoer en niet-reflekterende bovenbladen die in de hoogte verstelbaar zijn. Voor elke werksituatie is er een ideale oplossing.

FLEXIBILITEIT
Met één enkel onderstel en een beperkt aantal bladen kan je alle kanten uit bij aanbouw en ombouw. En bij middel van één enkel sleuteltje. De logistieke eenvoud werkt sterk kostenbesparend.

VRAAG ONZE FOLDER!

BULO® kantoormeubelen kantoorinrichting

MECHELEN Industriezone Noord II tel. (015) 21 10 00
Toonzalen open van 8.30 u tot 17.30 u. Ook op zaterdag
BRUSSEL Montoyerstraat 10 tel. (02) 512 99 18
Toonzalen open van 8.30 u tot 17.30 u. Niet op zaterdag